

”Mehän olemme nuoria ja reippaita”

Nuori Voima -lehden välittämä kuva nuoruudesta

1920-luvun Suomessa

Oulun yliopisto

Historiatieteet

Historian pro gradu -tutkielma

2.5.2023

Saana Aitto-oja

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
1. Oppikoulunuoruus 1920-luvun Suomessa.....	16
1.1. Itsenäistymistä ja suuria unelmia.....	16
1.2. Koulunkäyntiä, harrastuksia ja vapaa-ajan rientoja.....	29
2. <i>Nuori Voima</i> ihannenuorta kasvattamassa.....	45
2.1. Ihanteena isänmaallinen, terve ja toimelias nuori.....	45
2.2. Ihannetytön kuva murroksessa.....	60
Loppulause	73
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus	77

Johdanto

Nuoruus on monellakin tapaa erityinen ajanjakso ihmisen elämänkulussa. Nuoruuden ainetlaatuudesta kertoo esimerkiksi se, että vanhemmat ihmiset muistelevat nuoruutta usein kaiholla ja lämmöllä.¹ Tyypillisesti ihmisten nuoruuskuvauksissa nuoruus mielletään ajaksi, jolloin koetellaan rajoja, etsitään suuntaa elämässä ja itsenäistytään hiljalleen lapsuudenperheestä. Samaan aikaan nuoruus nähdään yleisesti aikana, jolloin halu nähdä ja kokea maailmaa on erityisen suurta. Nuoruusmuistoja värittävätkin usein tarinat ystävien kanssa koetuista seikkailuista, suurista tulevaisuudensuunnitelmista sekä tunnekuohuista, joita uusi elämänvaihe toi tullessaan nuoreen mieleen.

Käsitys nuoruudesta on kuitenkin vaihdellut eri aikoina eri yhteiskunnissa ja kulttuureissa. Nykyinen länsimainen tapamme ymmärtää nuoruus on muotoutunut reilun sadan vuoden aikana yhteiskunnan modernisaatiokehityksen seurauksena.² Tänä päivänä nuoruus on sekä institutionaalisesti että kulttuurillisesti näkyvä osa suomalaista yhteiskuntaa. Nuorille omana ikäryhmänään on järjestetty tietyt yhteiskunnalliset palvelut ja edut esimerkiksi koulutuksen ja terveydenhuollon suhteen. Vastaavasti nuoruudelle on kulttuurillisesti määritelty erilaisia odotuksia, jotka osoittavat, millaisia asioita nuoruuden ajatellaan pitävän sisällään ja millaisia kehitystehtäviä nuorille asetetaan.³ Myös julkisessa keskustelussa pohditaan nykyisin tasaisesti nuoriin ja nuoruuteen liittyviä teemoja.

Pro gradu -tutkielmassani tarkastelen *Nuori Voima* -lehden avulla, millaista kuvaa lehti välitti nuoruudesta 1920-luvun Suomessa. 1920-luku on kiinnostava ajanjakso nuoruuden historian tutkimuksen kannalta, koska tuolloin nuoruus sai Suomessa uudenlaisia merkityksiä ja sisältöjä.⁴ Vasta itsenäistyneessä maassa yhteiskuntaa pyrittiin kehittämään kokonaisvaltaisesti ja sen myötä nuorison asiat nousivat uudella tavalla yhteiskunnalliseen tietouteen. Nuorista tulikin aikaisempaa näkyvämmiin pohtimisen, tarkkailun, kasvatuksen ja kirjoittamisen kohteita niin lehdissä, kirjallisuudessa kuin erilaisissa asiantuntijateksteissäkin. Samaan aikaan myös nuoret itse jäsentelivät uudella tavalla nuoruuttaan, kun nuorison käytössä olevat ilmaisu- ja julkaisumuodot laajenivat.⁵

¹ Vehkalahti 2014, 58.

² Aapola & Kaarninen 2003, 12.

³ Ibidem.

⁴ Aapola & Kaarninen 2003, 24.

⁵ Kaarninen 2003, 218; Kempainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 6.

Modernisoituvassa Suomessa tulevaisuutta rakennettiin pitkälti nuorison kautta. Sisällissodan aiheuttama pettymys ja järkytys oli 1920-luvulla vielä lähimuistissa, joten maan tulevaisuus haluttiin rakentaa kasvavien sukupolvien kautta vakaaksi, eheäksi ja yhte-näiseksi.⁶ Nuorten kasvatukseen ja koulutukseen haluttiin panostaa, ja vuonna 1921 Suo-messa astuikin voimaan oppivelvollisuuslaki, joka pyrki tasa-arvoistamaan lasten kou-lunkäyntimahdollisuudet.⁷ Oppivelvollisuuslain myötä nuoruus erityisenä ikävaiheena institutionalisoitui suomalaiseen yhteiskuntajärjestelmään. Samalla nuoruus sai myös uu-sia ulottuvuuksia lisääntyneiden vapaa-ajanviettopojen myötä, jotka mahdollistuivat koulupäivien jälkeen jäävän ylimääräisen ajan ansiosta.⁸

Luokkaerot ja yhteiskunnallinen eriarvoisuus olivat 1920-luvulla Suomessa arkipäivää. Nuoruus oli monelta osin erilainen esimerkiksi keskiluokkaisen ja työläistaustaisen nuo-rison välillä.⁹ Tässä tutkielmassa huomio keskittyy erityisesti keskiluokkaiseen oppikou-lunuorisoon, jonka keskuudessa alkoi muotoutua 1920-luvulla nykyaikaisen nuorisokult-tuurin muotoja vapaa-ajan rientoineen ja muotivirtauksineen.¹⁰ Suomalainen yhteiskunta teknistyi, kaupungistui ja modernisoitui 1920-luvulla vauhdilla, ja kaupunkien oppikou-lunuoriso oli usein kehityksen kärjessä. Tämä näkyi esimerkiksi aikakauden kulttuurielä-mässä, jossa nuori kirjailijaryhmittymä tulenkantajat saavuttivat mainetta kirjallisella tyy-lillään, joka sai inspiraationsa modernista ja postmodernista individualistisesta elämänta-vasta.¹¹ Suurin osa tulenkantajien ydinryhmän nuorista kirjailijoista ja runoilijoista aloit-teli uraansa kirjoittamalla tekstejä *Nuori Voima* -lehteen 1920-luvulla.

Tutkimustehtävä ja keskeiset käsitteet

Tutkielmassani selvitän, millaista elämää nuoret elivät *Nuori Voima* -lehden mukaan 1920-luvun Suomessa. Tutkielman pääkysymykset ovat:

1. Millaisena nuoruus esitettiin *Nuori Voima* -lehdessä?

- Millaisia kuvauksia nuoruudesta lehdessä esitettiin?
- Millaisia nuorten elämään liittyviä aiheita lehdessä käsiteltiin?

⁶ Kaarninen 2003, 217–218; Kemppainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 7.

⁷ Jouhki 2020, 92; Tuomaala 2003, 356.

⁸ Kaarninen 1995, 50.

⁹ Kaarninen 2003, 217.

¹⁰ Haapala 2003, 76.

¹¹ Mauriala 2005, 34–35.

- Miten nuoruutta kuvailtiin nuorten itsensä kirjoittamissa teksteissä, ja miten vastaavasti jo nuoruutensa eläneiden aikuisten teksteissä?

2. Millaisia ympäröivän yhteiskunnan nuoriin kohdistamia odotuksia ja ihanteita *Nuori Voima* -lehdestä ilmeni?

- Millaisena ihannenuori esitettiin *Nuori Voima* -lehdessä?
- Millaisia eroavaisuuksia nuoriin kohdistuvissa odotuksissa ja ihanteissa oli sukupuolten välillä?
- Miten nuorten ja aikuisten kirjoittajien näkökulmat ihannenuoresta erosivat toisistaan?

Tutkielmani rajautuu ajallisesti 1920-lukuun, koska tuolloin tapahtui monia nuoruuden historian kannalta kiinnostavia kehityskulkuja niin ajan yhteiskunnallisen tilanteen kuin myös kulttuurihistorian näkökulmista. Toisaalta aikarajaustani puoltaa myös se, että *Nuori Voima* -lehti eli 1920-luvulla eräänlaista kukoistuskauttaan, kun taas 1930-luvulla lehden pitkäaikaisen päätoimittajan Ilmari Jäämaan kuoltua lehti ajautui talousvaikeuksiin ja sen suosio laski.¹² Myös tulenkantajien kirjailijan uralla lehden rooli oli merkityksellisin nimenomaan 1920-luvulla.¹³ Aineistoni olen puolestaan rajannut niin, että päähuomioni on *Nuori Voima* -lehden artikkeleissa, jotka kuvaavat jollain tavalla aikakauden nuorten elämää tai käsityksiä nuoruudesta. Olen jättänyt huomiotta lehdessä ilmestyneet runot, novellit ja jatkokertomukset, koska halusin keskittyä asiateksteihin, joilla on selkeästi didaktinen tai väittelevä luonne.

Tutkielmani kannalta keskeisiä käsitteitä ovat ensisijaisesti nuoruus ja nuoriso, jotka ovat myös samaan aikaan tutkielmani tutkimuskohteita. Kielitoimiston sanakirjan mukaan käsite nuoruus tarkoittaa lapsuuden ja aikuisuuden välistä ikäkautta.¹⁴ Myös Aapola ja Kaarninen toteavat, että nuoruus on eräänlainen siirtymävaihe lapsuuden ja aikuisuuden välillä, minkä aikana nuori omaksuu yhteiskunnassa tarvittavia taitoja ja vähitellen itsenäistyy lapsuudenperheestään.¹⁵ Julkusen mukaan 1920-luvun Suomessa nuoruus saattoi kestää 10-vuotiaasta jopa 30-vuotiaaksi asti. Varhaisnuoruuden ajateltiin kestävän 10-

¹² Nuori Voima nettisivut. <https://nuorivoima.fi/suomen-vanhin-kulttuurilehti> (Luettu 24.4.2023)

¹³ Saarenheimo 1984, 50–52.

¹⁴ Kielitoimiston sanakirja. Nuoruus.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/nuoruus?searchMode=all> (Luettu 3.4.2023)

¹⁵ Aapola & Kaarninen 2003, 12.

vuotiaasta 18-vuotiaaksi saakka.¹⁶ Nuoruuteen on liittynyt eri aikoina kulttuurista ja yhteiskunnasta riippuen erilaisia käsityksiä. Käsitykset nuoruuden sisällöstä on ymmärretty perinteisesti sukupuolittuneesti, ja tytöille ja pojille on määritelty erilaisia kehitystehtäviä. Länsimaisen nuoruuden kehittymiseen nykyiseen muotoonsa ovat vaikuttaneet laajat yhteiskunnalliset muutosprosessit, joita ovat muun muassa koulutuksen pidentyminen ja laajentuminen 1800-luvun lopulta alkaen, nuorten taloudellisen itsenäistymisen lykkäytyminen sekä tiettyjen populaarikulttuurin ylikansallisten muotojen mairinnousu.¹⁷

Kun sana nuoruus viittaa tiettyyn elämänvaiheeseen, sana nuoriso tarkoittaa puolestaan Kielitoimiston sanakirjan mukaan nuoruusikäisiä ihmisiä.¹⁸ Myös Aapola ja Kaarninen määrittelevät nuorison tietyksi kronologisen iän perusteella määritellyksi ikäryhmäksi, johon on yleisesti katsottu kuuluvan yhteisön naimattomat, ei vielä täysivaltaiset jäsenet, jotka kuitenkin fyysiseltä olemukseltaan, kyvyiltään ja taidoiltaan ovat olleet lähes aikuisten veroisia.¹⁹ Iältään nuori ihminen on siis tietyllä tapaa siirtymävaiheessa, sillä häntä ei enää pidetä pienenä lapsena, mutta toisaalta hän ei ole myöskään vielä saavuttanut aikuisen oikeuksia ja velvollisuuksia. Vaikka käsityksillä nuorisosta on yhteiskuntien välillä eroja, lähes kaikissa yhteiskunnissa ikävuodet vaikuttavat siihen, millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia yksilöllä yhteiskunnassa on. Nykyisessä suomalaisessa yhteiskunnassa merkittäväksi taitekohdaksi on muototutunut täysi-ikäisyyden raja eli 18 vuotta, koska tuolloin nuori saa aikuisen oikeudet ja velvollisuudet.²⁰ 1920-luvun Suomessa erityisen merkittävä siirtymävaihe nuoren elämässä oli konfirmaatio noin 15-vuotiaana, sillä se muutti nuoren asemaa yhteisössä tuoden hänelle uusia oikeuksia ja velvollisuuksia.²¹

Tutkielmani keskeisiin käsitteisiin kuuluu myös oppikoulu. Suomessa oli 1920-luvulla voimassa rinnakkaiskoulujärjestelmä, joka jaotteli oppilaat noin 10-vuotiaana erilaisille ja hyvin sitoville koulutuspoluille. Rinnakkaiskoulujärjestelmä perustui Jouhkin mukaan snellmanilaiseen kahden sivistyksen oppiin, joka erotti sivistyneistön ja tavallisen kansan koulutustarpeet. Tavalliselle kansalle ajateltiin riittävän luku- ja kirjoitustaito, kun taas keski- ja yläluokan lapset ohjattiin korkeampaan opetukseen tähtäävän oppikoulujärjestelmän piiriin. Vuoden 1921 oppivelvollisuuslain myötä kansakoulusta tuli kaikille

¹⁶ Julkunen 2021, 19.

¹⁷ Aapola & Kaarninen 2003, 12–13; Jouhki 2020, 26.

¹⁸ Kielitoimiston sanakirja. Nuoriso.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/nuoriso?searchMode=all> (Luettu 3.4.2023)

¹⁹ Aapola & Kaarninen 2003, 13–14.

²⁰ Ibidem.

²¹ Aapola & Kaarninen 2003, 14,19.

lapsille pakollinen yhteinen pohjakoulu. Neljännen kansakouluvuoden jälkeen oppikouluihin suuntasivat pääsykokeiden kautta ne oppilaat, joilla oli taloudelliset ja taidolliset edellytykset siihen.²² Oppikoulu kesti kahdeksan vuotta, joista viiden ensimmäisen vuoden aikana suoritettiin keskikoulututkinto ja viimeisen kolmen vuoden aikana ylioppilastutkinto. Oppikoulut jakaantuivat neljään eri koulumuotoon: poika- ja tyttölyseoihin, yhteiskouluihin sekä viisivuotisiin keskikouluihin. Lisäksi ruotsinkielisille oli omat vastavat koulunsa. Oppikoulu asetti Jouhkin mukaan tytöt eriarvoiseen asemaan suhteessa poikiin, sillä tyttökoulujen oppilaille tarjottiin enemmän kädentaitoihin painottuvaa opetusta, ja opinnot kestivät vuoden pidempään kuin poikalyyseoissa ja yhteiskouluissa.²³

Tutkielmani kannalta merkittävä käsite on myös sukupuoli, koska vertailen työssäni sukupuolten välisiä eroavaisuuksia nuoruuden kokemuksissa ja ihanteissa 1920-luvulla. Sukupuoli on käsitteenä hyvin moniulotteinen. Soile Ylivuoren mukaan sukupuolihistorian tutkimuksessa se ymmärretään nykyisin tyypillisesti erilaisista lääketieteellisistä, fysiologisista, psykologisista, sosiaalisista ja kulttuurisista ominaisuuksista koostuvaksi käsitteeksi, jonka määrittely, kokeminen ja merkityksellistäminen on vaihdellut voimakkaasti eri kulttuureissa ja eri aikoina. Nykytutkimuksessa korostetaan myös tavallisesti, että sukupuoli on moninainen ja ei-binäärinen kategoria, johon sisältyy henkilökohtainen sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu sekä yhteiskunnan taholta tapahtuva sukupuolittaminen erilaisin kulttuurisin ja sosiaalisin rooli-odotuksin.²⁴ Kuten Julkunen on todennut, 1900-luvun alkupuolella Suomessa sukupuoleen suhtauduttiin yleisesti anatomis-biologisena itsestäänselvyytenä. Sukupuolen ilmenemismuodoista käytiin kuitenkin kiivasta keskustelua jo tuolloin, ja ihmisillä oli eriäviä näkemyksiä siitä, millainen oli miehen tai naisen ”luonnollinen” olemus.²⁵

Selvennystä kaipaa myös tulenkantajien käsite, joka nousee esille toistuvasti tutkielmasani. Mieskosken mukaan tulenkantajat oli nuorista kirjailijoista ja runoilijoista 1920- ja 1930-luvuilla muodostunut yhteenliittymä, jonka ydinryhmään kuuluivat muun muassa Olavi Paavolainen, Katri Vala, Erkki Vala, Lauri Viljanen, Elina Vaara, Yrjö Jylhä, Mika

²² Oppikoulujen lukukausimaksut olivat korkeat, joten oppikouluutus oli 1920-luvulla yhteiskunnan parempiosaisten etuoikeus. Ne lapset, joilla ei ollut mahdollisuutta hakea oppikouluun, jatkoivat kansakoulun kaksi viimeistä luokkaa. Kansakoulun jälkeen nämä nuoret jatkoivat opintojaan kahden vuoden ajan joko jatkoluokilla tai valmistavassa ammattikoulussa. Jouhki 2020, 93.

²³ Jouhki 2020, 43, 92–94.

²⁴ Ylivuori 2022, 21–22.

²⁵ Julkunen 2021, 21–22.

Waltari, Uuno Kailas ja Ilmari Pimiä.²⁶ Tulenkantajien kirjallisessa tyyliässä näkyivät aikakauden yleiset yhteiskunnalliset virtaukset, joita olivat esimerkiksi yhteiskunnan teknistyminen, kaupungistuminen, kansainvälistyminen ja yksilöllistyminen. Nuoret runoilijat erottuivatkin aikakauden kirjallisessa piirissä modernilla tyyllillään, joka sai vaikutteita kehittyvästä maailmasta.²⁷ Tulenkantajat jakautui Mieskosen mukaan 1920-luvun lopulla poliittisesti kansallismieliseen oikeistoon ja kansainvälisyyteen suuntautuneeseen vasemmistoon, mikä aiheutti ristiriitoja ryhmän jäsenten välille.²⁸ Suurin osa tulenkantajien jäsenistä oli aktiivisia *Nuoren Voiman* tukijoita ja sen pohjalta perustetun Nuoren Voiman Liiton (NVL) jäseniä. *Nuori Voima* -lehdellä ja NVL:n toiminnalla olikin merkittävä rooli tulenkantajien uran alkuvaiheessa verkostoitumisen ja taiteilijaidentiteetin synnyn kannalta.²⁹

Tutkielmani rakenne muotoutuu temaattisesti tutkimuskysymysten mukaan. Ensimmäisessä luvussa esittelen siis tarkemmin *Nuori Voima* -lehdessä ilmenneitä kuvauksia nuoruudesta ja pohdin, mitä ne kertovat 1920-luvun nuoruuskäsityksistä Suomessa. Lisäksi tarkastelen *Nuoressa Voimassa* esille tulleita nuorten elämään ja kiinnostuksenkohteisiin liittyviä aiheita ja analysoin niiden välittämää kuvaa 1920-luvun oppikoulunuorison arkielämästä harrastuksineen ja vapaa-ajanviettotapoineen. Toisessa luvussa puolestaan tarkastelen yhteiskunnan nuorisoon kohdistamia odotuksia ja ihanteita *Nuori Voima* -lehden valossa sukupuolten väliset erot huomioiden. Sekä ensimmäisessä että toisessa pääluvussa vertailen, miten aikuisten ja nuorten kirjoittajien kuvaukset nuoruudesta ja nuorisosta erosivat toisistaan.

Tutkimustilanne

Tutkimusaiheeni paikantuu historian tutkimuksen kentällä keskeisimmin kulttuurihistorian ja nuoruuden historian osa-alueille. Kulttuurihistorian tunnuspiirteiden mukaisesti tutkielmani kiinnostuksen kohteena ovat nuorison ajattelutavat, arkinen elämä ja tavat olla maailmassa 1920-luvun Suomessa.³⁰ Tutkielmani sijoittumista kulttuurihistorian kentälle puoltaa myös se, että *Nuori Voima* -lehti oli hyvin kulttuuripainotteinen julkaisu.

²⁶ Mieskonen 2020, 50.

²⁷ Mauriala 2005, 34–35.

²⁸ Mieskonen 2020, 127–128; Mauriala 2005, 260–263.

²⁹ Mauriala 2005, 49–50.

³⁰ Rantala & Ollitervo 2010, 15.

Nuoruuden historian tutkimukselle ominaisesti tutkielmassani huomion keskipisteenä ovat nimenomaan nuoret ja nuoruus tiettyinä historiallisena ajankohtana. Tutkielmani aihepiiriä käsittelevää aikaisempaa tutkimusta on saatavilla hyvin erityisesti 1920-luvun yhteiskunnallista, poliittista ja kulttuurillista tilannetta kartoittavista teoksista. Myös aikakauden nuoruuden historiaa on tutkittu jonkin verran etenkin sosiaali- ja koulutushistorian sekä järjestöjen ja nuorisoliikkeiden näkökulmista.

Sinikka Aapolan ja Mervi Kaarnisen toimittama teos *Nuoruuden vuosisata – Suomalaisen nuorison historia* (2003) on kattava artikkelikokoelma nuoruuden historiasta ja sen tutkimuksesta Suomessa. Teoksen artikkeleissa kuvataan muun muassa sitä, miten käsitys nuoruudesta ainutlaatuisena elämänvaiheena on muotoutunut ja miten erilaiset Suomen historian kehityskulut ovat vaikuttaneet siihen, millaiseksi juuri suomalainen nuoruus on rakentunut. Teoksen artikkeleissa tulee esille paljon tutkielmani kannalta keskeisiä teemoja nuoruuden historiasta 1920-luvulla. Esimerkiksi Matti Virtanen tarkastelee artikkelissaan ”Nuoren Suomen traditio sukupolvien ketjuna” sitä, miten sisällissota yhdistävänä sukupolvisena kokemuksena heijastui tuolloin nuoruuttaan eläneiden myöhempisiin vaiheisiin niin politiikassa kuin muillakin yhteiskunnan osa-alueilla. Mervi Kaarnisen artikkeli ”Nuoren tasavallan nuorison ongelmat” taas käsittelee nuorison ongelmia ja yhteiskunnan ratkaisukeinoja niiden ehkäisyyn 1920–1930-lukujen Suomessa. Artikkelin kuva laajasti, millaisia lapsia ja nuoria koskevia koulutus- ja sosiaalipoliittisia uudistuksia Suomessa tehtiin sisällissodan jälkeisinä vuosikymmeninä ja millaisia odotuksia ja tavoitteita yhteiskunnalla oli tuolloin nuorisoa kohtaan.

Myös Kaarnisen väitöskirja *Nykyajan tytöt – Koulutus, luokka ja sukupuoli 1920- ja 1930-luvun Suomessa* (1995) käsittelee aiheeni kannalta olennaisia teemoja. Kaarninen kuvaa teoksessaan oppikoulunuorison nuoruutta, joten olen saanut teoksesta paljon hyödyllistä tietoa keskiluokkaisten nuorten harrastuksista, koulunkäynnistä ja vapaa-ajanviettotavoista sotien välisen ajan Suomessa. Teoksessa huomion keskipisteenä ovat tytöt, ja teos osoittaaakin hyvin, miten sukupuoli vaikutti 1920-luvulla kokonaisvaltaisesti siihen, millaisia odotuksia ympäröivällä yhteiskunnalla oli nuoria kohtaan. Tutkielmani kannalta erityisen hyödyllinen on Kaarnisen kuvaus *Nuori Voima* -lehden ja sen pohjalta perustetun Nuoren Voiman Liiton roolista tyttöjen ja poikien harrastustoiminnan puolestapuhujana ja siihen liittyvien sukupuolijakojen ilmentäjänä 1920-luvun Suomessa.

Tutkielmani kannalta keskeinen nuoruuden historiaa käsittelevä teos on myös Kaisa Vehkalahden ja Leena Suurpään toimittama artikkelikokoelma *Nuoruuden sukupolvet – Monitieteisiä näkökulmia nuoruuteen eilen ja tänään* (2014). Teoksen eri teksteissä kuvataan *Oi nuoruus* -kirjoituskilpailun pohjalta kootun muistitietoaineiston kautta muun muassa sitä, mitä nuoruus on merkinnyt eri aikoina ja erilaisissa yhteiskunnallisissa tilanteissa eläneille ihmisille.³¹ Teoksen artikkelit avaavat monipuolisesti suomalaisten kokemuksia nuoruudesta 1900-luvun alkupuolella, joten olen saanut teoksesta paljon hyödyllistä tietoa siitä, mitä nuoret ajattelivat tuolloin työnteosta ja opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, ystävistä ja ensirakkauksista sekä ylipäätään siitä, millaista oli olla nuori tuona historiallisena ajankohtana.

Ilona Kemppaisen, Kirsti Salmi-Nikanderin ja Saara Tuomaalan teos *Kirjoitettu nuoruus – Aikalaistulkintoja 1900-luvun alkupuolen nuoruudesta* (2011) käsittelee puolestaan kirjoittamisen merkitystä nuorison itseilmaisun välineenä 1900-luvun alun Suomessa. Kemppaisen ja kumppanien teos on antanut tutkielmaani paljon näkökulmia esimerkiksi siitä, miten yhteiskunta suhtautui nuorisoon 1920-luvulla ja miten nuoret itse käsittivät roolinsa aikakauden yhteiskunnassa. Teos myös osoittaa hyvin, miten nuorisolle suunnattu kirjallisuus ja lehdistö lisääntyi 1900-luvun alkupuolella ja miten kirjallisuudella oli yhä merkityksellisempi rooli aikakauden nuorten elämässä niin lukemisen kuin kirjoittamisenkin kautta.

Saara Tuomaalan väitöskirja *Työtätekevästä käsistä puhtaiksi ja kirjoittaviksi – Suomalaisen oppivelvollisuuskoulun ja maalaislasten kohtaaminen 1921–1939* (2004) taas käsittelee kansakoululaitoksen organisointia ja käytäntöjä maaseudun kontekstissa. Teoksessa kuvataan laajasti, millaiset tavoitteet ja ihanteet ohjasivat kansakouluopetusta 1920-luvulla. Tutkielmani kannalta erityisen hyödyllisiä ovat Tuomaalan esittämät näkökulmat siitä, millaisena ihanteellinen nuoriso nähtiin yleisesti sotien välisenä aikana. Essi Jouhkin väitöskirjassa *Teinikuntatoiminnan sukupolvet – Muistitietohistoria oppikoulujen koululaisliikkeestä 1950–1970-luvuilla* (2020) huomion keskiössä ovat oppikoulunuoret. Teos auttaakin ymmärtämään, millainen suomalainen koulujärjestelmä oli 1920-luvulla kokonaisuudessaan ja millaisia toimintoja ja tavoitteita oppikouluopintoihin sisältyi.

³¹ *Oi nuoruus* -kirjoituskilpailu järjestettiin Nuorisotutkimusseuran, Nuoren Voiman Liiton ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimesta 15.3.-30.11.2010. Kilpailu tuotti kirjoituksia 376 eri-ikäiseltä vastaajalta, jotka olivat syntyneet vuosien 1917 ja 1998 välillä. Vehkalahti & Suurpää 2014, 5.

Lauri Julkunen puolestaan käsittelee väitöskirjassaan *Kynällä ja Sanalla – Yrjö Karilas poikien kasvattajana 1910–1960-luvuilla* (2021) monipuolisen yhteiskunnallisen vaikuttajan Yrjö Karilaan toimintaa poikien kristillisessä kasvatuksessa 1900-luvun alkupuolella. Teos on auttanut minua hahmottamaan, millaiset tavoitteet ja ihanteet ohjasivat poikien kasvatusta yleisesti 1920-luvulla. Olen myös tutustunut teoksen kautta *Nuori Voima* lehden tekijöiden kasvatukselliseen arvomaailmaan, sillä Karilas oli yksi *Nuoren Voiman* vakiokirjoittajista 1920-luvulla.

1900-luvun alkupuolen nuoruuden historiaa on kartoitettu erityisen paljon erilaisten nuorisoliikkeiden ja -järjestöjen osalta. Esimerkiksi Jaakko Nummisen laaja teos *Yhteisön voima: Nuorisoseuraliikkeen historia. 2, Järjestö 1906–1944* (2011) avaa kattavasti suomalaisen nuorisoseuraliikkeen taustoja ja tavoitteita 1900-luvun alkupuolen Suomessa. Numminen esittelee monipuolisesti sotien välisen ajan Suomen keskeisimmät nuorisjärjestöt. Tutkielmani kannalta erityisen olennainen on *Nuori Voima* -lehden pohjalta perustetun Nuoren Voiman Liiton toiminnan esittely.

Nuori Voima -lehden kirjoittajakuntaan kuuluneiden tulenkantajien vaiheisiin sekä 1900-luvun alkupuolen kulttuurilliseen ilmapiiriin Suomessa olen perehtynyt Vesa Maurialan väitöskirjan *Uutta aikaa etsimässä – Individualismi, moderni ja kulttuurikritiikki tulenkantajien elämässä 1920- ja 1930-luvulla* (2005) pohjalta. Tutkimuksessaan Mauriala tarkastelee tulenkantajien kirjailijaryhmittymän ydinjoukkoon kuuluneiden henkilöiden kasvua ja kehitystä Nuoren Voiman Liiton nuorista runoilijoista suomalaisen kulttuurielämän keskeisiksi vaikuttajiksi. Mauriala kuvaa hyvin tulenkantajien ajatusmaailman keskeisiä teemoja ja innoittajia sekä yleensäkin niitä yhteiskunnallisia ja kulttuurillisia kehityskulkuja, jotka vaikuttivat tulenkantajien ajatusmaailmaan. Lisäksi Mauriala käsittelee teoksessaan lyhyesti *Nuori Voima* -lehden roolia tulenkantajien uran alkutaipaleella.

Myös Matti Mieskosen väitöskirja *Kirjallisuuteen kietoutunut käsite -Tulenkantajien historiakuvan rakentuminen 1924–1987* (2020) on auttanut minua hahmottamaan tulenkantajien uran vaiheita ja heidän suhdettaan *Nuori Voima* -lehteen. Tutkielmani kannalta erityisen hyödyllisiä ovat tutkimuksen osuudet, joissa Mieskonen kuvailee *Nuoren Voiman* pitkäaikaisen päätoimittajan Ilmari Jäämaan kasvatuksellista arvomaailmaa ja hänen henkilökohtaista vaikutustaan tulenkantajien uralla. Kerttu Saarenheimon teos *Katri Vala – Aikansa kapinallinen* (1984) käsittelee puolestaan tulenkantajien toimintaa 1920-luvulla sen ydinryhmään kuuluneen runoilijan Katri Valan näkökulmasta. Tutkielmani kannalta

keskeisiä ovat erityisesti Saarenheimon kuvaukset Valan nuoruudesta ja uran alkua ajoilta, jolloin Vala kirjoitti paljon *Nuori Voima* -lehteen.

Olen tutustunut 1920-luvun yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen ilmapiiriin myös Mikko-Olavi Seppälän teoksen *Suruton kaupunki – 1920-luvun iloinen Helsinki* (2016) avulla. Teoksessa kuvaillaan Helsingin vapaampaa asenneilmapiiriä ja juhlimiskulttuuria 1920-luvulla, mikä oli seurausta muun muassa yhteiskunnan modernisoitumisesta ja kansainvälistymisestä. Teos auttaakin hahmottamaan 1920-luvulla käytyä keskustelua jazz-tyttöistä ja muista kielteiseksi katsotuista nuorisoilmiöistä, jotka aiheuttivat runsasta keskustelua *Nuori Voima* -lehdessä 1920-luvulla. Elizabeth Harvey'n artikkeli ”The Cult of Youth” (2011) käsittelee puolestaan monipuolisesti 1900-luvun alun nuorisoilmiöitä Euroopan kontekstissa. Artikkelin osoittaa, että monet 1920-luvun nuorisoilmiöt olivat kansainvälisiä, sillä esimerkiksi nuorisoliikkeiden suosion kasvu ja terveys- ja urheiluihanteiden nousu koskettivat tuolloin lähes jokaista länsimaista yhteiskuntaa.

Birgitte Solandin teoksessa *Becoming modern: young women and the reconstruction of womanhood in the 1920s* (2000) tarkastelun keskiössä ovat naiskuvassa 1920-luvulla tapahtuneet muutokset. Soland kuvailee, kuinka monissa Euroopan maissa nuoret naiset haastoivat 1920-luvulla perinteisiä sukupuolinormeja elämällä modernia elämää, johon kuuluivat muun muassa huvittelut, elämästä nauttiminen ja perinteestä poikkeava pukeutumis- ja hiustyyli. Solandin teos on tutkielmani kannalta merkittävä, sillä se mahdollistaa *Nuoreissa Voimassa* ilmenneen jazz-tyttö-keskustelun sijoittamisen kansainväliseen kontekstiin. Teos myös auttaa ymmärtämään, miksi nuorten naisten moderni elämäntyyli aiheutti niin voimakkaita reaktioita julkisessa keskustelussa 1920-luvulla.

Lähdeaineisto ja metodit

Tutkielmani lähdeaineistona toimii vuodesta 1908 ilmestynyt, Suomen nuorisolle suunnattu aikakauslehti *Nuori Voima* vuosilta 1920–1929. Sisällöltään WSOY:n kustantama *Nuori Voima* oli 1920-luvulla kulttuuripainotteinen julkaisu, sillä lehdessä julkaistiin paljon nuorten kirjoittamia novelleja, näytelmiä ja runoja. Kulttuuri- ja kirjallisuussisällön lisäksi lehdessä käsiteltiin myös monia muita teemoja. Yleisiä lehtijuttuja *Nuori Voima* -lehdessä olivat esimerkiksi harrastuksia ja järjestötoimintaa käsittelevät artikkelit, suurmiesten ja taiteilijoiden elämäntarinat, erilaisia ammatteja ja koulutusvaihtoehtoja

esittelevät kirjoitukset sekä aikuisten kirjoittamat kasvatukselliset tekstit.³² Lisäksi lehdessä ilmestyi toistuvasti erilaisia ongelmanratkaisutehtäviä ja ohjeita käsi- ja tekniisiin töihin.³³ Lehden vakituksia palstoja olivat esimerkiksi Tyttöjen osasto, Kysymyksiä ja vastauksia -palsta sekä Koulukaskuja -palsta.

Nuori Voima oli painettu 1920-luvulla aikakaudelle ominaisesti mustavalkoisena ja sitä oli kuvitettu piirroksilla ja valokuvilla. Vuotta 1929 lukuun ottamatta lehti ilmestyi keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa, joskin kesäkuukausina ilmestyi yksi lehti, johon oli niputettu yhteen kaksi numeroa. Yhteensä lehti ilmestyi 1920-luvulla joulunumerot mukaan luettuina 193 kertaa. *Nuori Voima* -lehden numerot vuosilta 1907-1939 on saatavilla digitoituna Kansalliskirjaston nettisivuilta.

Nuori Voima oli kaikille suomalaisnuorille suunnattu lehti, vaikka lehden alkuaikoina sitä pyrittiin levittämään erityisesti koulunuorison keskuuteen.³⁴ Vuonna 1920 lehden kohde-ryhmästä ja päämääristä kirjoitettiin seuraavasti:

*Se tahtoo olla kelpo kumppanina kaikille 12–25-vuotisille nuorille ja vanhemmillekin, herättää, innostaa, kannattaa heidän kirjallisia, taiteellisia, teknillisiä ja askarteluharrastuksiaan ja olla yhdistävänä siteenä kaikkien kehitysikäisten välillä, valaista elämää eri puolilta, näyttää sen rikkauksia, ihmeellisyyksiä ja myös tarjota huvittavaa ja hyödyllistä ajanrattoa.*³⁵

Perustamisestaan lähtien *Nuori Voima* oli puoluepoliittisesti sitoutumaton lehti ja se pyrki esimerkiksi sisällissodan jälkeen ohittamaan ja unohtamaan nopeasti sodan ja korostamaan sen sijaan kansan eheytymistä ja edistysuskoa. Neutraalista linjastaan huolimatta lehden sivuilla kuitenkin innostettiin nuorisoa etenkin sen alkuaikoina poliittiseen toimintaan ja korostettiin nuorisoliikkeiden merkitystä ja itsehallintoa valmistautumisena kansainvaltaiseen yhteiskuntaan.³⁶

Nuoren Voiman päätoimittajana toimi vuosina 1914–1934 maisteri Ilmari Jäämaa, joka oli monipuolinen yhteiskunnallinen toimija. Hän vaikutti uransa aikana muun muassa Nuoren Voiman Liiton ylijohantajana, WSOY:n kustannustoimittajana, Porvoon

³² Kaarninen 1995, 176.

³³ Ks. esim. ”Nuoret keksijät ja kokeilijat” (art.). *Nuori Voima (NV)* 12/1921; A. Juusela, ”Vanhasta uutta.” (art.). *NV* 15–16/1928; ”Ongelmia & tehtäviä”. *NV* 2/1925.

³⁴ Mauriala 2005, 49.

³⁵ *Nuori Voima*, ”Nuoren Voiman ystävät, pojat ja tytöt!” (art.). *NV* 1/1920.

³⁶ Mauriala 2005, 52; Virtanen 2003, 45–47; Numminen 2011, 216.

suojeluskunnan paikallispäällikkönä sekä partioliikkeessä ja Akateemisessa Karjala-Seurassa.³⁷ Jäämaan kasvatuksellinen arvomaailma näkyi *Nuori Voima* -lehdessä vahvasti. Mieskosen mukaan erityisesti isänmaallisuus oli Jäämaan ajattelua jatkuvasti kannatellut idea, ja hän korosti nuorisolle työn ja toveruuden merkityksellisyyttä isänmaallisessa työssä.³⁸ Jäämaan vanhoillisuus sai myöhemmin kritiikkiä muun muassa tulenkantajilta, mikä etäännytti heitä *Nuoren Voiman* toiminnasta 1920-luvun lopulta alkaen.³⁹

Suomalaisella mediakentällä *Nuori Voima* sijoittui 1920-luvulla jatkuvasti lisääntyvien ja monipuolistuvien aikakauslehtien joukkoon. Lapsille ja perheille suunnattuja lehtiä oli ilmestynyt Suomessa jo 1800-luvun lopulla, mutta 1900-luvun alkupuolella niiden määrä lisääntyi huomattavasti. *Nuori Voima* kilpailikin nuorista lukijoista esimerkiksi vuonna 1906 perustetun *Pääskysen*, vuodesta 1909 ilmestyneen *Valistuksen Lastenlehden* ja vuodesta 1919 ilmestyneen *Nuorten Toveri* -lehden kanssa, joka myöhemmin muutti nimensä *Sirkka*-lehdeksi.⁴⁰ Näiden lehtien lisäksi 1920-luvulla ilmestyi paljon nuorille suunnattuja uskonnollisia ja poliittisia lehtiä.⁴¹

Kilpailijoistaan *Nuori Voima* pyrki erottautumaan erityisesti sillä, että vaikka se mainosti itseään kaikkien suomalaisnuorten yleiseksi nuortenlehdeksi, sen keskiössä olivat Suomen koulunuoriso ja sen asiat.⁴² Lehti pyrki siis olemaan koulunuorison ensisijainen äänenkannattaja Suomessa, ja sillä olikin 1920-luvulla eniten lukijoita juuri oppikoulunuorison keskuudessa.⁴³ *Nuoren Voiman* levikki kasvoi 1920-luvun aikana tasaisesti, sillä esimerkiksi vuonna 1920 lehdellä kerrottiin olevan noin 5800 tilaajaa ja vuonna 1926 puolestaan noin 7000.⁴⁴ Historiansa aikana *Nuori Voima* -lehti on toiminut merkittävänä ponnahduslautana monille tunnetuille kulttuurivaikuttajille. Edelleen ilmestynvä lehti on myös ollut eri aikoina huomattava kirjallisen keskustelun edistäjä Suomessa.⁴⁵

Aikakauslehti historiallisena lähteenä tarjoaa historiantutkimukselle kiintoisan ja hedelmällisen lähtökohdan, sillä lehdet välittävät eri aikakausien ajankuvaa valaisevalla ja

³⁷ Mieskonen 2020, 69.

³⁸ Mieskonen 2020, 69–71.

³⁹ Mauriala 2005, 50; Saarenheimo 1984, 52.

⁴⁰ Monien tulenkantajien jäsenten runoja julkaistiin *Pääskysessä* 1910-luvulla. Varttuessaan tulenkantajat siirtyivät *Nuoren Voiman* piiriin. Saarenheimo 1984, 19–20.

⁴¹ Leino-Kaukiainen 1992, 134–240.

⁴² Ks. esim. K., ”Suomen toverikunnat ja Nuori Voima.” (art.). *NV* 21/1926.

⁴³ Kaarninen 1995, 175.

⁴⁴ Nuori Voima, ”Nuoren Voiman ystävät, pojat ja tytöt!” (art.). *NV* 1/1920; K., ”Suomen toverikunnat ja Nuori Voima.” (art.). *NV* 21/1926.

⁴⁵ Mauriala 2005, 57; Virtanen 2003, 45.

käsinkosketeltavalla tavalla. Samaan aikaan aikakauslehdet, kuten muutkin mediatekstit ovat kuitenkin myös aktiivisia toimijoita, jotka tuottavat tietynlaista todellisuutta tutkitavasta aikakaudesta. Kuten Jukka Kortti on todennut, medialla on valtaa, mikä vaikuttaa siihen, millaisia arvoja ja ideologioita se päättää yleisölleen välittää. Median sisältö, luonne, muoto, tarkoitus ja rooli ovat puolestaan riippuvaisia suhteestaan yhteiskuntaan ja instituutioihin, taloudellisiin intresseihin ja yhteiskunnan hallinnollisiin rakenteisiin.⁴⁶ *Nuori Voima* -lehteä tarkasteltaessa on siis arvioitava lähdekriittisesti lehden asemaa ja roolia tietynlaisten asenteiden ja arvojen ilmentäjänä 1920-luvun Suomessa. *Nuori Voima* edusti 1920-luvulla tietynlaista keskiluokkaista elämäntapaa, jonka mukaisesti lehdessä painottuivat muun muassa koulutuksen, kulttuurin ja sivistyksen arvostus.⁴⁷ Näin ollen lehden näkökulmat nuoruudesta kuvaavat erityisesti keskiluokkaisen oppikoulunuorison elämää sotien välisen ajan Suomessa.

Tutkimusmetodina käytin tutkielmassani aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Sen keskeisten periaatteiden mukaisesti tavoitteenani oli paikantaa lähdeaineistostani tutkimustehtäväni kannalta merkityksellisiä kohtia sekä aiheitani koskevia laajempia linjoja ja kehityskulkuja. Saadakseni mahdollisimman kattavan käsityksen *Nuori Voima* -lehden sisällöstä, kävin lukemalla läpi kaikki lehden numerot 1920-luvulta ja kirjasin muistiin tutkimuskysymysteni kannalta keskeiset artikkelit. Paikannettuani lähdeaineistostani aiheeni kannalta merkitykselliset sisällöt, ryhmittelin ne teemoittain omiksi kokonaisuuksikseen, joita sitten siirryin analysoimaan tutkimuskirjallisuuden ja oman päättelyn avulla.⁴⁸

Hyödynsin tutkielmassani myös vertailevaa tutkimusmetodia. Sen mukaisesti pyrin osoittamaan *Nuori Voima* -lehdestä yhtäläisyyksiä ja eroja lehteen kirjoittaneiden aikuisten ja nuorten teksteistä sekä tyttöihin ja poikiin kohdistuneista asenteista, ihanteista ja odotuksista. Aineistoa läpikäydessäni ja analysoidessani kiinnitin huomiota erityisesti erottaviin ydinseikkoihin mainitsemieni vertailukohtien välillä.⁴⁹ Vertailun mahdollistamiseksi selvitin mahdollisuuksien mukaan hyödyntämieni artikkelien kirjoittajien iän ja sukupuolen. Keskeisin lähtökohtani aikuisten ja nuorten kirjoittajien määrittelemiseen oli kuitenkin tapauskohtainen arvio siitä, miten kunkin artikkelin kirjoittaja asemoitui suhteessa nuoriin.

⁴⁶ Kortti 2016, 12.

⁴⁷ Mauriala 2005, 49.

⁴⁸ Tuomi & Sarajärvi 2018, 104–108. Ks. myös Kannisto viittaa Kenoseen. Kannisto 2012, 118.

⁴⁹ Kekkonen 2008, 35.

1. Oppikoulunuoruus 1920-luvun Suomessa

1.1. Itsenäistymistä ja suuria unelmia

Nuori Voima -lehdessä julkaistiin 1920-luvulla kirjoituksia, jotka käsitelivät joko suoraan tai epäsuorasti nuoruutta. Lehden nuoruutta koskevissa kirjoituksissa nousi esille havaintojeni mukaan erityisesti kaksi teemaa, jotka toistuivat sekä aikuisten että nuorten kirjoittajien teksteissä. Ensinnäkin nuoruus miellettiin yleisesti ajaksi, jolloin nuori ihminen etsii omaa identiteettiään ja suuntaa elämässä sekä itsenäistyy. Toiseksi nuoruutta kuvailtiin usein unelmien ja intohimon sävyttämäksi aikakaudeksi, jolloin halu ja tarmo saavuttaa elämässä merkityksellisiä asioita on erityisen suuri. Seuraavaksi analysoin tarkemmin näiden kahden teeman ilmenemistä *Nuoren Voiman* nuoruutta kuvailevissa teksteissä ja pohdin, mitä ne kertovat aikakauden nuoruuskäsityksistä. Lisäksi vertailen, miten aikuisten ja nuorten kirjoittajien kuvaukset nuoruudesta erosivat toisistaan.

Nyky-yhteiskunnassa itsenäistymistä pidetään nuoruuteen olennaisesti kuuluvana kehitystehtävänä, jonka myötä nuori irtaantuu lapsuudenkodistaan ja vanhemmistaan ja ottaa hiljalleen vastuun omasta elämästään. Itsenäistyminen tapahtuu nuoren elämässä vähitellen muun muassa omilleen muuton, opintojen aloittamisen, työelämään siirtymisen ja taloudellisen vastuunoton seurauksena.⁵⁰ Myös sata vuotta sitten nuoruuteen liitettiin olennaisesti itsenäistyminen lapsuudenperheestä. 1920-luvun Suomessa nuorten itsenäistymisessä erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että nuorista kasvoi itsenäisesti toimeentulevia ja yhteiskuntaan hyvin sopeutuvia kansalaisia. Suomalaisen agraariyhteiskunnan arvomaailmaan kuuluivat perinteisesti ihanteet, kuten omillaan pärjääminen, yksilöllinen selviytyminen ja taloudellinen riippumattomuus, joten nuorten odotettiin 1920-luvulla pärjäävän taloudellisesti omillaan mahdollisimman varhain.⁵¹

Nuori Voima -lehden kirjoituksissa itsenäistymiseen liitettiin yleisesti ammatinvalintakysymyksen ajankohtaisuus. Tämä oli yleinen tapa, sillä moderniin käsitykseen nuoruudesta sisältyivät aikuistumiseen liittyvät valinnat.⁵² Seuraava lainaus uusille ylioppilaille

⁵⁰ Ranta & Raijas 2020, 37.

⁵¹ Leino & Viitanen 2003, 191; Kylkilähti 2014, 202–203.

⁵² Kempainen, Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 10.

suunnatusta kirjoituksesta osoittaa hyvin, miten ammatinvalinta liitettiin *Nuoressa Voimassa* osaksi nuoruutta:

*Elämässämme on hetkiä, jolloin aivan kuin kuulemme, että kello lyö kaksi-
toista ja että meidän pitää aloittaa uusi ajanlasku, että meidän pitää aloit-
taa omalla vastuullamme oma, uusi ja itsenäinen elämä. Se on elämänuran
ja elämäntehtävän kirkastumisen aikaa.*⁵³

Nuorten koulunkäynti- ja ammatinvalintamahdollisuuksissa oli 1920-luvulla suuria eroja maaseudun ja kaupunkien välillä, ja etenkin maaseudulla oli tavallista, että nuoret päätti-
vät koulunkäynnin ennen 13. ikävuottaan ja siirtyivät kansakoulusta suoraan työelämään
käymättä erityistä ammattiin valmistavaa koulutusta.⁵⁴ Suurin osa Suomen nuorisosta
asui 1920-luvulla maaseudulla, ja usein nuoret jatkoivatkin vanhempiensa ammateissa
maanviljelijöinä, teollisuustyöläisinä tai sekatyöläisinä.⁵⁵

Nuorten sosiaalinen asema, asuinpaikkakunnan oppilaitosrakenne ja työllisyystilanne
määrittelivät siis pitkälti puitteet nuorten toiminnalle kansakoulun jälkeen.⁵⁶ Koulujärjes-
telmää pyrittiin kehittämään 1920-luvulla, sillä viranomaisten mukaan oli sekä yhteis-
kunnan, työnantajien että nuorten itsensä etu, että mahdollisimman moni nuori saisi jatkaa
opintoja kansakoulun jälkeen. Ratkaisuna tähän Suomessa muun muassa tehostettiin am-
mattiopetusta lisäämällä opiskelupaikkoja ammattikouluissa ja myöntämällä yhteiskun-
nan avustuksia ammattiopetukselle. Ammattiin opiskelevien nuorten osuus pysyi kuiten-
kin pitkään pienenä, sillä opiskelumahdollisuuksia ei ollut edelleenkään tarjolla kaikille.
Oppi- ja ammattikouluihin suuntasi vain murto-osa kustakin ikäluokasta.⁵⁷ Oppikoulun
käyneiden määrä lisääntyi 1920-luvulta lähtien jatkuvasti, sillä oppivelvollisuuslain
myötä lisääntyneet kansakoulut ja maan vaurastuminen loivat edellytyksiä oppikoulujen
määrän kasvulle. Opillisesta sivistyksestä muodostuikin yhä tärkeämpi sosiaalisen nou-
sun väylä. Ylioppilastutkinnon suorittaneiden nuorten määrä oli 1920-luvulla kuitenkin
pieni, sillä esimerkiksi vuonna 1920 Suomessa valmistui 1200 uutta ylioppilasta.⁵⁸

Huolimatta koulutusmahdollisuuksiin liittyvistä haasteista itsenäisen Suomen alkutaipa-
leella, *Nuori Voima* -lehden kirjoituksissa ammatinvalintakysymykseen suhtauduttiin

⁵³ Y. Karilas, ”Ihmiselämän nousukohtia.” (art.). *NV* 9/1923.

⁵⁴ Rahikainen 2003, 162.

⁵⁵ Haapala 2003, 73.

⁵⁶ Kaarninen 1995, 88.

⁵⁷ Jouhki 2020, 94; Kaarninen 1995, 67–71; Julkunen 2021, 53.

⁵⁸ Mauriala 2005, 44–45.

kaikkia nuoria koskettavana asiana. Ammatinvalintakysymyksen mieltäminen keskeiseksi osaksi nuoruutta tuli esille *Nuoressa Voimassa* esimerkiksi lähes koko 1920-luvun ajan jatkuneen eri ammattien esittelyyn keskittyvän juttusarjan muodossa. Artikkeleissa keskiluokkaisten ammattien edustajat kertoivat omien kokemuksiensa pohjalta käytännön tietoja eri alojen koulutus- ja uramahdollisuuksista. Kirjoittajat korostivat ammatinvalintakysymyksen olevan iso ja merkityksellinen päätös nuoren elämässä, johon nuori voi tarvita apua aikuisilta. Esimerkiksi artikkelin ”Jos tahtoisin ruveta eläinlääkäriksi.” kirjoittaja totesi, että ”elämänuran valitseminen ei suinkaan ole helppo tehtävä, ja se käy usein nuorelle niinkin vaikeaksi, ettei hän selvene siitä ilman vanhempain ja elämäntoukua käyneiden apua”.⁵⁹

Nuori Voima -lehden ammatteja esittelevän juttusarjan voi nähdä olevan osa laajempaa yhteiskunnallista tavoitetta 1920-luvulla, jossa nuorison kiinnostusta eri ammattiopintoja kohtaan pyrittiin lisäämään ammatinvalinnanohjauksen avulla.⁶⁰ Vaikka ammatteihin valmisteleavan koulujärjestelmän kehittäminen oli Suomessa 1920-luvulla vielä alkutekijöissään, ammattien kirjo ja koulutusmahdollisuudet kuitenkin lisääntyivät jatkuvasti, mikä lisäsi nuorten valinnan varaa ammatinvalinnan suhteen. Julkusten mukaan nuorille painotettiin aikaisempaa vahvemmin kutsumuksen ja henkilökohtaisten taipumusten merkitystä ammatinvalinnassa.⁶¹ Kutsumuksen löytämisen haastavuudesta kirjoitettiin *Nuoressa Voimassa* esimerkiksi artikkelissa ”Jos aikoisin maamittausinsinööriksi.”:

*Sopivan ja luontaisia taipumuksia vastaavan toimialan valitsemismahdollisuudet ovat kasvaneet moninkertaisiksi, ja varsinkin sellaisen nuorukaisen, jota viehättäisi useampikin virka tai ammatti, mutta jonka luonnonlahjat eivät viittaa mihinkään määrättyyn, on usein sangen vaikea osua oikeaan.*⁶²

Kuten Mauriala on todennut, Nuoren Voiman Liittoon ja siten myös usein *Nuori Voima* -lehden lukijakuntaan kuuluneet nuoret edustivat suurelta osin ikäluokkansa eliittiä, koska useimmat heistä olivat saaneet aikansa parhaan koulutuksen.⁶³ Näin ollen monilla *Nuoren Voiman* lukijoista oli tavallista paremmat mahdollisuudet valita tulevaisuuden suuntansa ammatin ja koulutuksen suhteen. *Nuori Voima* -lehdessä oli havaittavissa, että

⁵⁹ L. Sarparanta, ”Jos tahtoisin ruveta eläinlääkäriksi.” (art.). *NV* 8/1921.

⁶⁰ Kaarninen 1995, 87.

⁶¹ Julkunen 2021, 167.

⁶² O. Lehtinen, ”Jos aikoisin maamittausinsinööriksi.” (art.). *NV* 10/1921. Ks. myös J. R. Danielson-Kalmari, ”Nuorisolle.” (art.). *NV* 11/1923.

⁶³ Mauriala 2005, 45.

myös nuoret itse olivat 1920-luvulla hyvin kiinnostuneita eri ammateista ja koulutuspoluista. Lehden lopussa satunnaisesti ilmestyneellä Kysymyksiä ja vastauksia -palstalla oli lähes poikkeuksetta useitakin nuorten esittämiä kysymyksiä koskien eri ammatteja ja niihin pääsyä.⁶⁴

On kuitenkin huomattava, että sosiaalisen aseman ja asuinpaikkakunnan lisäksi myös sukupuolella oli 1900-luvun alkupuolella merkittävä vaikutus siihen, millaisiin ammatteihin nuorten oli mahdollisuus pyrkiä. Kaarnisen mukaan nuorten ammatinvalinnanohjausta leimasi 1920-luvulla jako miesten ja naisten aloihin, ja eri sukupuolilla ajateltiin olevan tietyt luontaiset henkiset taipumukset ja ruumiilliset ominaisuudet, jotka soveltuivat tiettyissä ammateissa toimimiseen.⁶⁵ Tämä tuli esille myös *Nuori Voima* -lehden ammatteja esittelevässä juttusarjassa, sillä esimerkiksi jo sairaanhoitajan ammatista kertovan artikkelin otsikko ”Jos tahtoisin ruveta sairaanhoitajattareksi” antoi ymmärtää ammatin olleen erityisesti naisille suunnattu ja arkkitehdin ammatin esittelyssä puolestaan annettiin rivien välistä ymmärtää alan olleen suunnattu miehille, sillä tekstissä puhuteltiin poikia muun muassa toteamalla, että ”useimmilla tulevilla arkkitehdeillä lienee jo poikasena ollut voimakas rakentelu-into”.⁶⁶ Suurin osa kyseisessä juttusarjassa esitellyistä ammateista esiteltiin siten, että vain pojilla oli mahdollisuus sijoittua niihin.⁶⁷

Toisaalta *Nuori Voima* -lehdessä ilmeni myös näkökulmia, jotka osoittavat ammattien sukupuolijaon olleen muuttumassa joltain osin tasa-arvoisempaan suuntaan. Esimerkiksi toimittajan ammattia esittelevä kirjoittaja totesi alalle suuntautuvan nuoren voivan olla ”mies taikka nainen, se on nykyään jo yhdentekevää”.⁶⁸ Samoin eläinlääkärin ammattia esittelevä kirjoittaja totesi, että vaikka sekä eläinlääkärin että lääkäriin ammattia pidettiin aikaisemmin ainoastaan miesten aloina, sittemmin myös naiset voivat opiskella kyseisen ammatin. Tosin kirjoittaja painotti, että eläinlääkärin ammattiin pyrkivän naisen tuli olla ominaisuuksiltaan ”ripeä ja terhakka ja ehkä vähän miesmäinenkin. Mikään kaupunkilaisnukke hän ei saa olla”.⁶⁹

Sen lisäksi, että nuorten itsenäistymiseen kuului *Nuori Voima* -lehden mukaan tulevaisuuden suunnan pohtiminen ammatinvalintakysymyksen muodossa, lehden kirjoituksissa

⁶⁴ Ks. esim. ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 15–16/1921; ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 5/1920.

⁶⁵ Kaarninen 1995, 89–90.

⁶⁶ T. Zidbäck, ”Jos tahtoisin ruveta sairaanhoitajattareksi.” (art.). *NV* 6/1920; T. Salervo, ”Rupeasinko arkkitehdiksi?” (art.). *NV* 21/1923.

⁶⁷ Kaarninen 1995, 176.

⁶⁸ Y. Soini, ”Jos tahtoisin ruveta sanomalehtitoimittajaksi.” (art.). *NV* 20/1920.

⁶⁹ L. Sarparanta, ”Jos tahtoisin ruveta eläinlääkäriksi.” (art.). *NV* 8/1921.

nuoruuden itsenäistymiseen liitettiin keskeisenä osana myös se, että nuori alkaa kyseenalaistamaan kasvattajiensa ajattelu- ja toimintatapoja elämässä ja etsimään omaa paikkaansa maailmassa. Vehkalahti onkin todennut, että nuoruus miellettiin 1920–1930-luvuilla yleisesti identiteettipohdintojen ja henkisen kasvun ajaksi.⁷⁰ *Nuoressa Voimassa* erityisesti aikuiset kuvailivat toistuvasti nuoruutta tietynlaiseksi etsikkoajaksi, jolloin nuori etsii identiteettiään, pohtii elämän suuria kysymyksiä ja alkaa muodostamaan itsenäisiä käsityksiä elämästä. Näissä kirjoituksissa oli yleisesti hyvin kasvattava sävy, ja aikuiset pyrkivät omaan elämäkokemuksensa nojaten opastamaan nuoria tekemään hyviä valintoja tulevaisuuttaan ajatellen.

Tämä näkökulma tuli esille esimerkiksi kirjoituksessa ”Usko itseesi!”, jossa aikuinen kirjoittaja kuvaili omien kokemusien pohjalta nuoruuden itsetietoisuuden heräämisvaihetta ja kehotti nuoria uskomaan itseensä ja pitämään kiinni unelmistaan sen sijaan, että he tavoittelisivat elämässään esimerkiksi muiden hyväksyntää. Kirjoittaja liitti lapsuudesta nuoruuteen siirtymisen merkiksi sen, että nuori alkaa pohtia elämän tarkoitusta:

*Uskokaa itseenne, te nuorukaiset ja nuoret naiset, jotka jätätte taaksenne lapsuuden, kun ensi kertaa sielussanne heräävät kysymykset: ”kuka minä olen”, ”miksi elän minä ja kaikki ihmiset ympärilläni” ja kysymyksistä kaikkein tärkein ja kiihkein: ”näinkö elän minä ja kaikki ihmiset ympärilläni”.*⁷¹

Myös *Nuoressa Voimassa* ilmestyneessä kirjoituksessa ”Suuri voitto” aikuinen kirjoittaja yhdisti nuoruuteen elämän suurten kysymysten pohtimisen. Kirjoittaja totesi: ”Elämän keskeellisintä asiaa, elämän polttopistettä, sydäntä ja sielua, ovat useimmat etsineet. Etenkin ovat sitä tehneet kaikkien aikojen nuoret.”⁷²

Nuorten itsenäisen ajattelun kehittymiseen liittyen *Nuori Voima* -lehden kirjoituksissa korostui itsekasvatuksen merkitys nuoruudessa. Lehden artikkeleissa itsekasvatuksella viitattiin yleisesti itsenäisen ajattelun harjoittamiseen, minkä kautta nuoret tulivat tietoiseksi paitsi omasta identiteetistään myös esimerkiksi siitä, mikä on hyvä ja oikea tapa elää.⁷³ *Nuori Voima* -lehden paljon kirjoittanut Yrjö Karilas korosti kirjojen merkitystä itsekasvatuksessa, sillä hänen mukaansa lukeminen ohjasi nuoria ajattelemaan elämäänsä

⁷⁰ Vehkalahti 2014, 71–72. Ks. myös Julkunen 2021, 127.

⁷¹ L. Tolstoi, ”Usko itseesi!” (art.). *NV* 2/1920.

⁷² Y. Karilas, ”Suuri voitto” (art.). *NV* 22/1922.

⁷³ Ks. esim. A. Vipunen, ”Itsekasvatustieteitä. Kunnianhimo.” (art.). *NV* 10/1920.

uudella tavalla.⁷⁴ Useissa itsekasvatusta käsittelevissä kirjoituksissa itsenäisen ajattelun kehitystä pidettiin olennaisena osana nuoruutta, kuten seuraava lainaus osoittaa:

*Nuoruusvuosina herää järkeily aikaisemmasta uinumistilastaan eloisaan toimintaan. On suuri aika sinun elämässäsi sekin, jolloin ajatuksesi saavat siivet ja lähtevät itsenäistä lentoansa yrittelemään.*⁷⁵

Aikuisten kirjoittajien itsekasvatusta käsittelevissä artikkeleissa oli usein kasvattava sävy. Nuoria kannustettiin käyttämään aikaansa elämään ja olemassaoloon liittyvien moninaisten kysymysten pohtimiseen, sillä syvällistä ajattelutaitoa pidettiin hyödyllisenä taitona elämässä.⁷⁶ Itsekasvatuksen avulla nuorten uskottiin muun muassa löytävän suunnan elämälleen ja oppivan, miten elää muita kunnioittaen, mutta samalla omia päämääriä kohti kunnianhimoisesti suunnaten.⁷⁷ Lisäksi aikuisten kirjoittajien teksteissä itsekasvatus liitettiin usein kouluopintoihin. Nuoria kannustettiin panostamaan opiskeluun nuorena, sillä sivistystä ja koulutusta pidettiin ihanteena, minkä saavuttaminen hyödyttäisi sekä yksilöä että yhteiskuntaa.⁷⁸

Myös nuoret itse pitivät *Nuori Voima* -lehteen kirjoittamiensa artikkelien perusteella itsekasvatusta tärkeänä osana nuoruutta ja itsenäistymistä. Tämä tuli esille esimerkiksi nuoren Ensio Hiitosen kirjoituksissa, joissa hän painotti itsenäistymisen kannalta merkittävänä tekijänä nuorten itse johtamia nuorisoliikkeitä. Hiitosen mukaan nuorisoliikkeiden toiminta edistäisi nuorten itsenäistymistä, koska järjestötoiminnassa he pääsisivät harjoittelemaan kansalaistaitojaan ja ”omaksumaan itsenäisen ja syvennetyn elämänkatsomuksen”.⁷⁹ Hiitosen mukaan yhteiskunnan kehityksen kannalta oli tärkeää, että nuorten kyky itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan tunnustettaisiin ja että nuoret pääsisivät nuortenliiton kautta toteuttamaan ”monivivahteisena pursuavaa elämänhalua, yksilöllistä luonnettaan ja erikoisia taipumuksiaan”.⁸⁰ Hiitosen ideoiman nuorisoliikkeen esikuva oli saksalainen

⁷⁴ Yrjö Karilas (1981–1982) oli yksi *Nuoren Voiman* aktiivisimmista kirjoittajista 1920-luvulla. Karilas oli opettajataustainen papinpoika, joka teki pitkän uran poikatyöntekijänä, kirjailijana sekä kristillisen yhdistys- ja seurakuntatoiminnan maallikkoaktiivina. Julkunen 2021, 14, 174.

⁷⁵ P. Virkkunen, ”Palvomisesta ja ajattelemisesta.” (art.) *NV* 1/1920.

⁷⁶ Ks. esim. K., ”Kauas ja korkealle.” (pk.) *NV* 1/1922.

⁷⁷ P. Virkkunen, ”Palvomisesta ja ajattelemisesta. Nuoruuskehityksen filosofiaa palanen.” (art.) *NV* 1/1920; A. Vipunen, ”Itsekasvatusmietteitä. Kunnianhimo.” (art.) *NV* 10/1920.

⁷⁸ Ks. esim. K., ”Pikku pakinaa toimituksen sopukassa.” (pak.) *NV* 17/1927.

⁷⁹ E. Hiitonen, ”Topelius-liitto ja sen nuorisokeskukset.” (art.) *NV* 9/1922.

⁸⁰ *Ibidem*.

Wandervogel-nuorisoliike, joka oli Harveyn mukaan näkyvä osa saksalaista nuorisoliikettä 1900-luvun alkupuolella.⁸¹

Itsekasvatuksen merkitys nuoruudessa tuli esille *Nuori Voima* -lehdessä myös nuorten osoittamana mielenkiintona uuden oppimista kohtaan. Lehden artikkeleista nousi hyvin esille, kuinka nuoret halusivat kehittää itseään muun muassa paremmiksi runoilijoiksi, kirjoittajiksi, urheilijoiksi ja taiteilijoiksi ja ylipäättään sivistykseltään ja käytökseltään paremmiksi ihmisiksi.⁸² Tämä tuli esille esimerkiksi nuorten vastauksissa lehdessä vuosina 1922–1923 järjestettyyn kiertokyselyyn, jossa nuorten toivottiin pohtivan, mitä he haluaisivat saada aikaan maailmassa. Kyselyyn tuli useita vastauksia, joissa tavoiteltiin kouluttautumista tiettyyn ammattiin ja menestymistä kyseisellä alalla. Esimerkiksi nimi-merkillä ”Aarne” kiertokyselyyn osallistunut nuori kirjoitti tavoitteistaan pyrkiä liikealalle ja sen eteen tekemistään toimista seuraavasti:

*Tätä päämäärääni kohden olen lähtenyt kulkemaan henkisien voimieni kehittämiseksi. Itseopiskeluni tarkoituksiksi olen asettanut ylioppilastutkinnon, joka on oleva pohja muille opinnoille.*⁸³

Edellä mainitun kiertokyselyn vastausten lisäksi *Nuori Voima* -lehdestä oli havaittavissa muutoinkin nuorten arvostava suhtautuminen opiskelua ja koulunkäyntiä kohtaan, mihin vaikutti varmasti olennaisesti se, että suuri osa lehteen kirjoittaneista nuorista oli oppikoululaisia.⁸⁴ Kuten Vehkalahti ja Suurpää ovat todenneet, 1900-luvun alkupuolella nuoruuttaan eläneiden kokemukset opiskelusta ja henkisestä kasvusta kiteytyivät juuri haluun oppia ja avartaa omaa maailmankuvaa.⁸⁵

Sen lisäksi, että *Nuori Voima* -lehdessä nuoruuteen liitettiin yleisesti oman identiteetin etsiminen ja itsenäistyminen lapsuudenperheestä, lehden nuoruutta sivuavissa kirjoituksissa korostuivat myös kuvaukset nuoruudesta aikana, jolloin unelmoidaan isosti ja intohimoisesti:

⁸¹ Harvey 2011, 74; Julkunen 2021, 97. Ks. myös E. Hiitonen, ”Nuorisorientoija.” (art.). *NV* 1/1922.

⁸² Ks. esim. ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 6/1922; ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 10/1922; A. Aho, ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 11/1923; ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 13–14/1922.

⁸³ Aarne, ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 12/1922.

⁸⁴ Ks. esim. A. Penttilä, ”Suomalaisen tieteen suuri voitto.” (art.). *NV* 2/1923.

⁸⁵ Vehkalahti & Suurpää 2014, 72.

*Nuoruus on kuitenkin aika, jolloin useimmat ihmiset ovat kuin korkean kalliion kotkanpoikia. Katse tähyää kauas, mieli unelmoi rohkeasti ja suuria ja rinta paisuu voimaa ja uljuutta.*⁸⁶

Monissa aikuisten nuoruutta kuvailevissa teksteissä unelmoimisen nähtiin olevan ikään kuin itsestään selvä osa nuoruutta ja siihen suhtauduttiin myönteisesti. Tämä tuli esille esimerkiksi aikuisten vastauksissa Tyttöjen osastolla vuonna 1927–1928 järjestettyyn kyselyyn, jossa haastateltiin eri ammatteja edustavia naisia heidän koulutyttöaikaisista unelmistaan. Vastausten perusteella unelmat kuuluivat olennaisella tavalla naisten nuoruusmuistoihin. Esimerkiksi taidemaalari Helmi Biesen totesi, ettei hänen kohdallaan voinut puhua ”unelmasta, vaan unelmista, sillä niitä oli niin monta, ettei niitä kannata mainita”, ja samoin kirjailija Kersti Bergroth totesi, että ”pieniä unelmia oli joka päivä”.⁸⁷ Myös kirjailija Anni Swan muisteli hyväntahtoisesti lapsuus- ja nuoruusaikojensa kirjavia unelmia, joita ”uneksin metsissä ja koulukaupunkini kodikkailla poluilla”.⁸⁸

Aikuisten kirjoittajien myönteinen suhtautuminen nuoruusajan unelmiin tuli esille *Nuori Voima* -lehdessä myös siten, että aikuiset usein kehottivat nuoria unelmoimaan suuria ja tähtäämään elämässä pitkälle, sillä unelmien ja niiden eteen työskentelemisen kautta nuorten uskottiin saavuttavan elämässään suuria asioita.⁸⁹ Useissa lehden kirjoituksissa viitattiin tässä yhteydessä Zacharias Topeliuksen toteamukseen nuorista ja heidän unelmistaan:

*Ei kaikki suuri ole nuorison luomaa, mutta kaikki suuri on alkanut nuorison unelmissa ja vakaantunut sen uhrautuvassa innostuksessa.*⁹⁰

Nuoret nähtiin yleisesti 1900-luvun alun Suomessa kansakunnan tulevaisuuden toivoina ja yhteiskunnan kehityksen aikaansaajina.⁹¹ Aikuisväestön näkökulmasta oli siis toivottavaa, että nuoret asettivat itselleen suuria tavoitteita tulevaisuutensa suhteen. Monissa *Nuoren Voiman* kirjoituksissa aikuiset halusivatkin korostaa nuorille, että nuoruus oli mahdollisuuksien aikaa, jolloin nuorilla oli ikään kuin avaimet käsissään tulevaisuutensa

⁸⁶ ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (art.). *NV* 4/1922.

⁸⁷ ”Minkälainen oli teidän koulutyttöaikainen unelmanne?” (art.). *NV* 1/1928.

⁸⁸ A. Swan, ”Mikä oli koulutyttöaikainen unelmanne?” (art.). *NV* 2/1928.

⁸⁹ Ks. esim. H. Gebhard, ”Mikä oli koulutyttöaikainen unelmanne?” (art.). *NV* 4/1928.

⁹⁰ Ks. esim. Y. Karilas, ”Uusi nuoriso.” (art.). *NV* 22–24/1926.

⁹¹ Kempainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 7.

suhteen. Seuraavassa lainauksessa *Nuori Voima* -lehdestä nuoruutta verrataan kevääseen, joka usein mielletään uusien mahdollisuuksien ajaksi:

*[...] sisäisesti se on voimakkaampi kuin mikään muu vuodenaika, sisäisesti se on pursuavaa nuoruutta, elämää, tulevaisuutta, täynnä kaikkia mahdollisuuksien mahdollisuuksia.*⁹²

Sen lisäksi, että lainaus kuvaa hyvin sitä, miten nuoruus nähtiin *Nuoressa Voimassa* usein mahdollisuuksien aikana, se myös osoittaa, kuinka aikuiset kirjoittajat kuvailivat nuoruutta usein ihannoivin, ylistävin ja paikoin jopa juhlallisoin sanoin. Nuoruusaika nähtiin aikuisten kirjoituksissa usein juuri eräänlaisena ”elämän keväänä”, jolloin ihminen on sekä fyysisiltä että henkisiltä ominaisuuksiltaan täydessä kukassa. Nuoren mielen kuvailtiin olevan muun muassa ”vilkas, ritarillinen, romanttinen ja mielikuvitusrikas, mutta ennen kaikkea ehtymättömän toimintahaluinen” ja nuoressa ruumiissa puolestaan ylistettiin tulevan esille ennen kaikkea ”voima ja kauneus”.⁹³ Erityisesti aikuisten kirjoituksissa ihailtiin nuorten optimistista ja innostuvaa asennetta elämää kohtaan, sillä se sai nuorissa aikaan toimintaa unelmien saavuttamiseksi.

Nuorten toimintatarmon, mielikuvituksen ja henkisten kykyjen arvostus tuli erityisen hyvin esille tulenkantajien jäseniä esittelevässä kirjoituksessa ”Pikapiirtoja nuorvoimalaisesta kirjailijapolvesta.”. Tekstissä nuorten runoilijoiden ylistettiin kehittyneen vähitellen ”tyylin loistossa ja ajatusten rikkaudessa” nykyisenlaisiksi taidokkaiksi ja tunnetuiksi kirjailijoiksi.⁹⁴ Artikkelin kirjoittaja kiitti tulenkantajia siitä, että he uudistivat suomalaista kirjallisuuskenttää nuoruudellaan ja raikkauksellaan sisällissodan jälkeisenä aikana:

*Sodan jälkeen vallitsee maassa suuri henkinen masentuneisuus, ja nämä nuoret tuovat yht’äkkiä elämään väriä ja raikkautta. Henkisistä voimista on puute, ja lyhyessä ajassa valtaavat näissä oloissa nuorvoimalaiset huomattavia asemia arvostelijoina, sanomalehtimiehinä ja kirjailijoina.*⁹⁵

Nuoruutta ihannoivien kuvausten lisäksi aikuisten kirjoittajien teksteissä oli kuitenkin myös yleisesti opettavainen sävy. Monissa kirjoituksissa nuorten haluttiin pitävän kiinni unelmistaan ja nuoruuden voimasta, mutta suuntaavan ne kirjoittajien näkökulmasta hyödyllisiin ja oikeisiin asioihin. Yksi keskeisimmistä *Nuoressa Voimassa* ilmenneistä

⁹² K., ”Kesä on tullut – mitä aiot tehdä?” (pk.). *NV* 11/1926.

⁹³ K., ”Tulevaisuuden miehuus.” (pk.). *NV* 11/1923; Hhmo, ”Ikuinen nuorukainen.” (art.). *NV* 2/1926.

⁹⁴ E. Vala, ”Pikapiirtoja nuorvoimalaisesta kirjailijapolvesta.” (art.). *NV* 12/1928.

⁹⁵ *Ibidem*.

näkökulmista oli, että nuorten toivottiin kohdistavan työnsä ja tarmonsä isänmaalliseen työhön.⁹⁶ Nuorille painotettiin vastuunottoa isänmaasta, mikä tarkoitti käytännössä etenkin poikien kohdalla opiskelua hyvään ammattiin.⁹⁷ Tyttöjen kohdalla taas unelmia kohdistava ja perheestä pidettiin hyvänä asiana, sillä aikakauden yleinen yhteiskunnallinen näkemys oli, että äitiys oli naisen elämän tärkein tehtävä ja päämäärä.⁹⁸ Seuraava lainaus *Nuori Voima* -lehteä mainostavasta tekstistä osoittaa hyvin, kuinka aikuiset suhtautuivat nuorten unelmiin usein hyväntahtoisesti, mutta samaan aikaan toivoivat nuorten muistavan, että isänmaa tarvitsi heitä:

Jalo nuorisoystävämme on kirjoittanut nuorison ajatuksista, toiveista ja haaveista: ”Niiden kauneuden salaisuus on niiden rajattomassa innostuksessa. Oi tuota innostusta, joka voi sulkea syliinsä kaikki, kieltäytyä kaikesta ja kyetä kaikkeen, sitä ei voi mikään muu korvata.” Sellaisia nuoria, terveitä, virkeitä, vakavia ja iloisia, kaipaa maamme enemmän kuin mitään muuta.⁹⁹

Sen lisäksi, että aikuiset pyrkivät teksteissään ohjaamaan nuoria unelmoimaan isänmaan, kodin ja nuorten tulevaisuuden kannalta hyödyllisiä asioita, halusivat aikuiset myös toisinaan muistuttaa nuoria elämän realiteeteista. Tämä tuli esille esimerkiksi kirjailija Yrjö Karilaa uusille ylioppilaille kirjoittamassa tekstissä ”Ihmiselämän nousukohtia.”:

Kun omatoimisuuden ja itsenäisyyden ensimmäiset merkit ovat nousseet nuoren elämän taivaalle, on mielikuvituksen lento rajaton. Uskotaan omiin voimiin ja suureen tulevaisuuteen. Unohdetaan eräs tärkeä tekijä, ja se on elämä, elämän kovakourainen todellisuus.¹⁰⁰

Tekstissään Karilas totesi haaveiden vaativan aina toteutuakseen kovaa työtä. Niinpä hän muistutti nuoria siitä, että ”suuret miehet ovat kaikki olleet suuria työntekijöitä, vaikka emme enää näe heidän hikikarpaloitaan”.¹⁰¹ Tämä sama näkökulma tuli esille myös tekstissä ”Miten voit päästä eteenpäin maailmassa.”, jossa kirjoittaja kehotti nuoria

⁹⁶ Ks. esim. J. R. Danielson-Kalmari, ”Nuorisolle.” (art.). *NV* 11/1923.

⁹⁷ Mauriala 2005, 49–50. Ks. myös H. Gebhard, ”Mikä oli koulutyttöaikainen unelmanne?” (art.). *NV* 4/1928; J. R. Danielson-Kalmari, ”Nuorisolle.” (art.). *NV* 11/1923.

⁹⁸ Kaarninen 1995, 51. Ks. myös ”Minkälainen oli teidän koulutyttöaikainen unelmanne?” (art.). *NV* 1/1928.

⁹⁹ ”Nuoruus, reipas urheilumieli, virkeä työ, harrastus ja ilo – missä on niiden suurin tenhovoima?” (mainos). *NV* 1/1926.

¹⁰⁰ Y. Karilas, ”Ihmiselämän nousukohtia.” (art.) *NV* 9/1923.

¹⁰¹ *Ibidem*.

tarttumaan toimeen välittömästi ja tekemään töitä saavuttaakseen unelmiaan, sillä ”eteenpäin päästäksesi on sinun vain aloitettava”.¹⁰² Monissa aikuisten nuoruutta koskevissa kirjoituksissa korostui siis viesti siitä, että nuoruuden unelmat ja tulevaisuudensuunnitelmat vaativat toteutuakseen paljon työtä, ja siitäkkin huolimatta elämässä kaikki ei aina menisi niin, kuin nuorena haaveili. Työ, ahkeruus ja nöyryys olivatkin 1900-luvun alkupuolella keskeisiä arvoja, joita nuorille haluttiin opettaa.¹⁰³

Myös nuoret itse kuvailivat *Nuori Voima* -lehteen kirjoittamissaan teksteissä nuoruutta unelmien ja suurten tulevaisuudensuunnitelmien sävyttämäksi ajaksi, jolloin halu saavuttaa elämässä isoja asioita on erityisen suuri. Tämä tuli hyvin esille esimerkiksi Erkki Valan kirjoituksessa ”Nuoruus ja suuruus.”. Tekstissään Vala kuvaili todellisen nuoruuden olevan ”pyrkimystä suuriin tekoihin, pyrkimystä iloon, inhimillisyyteen ja rehellisyyteen”.¹⁰⁴ Valan näkemyksen mukaan nuoruus ei siis ollut vain tietty ikävaihe ihmisen elämässä vaan se oli ihmiskunnan kehitystä eteenpäin vievä voima, jonka avulla ihmiset kykenivät saavuttamaan elämässään merkityksellisiä asioita. Valan mukaan suuret pyrkimykset vaativat aina toteutuakseen ”nuoruuden rohkeutta” ja tämän henkisen voiman ja vahvuuden löytäessään ihmisillä oli mahdollisuus suuriin tekoihin.¹⁰⁵

Valan kirjoituksen lisäksi myös monissa muissa nuorten kirjoituksissa nuoruuteen yhdistettiin tietynlainen intohimoinen ja tavoitteellinen asenne elämää kohtaan. Tämä näkyi erityisen hyvin nuorten teksteissä, jotka käsittelivät yhteiskunnallisia asioita. Kuten Kemppainen kumppaneineen teoksessaan toteaa, nuoret kokivat itsensä yleisesti 1900-luvun alkupuolella yhteiskunnan muutosvoimaksi, jonka käsissä olivat avaimet parempaan tulevaisuuteen.¹⁰⁶ *Nuori Voima* -lehden teksteistä olikin havaittavissa, että nuoret kokivat yhteiskunnalliset asiat tärkeiksi ja he myös uskoivat omiin kykyihinsä ja mahdollisuksiinsa kehittää ihmiskuntaa parempaan suuntaan. Seuraavassa lainauksessa uusille ylioppilaille suunnatusta kirjoituksesta kiteytyy hyvin nuorten vahva itsetunto ja halu taistella paremman maailman puolesta:

[...] emmehän olisi nuoria, jos sen antaisimme peloittaa itseämme taisteluun ryhtymästä. Taisteluhan nuoria juuri viehättääkin. Päästä kerran todenteolla voimiamme koettamaan ja niitä käyttämään – siinä yksi

¹⁰² V. A., ”Miten voit päästä eteenpäin maailmassa.” (art.). *NV* 15–16/1929.

¹⁰³ Kemppainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 12.

¹⁰⁴ E. Vala, ”Nuoruus ja suuruus.” (art.). *NV* 21–24/1929.

¹⁰⁵ Ibidem.

¹⁰⁶ Kemppainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 7.

hartaimpia toiveitamme. On nykyisenkin nuorison sydämessä paljon sitä mieltä, mikä panee yhdessä nuoren Topeliuksen kanssa pyytämään: ”Anna minulle maailma, jonka puolesta saisin taistella, ja anna minulle toinen maailma, jota vastaan saisin taistella.”¹⁰⁷

Monissa nuorten kirjoituksissa oli havaittavissa, että sisällissodan vaikeat muistot saivat aikaan nuorissa halun vaikuttaa Suomen tulevaisuuteen niin, että yhteiskunnallinen kah-tiajako saataisiin poistettua ja että nuoren valtion yhteiskunnalliset ongelmat saataisiin ratkaistua. Tämä tuli erityisen selvästi esille edellä mainitsemissani kiertokyselyssä, jossa nuorten tehtävänä oli pohtia, mitä he haluaisivat saada aikaan maailmassa. Vastauksis-saan useampikin nuori unelmoi isänmaallisesta työstä ja paremmasta Suomesta. Esimer-kiksi 19-vuotias nuori totesi kirjoituksessaan, että ”sodan pyörteiden jälkeen ei kansamme ole vielä täysin kyennyt poistamaan sumupilviä tulevaisuutensa edestä”, minkä vuoksi nuori tahtoi koko olemuksellaan ”antautua uutteraan, luovaan työhön, jännittää kaikki voimani sen asian eteen, että Suomellamme hymyilisivät joskus uuden aamun kultaiset säteet”.¹⁰⁸ Sama haave oli myös opettajan työhön pyrkivällä 20-vuotiaalla nuorella:

Tahdon saada jotakin aikaan yhtenäisen, yksimielisen Suomen kansan luo-misessa. Sillä kansani rikkinaisyyttä ajatellen en voi olla sitä säälimättä ja koettamatta tehdä parastani epäkohdan poistamiseksi.¹⁰⁹

Nuorten yleinen halu tehdä isänmaan tulevaisuudesta parempi selittyy pitkälti sillä, että kaikki 1920-luvulla *Nuoreen Voimaan* kirjoittaneet nuoret olivat sukupolvea, joka oli lap-suudessaan tai nuoruudessaan kokenut raa’an sisällissodan mahdollisesti jopa hyvin läheltä katsottuna. Kuten Virtanen on todennut, sisällissota oli 1900-luvun alussa synty-neille ikäluokille tietynlainen yhdistävä avainkokemus, joka vaikutti nuoriin voimak-kaasti ja jonka myötä kyseisistä ikäluokista tuli myöhemmin poikkeuksellisen aktiivinen poliittinen sukupolvi.¹¹⁰ Toisin sanoen sisällissodan aikaisilla kokemuksilla ja toisaalta myöskin vallalla olleella patrioottisella kasvatuksella oli huomattava vaikutus siihen, että nuoret kokivat isänmaan ja sen tulevaisuuden niin tärkeäksi asiaksi, että mainitsivat sen hyväksi tehtävän työn merkittäväksi haaveekseen elämässään.

¹⁰⁷ T. P. V., ”Abiturienteille.” (art.). *NV* 10/1928.

¹⁰⁸ ”Mitä tahtoisin saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 13–14/1922.

¹⁰⁹ *Ibidem*.

¹¹⁰ Virtanen 2003, 36, 44.

Sen lisäksi, että nuorten tulevaisuudentavoitteisiin sisältyi yleisesti isänmaan hyväksi tehtävä työ, haaveilivat nuoret 1920-luvulla myös monista muista asioista, kuten menestyksestä tietyllä ammattuuralla. Keskeistä nuorten tavassa tuoda unelmiaan esille oli optimistinen asenne siihen, että kovalla työllä heidän oli mahdollista saavuttaa villeimpiäkin unelmiaan. Tämä tuli esille esimerkiksi Ensio Hiitosen kirjoituksessa ”Vastavalmistuneille valkolakeille”, jossa hän kehotti abiturientteja seuraamaan unelmiaan suunnatesaan ammattiopintoihin. Hiitonen korosti haaveiden seuraamisen olevan kannattavaa, sillä ”ei mitään ole niin vaikeata voittaa takaisin, kuin hylättyjä ihanteita, eikä mikään jätä jälkeensä niin kalvavaa tyhjyyttä kuin kauneimpien aatteidensa pettäminen”.¹¹¹

Hiitonen ei kuitenkaan ollut sitä mieltä, että unelmien seuraaminen olisi aina helppoa. Hän esimerkiksi totesi tietävänsä, miten vaikeaa ”opiskelijan nykyisenä taloudellisena ahdinkoaikana on käyttää aikaansa sivuharrastusten hyväksi”.¹¹² Hiitonen korosti, että vaikeudet olivat voitettavissa kovalla työllä, sillä ”yksi asia ainakin on varma, se, että työteliäs ja tarmokas henkilö aina tulee toimeen ja menestyy”.¹¹³ Unelmien saavuttaminen oli siis Hiitosen mukaan mahdollista ahkeran työnteon ja optimistisen asenteen avulla, sillä niille nuorille, jotka uskoivat itseensä ”ei mielestämme mikään ole liian vaikeata, mahdotonta”.¹¹⁴ Kaarnisen mukaan 1920–1930-lukujen nuoret halusivatkin yleisesti uskoa optimistisesti siihen, että myös köyhistä ja vaikeista oloista tulleiden nuorten oli opiskelun kautta mahdollista ponnistella eteenpäin, mikäli heillä oli selkeä päämäärä ja voimakas tahto unelmiensa tavoittamiseen.¹¹⁵

Kirjoituksessa ”Miten kasvatamme itseämme” Hiitonen puolestaan pohti, miten säilyttää nuoruuden optimismi ja ”kuohuva, kapinoiva voima” myös aikuisuudessa, jolloin useimmat luopuivat nuoruusunelmistaan.¹¹⁶ Hiitosen mukaan aikuisuus velvollisuuksineen vei useimmat siihen tilanteeseen, että nuoruuden haaveet tuntuivat vain etäisiltä muistoilta:

*[...] parhaatkin tällöin vain suojelevassa äänensävyssä ja hyväntahtoisella ymmärtämyksellä enää puhuvat nuoruudesta, sen pilvilinnoista ja lapsellisuudesta.*¹¹⁷

¹¹¹ E. Hiitonen, ”Vastavalmistuneille valkolakeille.” (pk.). *NV* 11/1922.

¹¹² *Ibidem*.

¹¹³ E. Hiitonen, ”Vastavalmistuneille valkolakeille.” (pk.). *NV* 11/1922.

¹¹⁴ E. Hiitonen, ”Miten kasvatamme itseämme.” (art.). *NV* 2/1921.

¹¹⁵ Kaarninen 1995, 92.

¹¹⁶ E. Hiitonen, ”Miten kasvatamme itseämme.” (art.). *NV* 2/1921.

¹¹⁷ *Ibidem*.

Hiitonen oli sitä mieltä, että nuoruuden innostus ja optimistinen asenne kannatti säilyttää elämässä, sillä tällöin ”elämä pysyy rikkaana ja henkeväna, olipa sitten asemamme mikä tahansa”.¹¹⁸ Kirjoitus osoittaa, että vaikka nuoret tiedostivat aikuisten pitävän heidän unelmiaan toisinaan lapsellisina ja epärealistisina, he halusivat silti pitää niistä kiinni ja tehdä töitä niiden saavuttamiseksi. Nuoret näyttivät vastustavan aikuisille ominaista pessimismia muun muassa pohtimalla, miten voisivat itse välttyä kyseiseltä ajattelutavalta aikuistuuksaan.

Kaiken kaikkiaan *Nuori Voima* -lehden kuvaukset nuoruudesta osoittavat, että nuoruus nähtiin lehdessä 1920-luvulla ennen kaikkea itsenäistymisen ja unelmien aikana. Lehteen kirjoittaneiden aikuisten ja nuorten tavat kuvailla nuoruutta olivat monessa suhteessa saman kaltaisia. Sekä aikuisten että nuorten nuoruuskuvauksissa painottui isänmaallisuus, ja kotimaan hyvinvointia ajateltiin niin ammatinvalinnan yhteydessä kuin myös nuoruusajan unelmissa ja tulevaisuudensuunnitelmissa. Sekä aikuisten että nuorten kirjoituksissa nuoruuteen liitettiin vahva optimistisuus ja tulevaisuudenusko. Keskeisenä erona aikuisten ja nuorten ajatuksissa nuoruudesta oli tapa suhtautua nuoruuden unelmiin. Aikuisten teksteissä oli yleisesti kasvattava sävy, ja aikuiset pyrkivät ohjaamaan nuoria elämään nuoruuttaan tietyllä tavoin. Nuoruusajan unelmiin ja innostukseen suhtauduttiin aikuisten keskuudessa hyväntahtoisesti, mutta myös samaan aikaan tunnistaen nuorten naiivius elämän suhteen, kun elämän varjopuolet eivät olleet vielä vaikuttaneet nuoreen optimismiin. Nuoret puolestaan kokivat tärkeäksi säilyttää uskonsa valoisaan tulevaisuuteen siitähän huolimatta, että he tiedostivat aikuisuuden tuovan realismia useimpien ajatuksiin.

1.2. Koulunkäyntiä, harrastuksia ja vapaa-ajan rientoja

*Mehän olemme nuoria ja reippaita, meitä odottaa askare ja puuhat, kelkka- ja hiihtomäki ja luistinrata ja urheilu ja toverit ja toveriseurat ja tuhannet harrastukset, huvitukset, ja me tahdomme elää tervettä elämää päivästä päivään.*¹¹⁹

Kuten oheinen lainaus *Nuori Voima* -lehdestä kuvaavasti osoittaa, nuoruuteen kuuluivat 1920-luvulla erilaiset aktiviteetit ja yhteistoiminta ikätoverien kanssa. Havaintojeni

¹¹⁸ E. Hiitonen, ”Miten kasvatamme itseämme.” (art.). *NV* 2/1921.

¹¹⁹ ”Vuoden vaihtuessa.” (pk.). *NV* 1/1924.

perusteella *Nuori Voima* -lehdessä ilmenikin nuoruuskuvausten lisäksi artikkeleita ja lehtijuttuja, jotka käsittelivät monipuolisesti nuorten arkielämään ja kiinnostuksenkohteisiin liittyviä aiheita. Nuoruuteen liitettiin olennaisella tavalla muun muassa koulunkäynti, lukuisat erilaiset harrastukset, järjestötoiminta ja vapaa-ajan riennot. Seuraavaksi käsittelemme tarkemmin näitä aineistossani esille tulleita 1920-luvun nuorison elämään liittyviä teemoja ja pohdin, mitä ne kertovat aikakauden keskiluokkaisesta nuoruudesta Suomessa.

Kuten tämän päivän nuorten elämässä, myös 1920-luvulla eläneiden nuorten elämässä koulunkäynti muodostui yhdeksi keskeisimmäksi nuoruusajan toiminnoksi, joka loi pitkälti aikataulut ja tehtävät nuorten elämään.¹²⁰ Vuonna 1921 säädetty oppivelvollisuuslaki toi koulunkäynnin osaksi yhä useamman nuoren elämää, sillä lain myötä yhä useampi syrjäseuduillakin asuva suomalaislapsi kävi koulua ainakin kansakoulun ensimmäisillä luokilla.¹²¹ Suurimmalle osalle *Nuoren Voiman* lukijoista koulunkäynti oli todennäköisesti merkittävä osa arkea, sillä keskiluokkaisen taustansa ansiosta useimmat heistä saivat aikansa parhaan koulutuksen ensin kansakoulussa ja sen jälkeen oppikoulussa ja erilaisissa ammattiin valmistavissa opinahjoissa.¹²²

Koulunkäynnin keskeisyys nuorten elämässä tuli esille *Nuori Voima* -lehdessä monin tavoin. Lehteen kirjoittaneiden aikuisten teksteissä se näkyi aikakauden yleisten kasvatusihanteiden ja arvojen mukaisesti ennen kaikkea opiskelun ja opillisen sivistyksen arvostamisena.¹²³ Monissa aikuisten kirjoittamissa teksteissä nuoria kehoitettiin panostamaan opiskeluun, sillä sen nähtiin olevan paitsi tie sivistykseen myös mahdollisuus päästä arvostettuun ammattiin tulevaisuudessa. Tämä tuli hyvin esille esimerkiksi kirjoituksessa ”Pikku pakinaa toimituksen sopukassa.”, jossa kirjoittaja kehotti nuoria lukuvuoden alkaessa suhtautumaan koulunkäyntiin arvostaen, ”jotta pääsisitte mahdollisimman hyvin valmistuneina elämäntyöhönne”.¹²⁴ Kirjoittajan keskeinen viesti oli nuorisolle, että opiskelumotivaation ollessa alhaalla kannatti pitää mielessä, että pääsy unelma-ammattiin vaati toteutuakseen ahkeraa opiskelua. Sama viesti oli myös tekstin ”Pientä pakinaa suurista asioista.” kirjoittajalla:

¹²⁰ Mauriala 2005, 45.

¹²¹ Oppivelvollisuuslain myötä kansakoulu tuli pakolliseksi kaikille 7–13-vuotiaille lapsille. Koulua käyvien lasten määrä kasvoi 1920–1930-lukujen aikana jatkuvasti, kun myös syrjäseutujen kouluolot saatiin hiljalleen järjestettyä. Kaarninen 1995, 22–24; Jouhki 2020, 92.

¹²² Mauriala 2005, 45; Kaarninen 1995, 175.

¹²³ Mauriala 2005, 49.

¹²⁴ K., ”Pikku pakinaa toimituksen sopukassa.” (pak.). *NV* 17/1928.

*Tiedätte, ettei maailmassa pääse eteenpäin, ellei kehity, ellei hanki tietoja ja taitoja, joita voi käyttää siinä työssä, mihin elämä kerran kutsuu. Koulu on se työpaikka, missä meidän on henkisesti kehityttävä, tietojamme kartuttava.*¹²⁵

Koulutuksen näkyvä arvostus aikuisten teksteissä kertoo omalla tavallaan *Nuoren Voiman* asemasta keskiluokkaisena koulunuorisolehtenä. Kuten Tuomaala on todennut, oppivelvollisuutta ja koulutusihannetta painottivat 1920-luvulla erityisesti juuri keskiluokkainen sivistyneistö.¹²⁶ Koulutusihanne ei ollut sama kaikkialla Suomessa, ja etenkin maaseudulla oppivelvollisuuskoulun organisoiminen kohtasi alkuun myös vastustusta.¹²⁷

Nuorten omista teksteistä koulunkäynnin keskeisyys tuli esille *Nuoressa Voimassa* muun muassa edellisessä luvussa mainitsemissani kiertokyselyssä, jossa nuorten tehtävänä oli pohtia, mitä he haluaisivat saada aikaan maailmassa. Kuten todettua, useimpien nuorten toiveena oli opiskella itselleen ammatti, jonka kautta nuori voisi menestyä elämässään ja palvella samalla isänmaataan.¹²⁸ Toisaalta koulunkäynnin merkityksellisyydestä nuorten elämässä kertoo myös se, että *Nuori Voima* -lehden kirjoitusten perusteella nuoret halusivat yleisesti 1920-luvulla panostaa koulunkäyntiin ja sivistyksen hankkimiseen. Tämä tuli esille esimerkiksi tekstissä ”Kohti tietoa ja sivistystä.”, jossa nuori kirjoittaja kertoi Suomalaisen opintokerholiikkeen tapahtumasta Viipurissa, jossa oli keskusteltu muun muassa siitä, kuinka nuorten keskuudessa vaikutti parhaillaan ”itseopiskelun ja omakoh-
taisen sivistysjanon voimakas aalto”.¹²⁹

Koulunkäynnin merkityksellisyydestä kertovien artikkelien lisäksi koulunkäynti tuli esille *Nuori Voima* -lehdessä myös nuorten kertomuksissa arkielämästä. Koulupäivien arki tuli hyvin esille esimerkiksi artikkeleissa, joissa eri koulujen opiskelijat esittelivät muille nuorille opinahjojaan – niiden historiaa ja nykyistä opiskeluelämää.¹³⁰ Esimerkiksi artikkelissa ”Arkipäivä Porvoon naisopistossa” tuli kuvaavasti esille koulupäivien kulku nuoren opiskelijan näkökulmasta aina ”klo 6.30 aamulla rämisevää gonggongia”

¹²⁵ ”Pientä pakinaa suurista asioista.” (pak.). *NV* 17/1926.

¹²⁶ Tuomaala 2004, 77.

¹²⁷ Tuomaala 2004, 99, 104.

¹²⁸ Ks. esim. ”Mitä tahtoisin saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 13–14/1922.

¹²⁹ E. Haapasalo, ”Kohti tietoa ja sivistystä.” (art.). *NV* 15–16/1928.

¹³⁰ Ks. esim. A. Alanne, ”Jos aikoisin Oulun Maanviljelys- ja teollisuusjaostaisen lyseon oppilaaksi.” (art.). *NV* 2/1921.

soittavasta herätyskellosta myöhään iltaan, jolloin ”on opisto pimeä ja unessa: ainakin näennäisesti”.¹³¹

Koulunkäynnin keskeisyys nuoruudessa tuli ilmi *Nuori Voima* -lehdessä yleisesti ikään kuin oletuksena, että kaikki lehden lukijat olivat koulua käyviä nuoria, olihan lehden tavoitteenakin olla Suomen koulunuorison oma lehti.¹³² Lehden artikkeleista välittyi kuva, että koulumaailman ajateltiin olevan nuorille tuttu ja yhdistävä tekijä, mihin liittyvät lehtijutut kiinnostaisivat koko lehden lukijakuntaa. Lehdessä julkaistiin usein koulumaailmaan sijoittuvia tarinoita, mainostettiin koulunuorisolle sopivaa kirjallisuutta ja kerrottiin koulumaailmaan sijoittuvia kaskuja ja piloja niille erikseen varatulla Koulukaskuja-palstalla.¹³³ Lehdessä myös julkaistiin useita ylioppilaille suunnattuja tekstejä, mikä sekoin osoittaa, että lehden lukijakunnassa ajateltiin olevan paljon oppikoulunuorisoa, jotka pystyivät samaistumaan aihetta käsitteleviin lehtijuttuihin.¹³⁴

Huolimatta siitä, että koulunkäyntiä pidettiin *Nuori Voima* -lehdessä itsestään selvänä osana lukijoiden nuoruutta, lehdessä julkaistiin myös artikkeleita, joissa käsiteltiin nuorten koulunkäyntiä vaikeuttavia seikkoja. Esimerkiksi kirjoituksessa ”Pientä pakinaa suurista asioista.” nostettiin esille, että nuorten opiskelua saattoi vaikeuttaa muun muassa varallisuuden puute, sillä kuten artikkelissa todettiin ”koulu maksaa, kirjat maksavat, oleskelu koulupaikkakunnalla maksaa”.¹³⁵ Lehdessä ei kuitenkaan otettu juurikaan kantaa siihen, miten esimerkiksi luokkaerot ja sosiaalinen asema vaikuttivat 1920-luvulla nuorten koulunkäyntimahdollisuuksiin.¹³⁶ Päinvastoin lehdessä annettiin ymmärtää, että opiskelu oli nuorten keskeisin tehtävä ja työ, jonka kautta he mahdollistivat itselleen hyvän tulevaisuuden. Esimerkiksi kirjoituksessa ”Taikasana.” todettiin: ”Huomenna oli ankara koulupäivä, niin hänellä kuin monilla muillakin Suomen pojilla ja tytöillä. Mutta se koulupäivä ei ollut koulua, vaan elämää varten.”¹³⁷

Koulunkäynnin lisäksi nuorten elämään kuuluivat 1920-luvulla keskeisesti myös erilaiset vapaa-ajanviettotavat. Koulunkäynnin yleistymisen seurauksena nuorten vapaa-aika lisääntyi sotien välisenä aikana, koska oppilaille jäi koulupäivien jälkeen ylimääräistä

¹³¹ A. Luoma, ”Arkipäivä Porvoon naisopistossa.” (art.). *NV* 7/1925.

¹³² Ks. esim. K., ”Suomen toverikunnat ja Nuori Voima.” (art.). *NV* 21/1926.

¹³³ Ks. esim. ”Koulukaskuja”. *NV* 4/1925; ”Valiokirjoja tytöille ja pojille” (mainos). *NV* 1/1922; Kirsikka, ”Kulissikopissa.” (art.). *NV* 15–16/1921.

¹³⁴ Ks. esim. U. Tuominen, ”Ylioppilaat ja koulunuoriso.” (art.). *NV* 20/1928; I. Havu, ”Miten ennen tulin ylioppilaiksi.” (art.). *NV* 8/1924.

¹³⁵ Kasperi, ”Pientä pakinaa suurista asioista.” (pak.). *NV* 17/1926.

¹³⁶ Tuomaala 2004, 52.

¹³⁷ K., ”Taikasana.” (pk.). *NV* 15–16/1929.

aikaa muuhunkin toimintaan kuin opiskeluun. Nuorten lisääntynyt vapaa-aika huomattiin nopeasti opettajien ja sosiaaliviranomaisten keskuudessa ja sitä pidettiin ongelmana, sillä nuorison toimettomuuden pelättiin johtavan ongelmakäyttäytymiseen etenkin kaupungeissa.¹³⁸ Niinpä kasvattajat kannustivat nuoria käyttämään vapaa-aikansa hyödyllisesti esimerkiksi harrastusten tai järjestötoiminnan parissa.¹³⁹

Myös *Nuori Voima* -lehdessä nuoria kannustettiin aktiivisuuteen harrastustoiminnassa. Lehdessä esiteltiin jatkuvasti erilaisia harrastuksia, kerrottiin menestystarinoita eri aloilla ansioituneista henkilöistä ja opastettiin, miten aloittaa tietty uusi harrastus.¹⁴⁰ Nuorten harrastamista pidettiin aikuisten kirjoittajien teksteissä hyödyllisenä ja kehittävänä toimintana, johon jokaisen nuoren tulisi pyrkiä. Esimerkiksi artikkelin ”Pikku pakinaa suurista asioista.” kirjoittaja totesi, että ”jokaisella valveutuneella pojalla ja tytöllä on joku oma harrastuksensa”.¹⁴¹ Kirjoittaja kehottikin kaikkia nuoria harrastamaan, vaikka hän olikin sitä mieltä, että monien harrastusten sijaan olisi järkevää keskittyä yhteen, sillä sen myötä nuorten oli mahdollista kehittyä erityisen taitavaksi valitsemassaan lajissa.

Keskeisimpiä *Nuori Voima* -lehdessä esille tulleita harrastuksia olivat runous ja kirjallisuus. Lehdessä julkaistiin läpi 1920-luvun runsaasti nuorten omia runoja, novelleja ja näytelmiä, ja lehti olikin tärkeä kanava niille tytöille ja pojille, jotka halusivat saada kirjoituksilleen näkyvyyttä.¹⁴² Kirjoitustöiden lähettäminen lehden toimitukseen antoi nuorille myös mahdollisuuden saada palautetta teksteistään, sillä lehden lopussa ilmestyneellä Kirjeenkantaja-palstalla toimitus antoi nuorille kehitysehdotuksia toimitukseen lähetetyistä runoista ja tarinoista. Esimerkiksi nimimerkille ”A-e Vilenius” toimitus totesi, että ”runosi eivät enää ole huonoja, vaikka jotkut sanat ja tyylikompastukset rikkovat kokonaisvaikutusta” ja nimimerkille ”Sif” puolestaan vastattiin, että ”odota vielä pari kolme vuotta, tyttöseni, sitten otat vähän selvää rytmistä ja muista semmoisista runoa koskevista seikoista ja jos intoa riittää, niin yrität uudelleen”.¹⁴³ Vastaukset osoittavat, että toimitukseen lähetetyt kirjoitukset luettiin tarkasti, ja vain pieni osa kaikkein taidokkaimmista teksteistä päätyi lehdessä julkaistaviksi.

¹³⁸ Kaarninen 1995, 50–51; Kaarninen 2003, 217–218; Soland 2000, 74, 91.

¹³⁹ Kaarninen 1995, 51–54; Nevala 2003, 345.

¹⁴⁰ Ks. esim. V. Laurila, ”Kun harrastukset heräävät.” (art.). *NV* 13–14/1927; Petteri, ”Uimisen ilot.” (art.). *NV* 15–16/1927; E. Vala, ”Näky kansallisteatterissa.” (art.). *NV* 18/1920.

¹⁴¹ K., ”Pikku pakinaa erilaisista asioista.” (pak.). *NV* 10/1924.

¹⁴² Kaarninen 1995, 176.

¹⁴³ ”Kirjeenkantaja”. *NV* 8/1920.

Kirjeenkantaja-palstan lisäksi *Nuori Voima* -lehdessä ilmestyi myös erikseen runoutta ja kirjoitustaidon kehittämistä käsitteleviä artikkeleita, jotka nekin osoittavat kirjoittamisen olleen monia lehden lukijakuntaan kuuluneita nuoria kiinnostanut harrastus.¹⁴⁴ Nuoret selvästi halusivat saada palautetta kirjoitustöilleen, jotta he voisivat kehittyä paremmiksi runoilijoiksi ja kirjailijoiksi ja tehdä mahdollisesti kirjoittamisesta itselleen ammatin.¹⁴⁵ Tulenkantajien kohdalla tämä haave kävi toteen, ja nuoren kirjailijaryhmän kirjalliset tuotokset olivat vakiosisältöä *Nuoressa Voimassa* 1920-luvulla. Seuraava lainaus artikkelista ”Kun runosuoni puhkeaa.” kuvaa kirjoitusharrastuksen suosiota 1920-luvun koulunuorison keskuudessa:

*Tuskin missään piirissä lienee runoilu niin muodissa kuin koululaisten keskuudessa. Näyttää siltä kuin nuoruus välittömimmin purkautuisi esiin juuri lyriikassa. Ja nyt varsinkin, kun nuorvoimalaiset lyyrikot ennennäkemättömällä voimalla ovat ilmestyneet suomalaiseen kirjallisuuteen ja tuoneet siihen uusia säveliä, on runollinen innoitus korkea heitä nuorempienkin keskuudessa.*¹⁴⁶

Kaikkienensa *Nuori Voima* -lehdestä välittyvä kuva siitä, että kirjoittaminen oli etenkin oppikoulunuorison keskuudessa suosittu ilmaisumuoto 1920-luvulla. Kempainen ja kumppanit ovatkin todenneet, että kirjoittamisesta tuli 1900-luvun alkupuolella nuorille uudenlainen väline oman elämän pohdinnalle ja identiteetin rakentamiselle ja yhä useammat nuoret saattoivat jäsentää omaa ja lähipiirin elämää kirjoittamalla. Tämän mahdollistivat koulutuksen ja kirjoitustaidon yleistyminen ja erilaisten henkilökohtaisten ja yhteisöllisten ilmaisukanavien lisääntyminen vuosisadan vaihteesta alkaen.¹⁴⁷ *Nuori Voima* -lehden voi nähdä olleen 1920-luvulla yksi esimerkki tällaisesta yhteisöllisestä ilmaisukanavasta, jossa sekä julkaistiin nuorten omia kirjoituksia että opittiin kirjoittamisesta muiden tekstien lukemisen kautta. Maurialan mukaan lehden yksi pedagogisista tavoitteista oli vahvistaa runouden ja kirjallisuuden merkitystä kasvuprosessissa.¹⁴⁸

Kirjoittamisen lisäksi myös nuorten lukuharrastus oli näkyvästi esillä *Nuoressa Voimassa*. Lehdessä julkaistiin useita kirjoituksia, joissa korostettiin lukemisen

¹⁴⁴ Ks. esim. L. Viljanen, ”Rytmi ja vapaa mitta.” (art.). *NV* 21/1925; E. Salola, ”Vapaarytmilliset runot ja niiden lausuminen.” (art.). *NV* 18/1925; L. Larva, ”Huonokielisyyspoimintoja” (art.). *NV* 12/1922.

¹⁴⁵ Ks. esim. J. E. Leppäkoski, ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa” (mielip.). *NV* 6/1922.

¹⁴⁶ Ikaros, ”Kun runosuoni puhkeaa.” (art.). *NV* 11/1927.

¹⁴⁷ Kempainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 6.

¹⁴⁸ Mauriala 2005, 50.

hyödyllisyyttä sivistyksen kannalta. Esimerkiksi artikkelissa ”Miksi, mitä ja miten on luettava?” todettiin, että ”suuri kirjailija voi merkitä enemmän ihmisen henkisellem kehitykselle kuin hänen vanhempansa, ja hyvä kirja voi tehdä ihmisen uudeksi, muuttaa hänen koko elämänsä ja näyttää uudessa valossa kaikki elämän arvot”.¹⁴⁹ Nuoret lukivatkin kirjoja usein itsekasvatusmielessä, mutta myös viihteenä.¹⁵⁰ Kaarnisen mukaan vanhemmat suhtautuivat nuorten lukemiseen yleisesti myönteisesti, mutta eivät olleet aina tyytyväisiä nuorten kirjavalintoihin. Esimerkiksi tyttöjen suosiossa olleiden romanttis-jännittävien kertomusten pelättiin aiheuttavan ”tuntuvia häiriöitä tytön hermoston toiminnassa”.¹⁵¹ Poikien suosiossa olleiden seikkailukertomusten ei puolestaan nähty aiheuttavan terveydellistä haittaa lukijoilleen.¹⁵² Tosin Julkusen mukaan rikoskirjallisuuden pelättiin aiheuttavan epäsuotuisaa käytöstä myös poikien keskuudessa.¹⁵³

Tyttöjen ja poikien lukuharrastukseen suhtauduttiin siis 1920-luvulla eri tavoin. Tyttöjen lukeminen nähtiin usein laiskuutena ja kotitöiden välttelemisenä, kun taas poikien lukuharrastukseen suhtauduttiin myönteisesti.¹⁵⁴ *Nuori Voima* -lehdessä nämä sukupuolittuneet asenteet lukemista kohtaan tulivat esille esimerkiksi nimimerkin ”Mikko” kirjoituksessa ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään”, jossa hän väitti tyttöjen viettävän ”suurimman osan päivästänsä riippumatossa lukien roskaromaaneja” sen sijaan että he tekisivät jotakin hyödyllistä.¹⁵⁵ Toisaalta *Nuoressa Voimassa* myös esiteltiin erikseen tytöille ja pojille sopivaa kirjallisuutta, mikä sekin osoittaa lukuharrastukseen liittyneen tuolloin sukupuolittuneita käsityksiä.¹⁵⁶ Huolimatta erityisesti tyttöjen lukemiseen kohdistuvasta kritiikistä, nuoret ja etenkin tytöt harrastivat 1920-luvulla aktiivisesti lukemista. Nuorten lukuharrastusta edisti se, että sotien välisenä aikana syntyivät nuortenkirjallisuuden markkinat ja toisaalta samaan aikaan myös maan kirjastolaitos laajeni.¹⁵⁷

Myös urheilun harrastaminen tuli keskeisesti esille *Nuori Voima* -lehdessä. Itkosen mukaan urheilu, erilaiset ruumiilliset ponnistelut ja voimainkoetukset ovatkin olleet osan nuoruutta kautta aikojen. Agraariyhdistyksissä urheilu oli usein yhteisöllistä leikki- ja

¹⁴⁹ J. Ruskin, ”Miksi, mitä ja miten on luettava?” (art.). *NV* 21/1921.

¹⁵⁰ Kempainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 12; Julkunen 2021, 131.

¹⁵¹ Kaarninen 1995, 172.

¹⁵² Ibidem.

¹⁵³ Julkunen 2021, 149.

¹⁵⁴ Kaarninen 1995, 172–173.

¹⁵⁵ Mikko, ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.” (mielip.). *NV* 17/1928.

¹⁵⁶ Ks. esim. H. V. C., ”Mitä pojat lukevat?” (art.). *NV* 4/1928; ”Valiokirjoja tytöille ja pojille” (mainos). *NV* 2/1922. Ks. myös Kempainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 11.

¹⁵⁷ Kempainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 11–12.

kisailukulttuuria, johon osallistuivat kaikki lähiseudun lapset ja nuoret. 1920-luvulla urheilun ympärille alkoi kuitenkin kehittyä myös organisoitua järjestötoimintaa, ja urheilusta eri lajeineen tuli suosittu harrastus nuorten keskuudessa.¹⁵⁸ Urheiluharrastusten järjestäytyminen tuli hyvin esille *Nuoressa Voimassa*, sillä lehdessä muun muassa esiteltiin erilaisten urheiluseurojen toimintaa, kirjoitettiin olympialaisista ja muista urheilukilpailuista ja kannustettiin nuoria eri urheilulajien pariin.¹⁵⁹ Nuoria innostettiin pelaamaan esimerkiksi pesäpalloa, joka kehitettiin 1920-luvulla.¹⁶⁰

Aikuisten kirjoittajien urheilua käsittelevät tekstit keskittyivät *Nuori Voima* -lehdessä lähes poikkeuksetta ylistämään urheilun hyötyjä. Itkosen mukaan kasvattajat näkivät 1920-luvulla urheilun edistävän muun muassa nuorison raittiutta, reippautta, ryhtiä, järjestystä, iloa ja tahtoa.¹⁶¹ Urheilun hyödyllisyyttä korostettiin *Nuoressa Voimassa* esimerkiksi artikkelissa ”Kesä, voiman ja ilon aika” seuraavasti:

*Uinti, kenttäurheilu, palloleikit, partiominen – kaikki ne saavat uuden elämän kiertämään suonissa. Kaikki ne ovat sellaisia viisaitten kiviä, joilla tehdään terveyden, voiman ja ilon kultaa.*¹⁶²

Kuten lainaus osoittaa, nuorten toivottiin omaksuvan liikunnan osaksi arkeaan erityisesti sen terveysvaikutusten vuoksi. Sen lisäksi urheiluun liittyi isänmaallinen aspekti 1920-luvulla. Kuten Itkonen on todennut, yhteiskunnalle ajateltiin olevan hyödyksi, mikäli maan nuoriso koostuisi terveistä, reippaista ja urheilullisista nuorista.¹⁶³

Vaikka *Nuori Voima* -lehdessä kannustettiin sekä tyttöjä että poikia urheilemaan, tyttöjen ja poikien urheiluharrastuksissa oli eroja 1920-luvulla. Itkosen mukaan keskeinen ero oli siinä, että kun pojille oli olemassa useita eri lajeja sisältävää urheiluseuratoimintaa, oli tyttöjen urheilu yleisimmin voimistelua. Urheilun sukupuolittuminen näkyi sekä urheiluseuroissa että koulumaailmassa. Kouluissa liikuntaa opetettiin usein erikseen tytöille ja pojille, ja kun pojat keskittyivät liikuntatunneilla urheiluun, oli tytöillä ohjelmassa usein voimistelua tai erilaisia leikkejä ja pelejä.¹⁶⁴ Nuorisourheilu olikin 1900-luvun alkupuolella korostuneesti poikien toimintaa. Esimerkiksi kilpaileminen eri urheilulajeissa ei ollut

¹⁵⁸ Itkonen 2003, 328–332; Julkunen 2021, 105.

¹⁵⁹ Ks. esim. Onni, ”Nuoret voimistelijat ja urheilijat.” (art.). *NV* 5/1924; K., ”Hyvä on hiihtäjän hiihdellä...” (pk.). *NV* 5/1924; E. Enegren, ”Olympialaiskirje Pariisista.” (art.). *NV* 13–14/1924.

¹⁶⁰ Ks. esim. Celsius, ”Kesä ja pesäpallo.” (art.). *NV* 11/1925.

¹⁶¹ Itkonen 2003, 327; Leino-Kaukiainen 1992, 184–185.

¹⁶² Kai, ”Kesä, voiman ja ilon aika” (pk.). *NV* 11/1921.

¹⁶³ Itkonen 2003, 327.

¹⁶⁴ Itkonen 2003, 331.

useinkaan mahdollista tytöille, vaikka myös tytöt alkoivat organisoida omaa urheilutoimintaa 1920-luvulta alkaen.¹⁶⁵ *Nuori Voima* -lehdessä tämä urheiluseurojen ja -lajien sukupuolijako tuli hyvin esille, sillä esimerkiksi Tyttöjen osastolla urheilulajeista oli esillä lähinnä voimistelu, ja urheiluseuroista ja -kilpailuista kertovissa artikkeleissa puhuteltiin yleisesti vain poikia.¹⁶⁶

Nuori Voima -lehden perusteella monet nuoret kokivat urheilun mielekkääksi harrastukseksi 1920-luvulla. Lehdessä ilmestyi säännöllisesti nuorten kirjoituksia, joissa he esittelivät omien urheiluseurojensa toimintaa, ja näistä artikkeleista välittyi yleisesti nuorten innostunut asenne urheilua kohtaan.¹⁶⁷ Aikuisten tavoin myös nuoret korostivat urheilun terveysvaikutusten olevan tärkeä motiivi liikkumiselle, mutta sen lisäksi nuoret vaikuttivat nauttivan urheilun kilpailullisuudesta ja yhteisöllisyydestä.¹⁶⁸ Urheilun sukupuolijaottelut tulivat esille *Nuoressa Voimassa* myös nuorten omissa teksteissä, sillä urheiluharrastuksiaan esittelivät lehdessä pääosin pojat. Tyttöjen urheilua käsittelevät tekstit olivat lehdessä harvinaisia, mikä johtui varmasti osaltaan siitä, ettei tyttöjen urheilutoiminta ollut 1920-luvulla yhtä järjestäytyntä kuin poikien. Toisaalta tytöt vaikuttivat olevan yleisestikin vähemmän innostuneita urheilusta kuin pojat, sillä esimerkiksi Tyttöjen osastolla ilmestyneessä kirjoituksessa ”Nuoren Voiman tytöt!” eräs nuori tyttö kertoi havainneensa poikien olevan aktiivisempia urheilemaan kuin tytöt. Kirjoittaja halusi tehdä muutoksen asiaan ja kehotti tyttöjä aloittamaan säännöllisen urheilun.¹⁶⁹ Kaarninen onkin todennut, että vaikka urheilu oli sekä tyttöjen että poikien keskuudessa 1920-luvulla suosituimpia harrastuksia, pojat olivat siitä innostuneempia kuin tytöt ja käyttivät siihen enemmän vapaa-aikaansa.¹⁷⁰

Nuorten liikunta- ja vapaa-ajanviettotavoista painottuivat *Nuori Voima* -lehdessä myös retkeily ja vaellus. Lehdessä ilmestyi paljon artikkeleita, joissa nuoria kehoitettiin lähtemään luontoon reippailemaan ja ihailemaan kotimaansa kaunista luontoa.¹⁷¹ Retkeily nähtiin yleisesti 1920-luvulla hyödyllisenä ajanviettotapana, sillä se sopi hyvin

¹⁶⁵ Itkonen 2003, 331–334.

¹⁶⁶ Ks. esim. K., ”Kesä ja koululaisurheilu.” (pk.). *NV* 13–14/1925; Thisbe, ”Kunniaa sinimekkoisille!” (art.). *NV* 13–14/1929.

¹⁶⁷ Ks. esim. Onni, ”Nuoret voimistelijat ja urheilijat.” (art.). *NV* 5/1924: V. T-mi., ”Muutamia piirteitä Uuden yhteiskoulun Toverikunnasta.” (art.). *NV* 1/1929.

¹⁶⁸ Ks. esim. Kippari, ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 13–14/1922; O. Harmaja, ”Piirteitä Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun toverikuntaelämästä.” (art.). *NV* 6/1928.

¹⁶⁹ E. Nurmi, ”Nuoren Voiman tytöt!” (art.). *NV* 15–16/1920.

¹⁷⁰ Kaarninen 1995, 171. Ks. myös Julkunen 2021, 105.

¹⁷¹ Ks. esim. A. Raappana, ”Uusia uria retkeilijöille.” (art.). *NV* 10/1926; Kai, ”Kesäisistä harrastuksista.” (pk.). *NV* 12/1920.

aikakauden isänmaanrakkautta ja luontoa korostaviin kasvatusihanteisiin.¹⁷² Retkeilyssä yhdistyi hyödyllisellä tavalla liikunta ja ulkoilu sekä mahdollisuus tutustua kotiseudun ja kauempienkin paikkakuntien luonnonrikkauksiin ja historiaan. Esimerkiksi artikkelin ”Metsiimme tutustumaan!” kirjoittaja kehotti nuoria suuntaamaan kesäloman vapaapäivinä metsiin, sillä se tarjosi mahdollisuuden nauttia luonnosta ja oppia uutta elämästä:

*Oikea retkeilijä ei tunnista tuntiin tuhlaa aikaansa turhaan lojuskelemiseen. Hän menee sinne, missä voi nähdä ja vaistota luonnon koko ääretöntä ihmeellisyyttä, sen elämän moniväristä ihanuutta. Hän imee itseensä ihmeitten maailmaa, ja saamansa vaikutukset hän aikojen kuluessa älyn sulatusuunissa muuntaa uudeksi tiedoksi ja viisaudeksi.*¹⁷³

Nuoret harrastivat *Nuori Voima* -lehden mukaan 1920-luvulla myös erilaisia käytännön läheisiä harrastuksia, kuten esimerkiksi käsitöitä, valokuvausta, postimerkkien keräilyä sekä radio- ja lennätintoimintaa.¹⁷⁴ Tyttöjen ja poikien harrastukset erosivat 1920-luvulla jonkin verran toisistaan, mutta lähinnä kyse oli siitä, että tyttöjen ja poikien harrastamiseen suhtauduttiin usein eri tavoin. Kuten Kaarninen on todennut, *Nuori Voima* -lehdessä oli yleistä tuoda esille harrastuksia, joissa pojat olivat pääosassa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivät tytöt olisi voineet näitä asioita harrastaa, vaan sitä, että lehden tekijät eivät uskoneet tyttöjen harrastavan samoja asioita kuin pojat.¹⁷⁵

Lehdessä perustettiin Tyttöjen osasto juuri sen vuoksi, että lehden tekijät uskoivat olevan tarpeen nostaa esille erikseen harrastuksia, jotka kiinnostaisivat nimenomaan tyttöjä.¹⁷⁶ Tyttöjen osasto ei kuitenkaan saanut missään vaiheessa suurta suosiota tyttöjen keskuudessa ja monet kokivat palstan tarpeettomaksi, koska todellisuudessa tyttöjä kiinnostivat usein samat harrastukset kuin poikiakin. Aiheesta kirjoitti Tyttöjen osastolle esimerkiksi nimimerkki ”Mirja Metsä”, joka totesi, että ”minua hiukan kismitti, kun Nuoreen Voimaan perustettiin Tyttöjen osasto. Se tuntui koettavan sulkea tytöt harrastamaan vain ruoanlaittoa ja käsitöitä”.¹⁷⁷ Kirjoittaja totesikin tyttöjen ja poikien harrastusten jaottelemisen sukupuolen mukaan olevan turhaa:

¹⁷² Kemppainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 12; Julkunen 2021, 97; Harvey 2011, 74.

¹⁷³ T. Reijonen, ”Metsiimme tutustumaan!” (art.). *NV* 11/1927.

¹⁷⁴ Ks. esim. A. R., ”Valokuvauslevyjien valmistaminen.” (art.). *NV* 8/1920; A. Swan, ”Entisajan koulu-poikia.” (art.). *NV* 11/1926; Arja, ”Koulutyöt, käsitöitä tekemään!” (art.). *NV* 18/1921; K. Schmoll, ”Lyhytaaltoradiolähetykset.” (art.). *NV* 11–12/1929.

¹⁷⁵ Kaarninen 1995, 176.

¹⁷⁶ Kaarninen 1995, 176.

¹⁷⁷ M. Metsä, ”Naistenvihaajat ja nykyaikainen tyttö.” (mielip.). *NV* 15–16/1928.

*[...] katsotaanpa mitä alaa tahansa. Aina on tyttöjä, jotka sitä harrastavat. Tosiaan, näyttäkääpä ala, jota pojat yksin harrastavat! Niin, että kyllä me tytöt itse asiassa olemme harrastuksissamme monipuolisempia.*¹⁷⁸

Aiheesta virisi Tyttöjen osastolla laajempikin keskustelu, mikä osoittaa, että tytöt joutuivat 1920-luvulla perustelemaan harrastuneisuuttaan. Kaarnisen mukaan tyttöjen harrastusten piti olla sotien välisenä aikana sellaisia, että myös pojat pitivät niitä oikeina harrastuksina, ja esimerkiksi kotitöiden teko, päiväkirjan kirjoittaminen tai kirjeenvaihto ystäviensä kanssa eivät olleet poikien mielestä harrastuksia. Kaarninen pitääkin *Nuoressa Voimassa* käytyä keskustelua osoituksena siitä, että tyttöjen ilmestyminen yhä näkyvämmien miesten reviirille harrastustoiminnassa aiheutti pojissa hämmennystä, mikä purkautui tyttöihin kohdistuneina syytöksinä heidän harrastuksistaan.¹⁷⁹

Harrastusten lisäksi nuoret olivat 1920-luvulla vapaa-ajallaan aktiivisia myös järjestötoiminnassa. Nuorisojärjestöihin suhtauduttiin aikuisten keskuudessa myönteisesti, sillä niiden nähtiin opettavan nuorille tärkeitä taitoja ja arvoja.¹⁸⁰ Esimerkiksi kirjailija, poliitikko ja nuorisoseuraliikkeen johtohahmo Santeri Alkio totesi *Nuori Voima* -lehdessä, että nuorisojärjestöillä oli merkittävä rooli nuorten kasvattajana. Alkion mielestä esimerkiksi partio- ja nuorisoseuraliike tukivat nuorten kasvua itsenäisiksi ja yhteiskuntakelpoisiksi kansalaisiksi, sillä järjestöissä nuoret oppivat paitsi itsenäistä ajattelukykyä myös taitoja kohdata muita ihmisiä arvostaen:

*Minulla on se käsitys, että ilman tällaista nuorison omaan tajuntaan ja harrastukseen vetoavaa itsekasvatustoimintaa on nuorison kasvatustyötä mahdollonta saada sellaiseksi, että se todella kykenisi kasvattamaan hyviä ihmisiä. Niinpä pidän juuri kansalais- ja ihmisyyystunnon heräämistä jokaisessa yksilössä välttämättömänä asiana, jotta yksilöstä voisi kehittyä itsetietoinen ihminen.*¹⁸¹

Alkion mainitsema itsekasvatus oli Nummisen mukaan yksi nuorisoseuraliikkeen keskeisistä kasvatustavoitteista 1900-luvun alkupuolella. Nuorisojärjestöt joutuivat kuitenkin sisällissodan jälkeen arvioimaan uudelleen kasvatustavoitteitaan, sillä sota oli ollut valtava pettymys nuorisoseuralaisille, jotka olivat kaikessa toiminnassa korostaneet

¹⁷⁸M. Metsä, ”Naistenvihaajat ja nykyaikainen tyttö.” (mielip.). *NV* 15–16/1928.

¹⁷⁹ Kaarninen 1995, 177–179.

¹⁸⁰ Nevala 2003, 345.

¹⁸¹ A. E. Alanne, ”Käynti kirjailija Alkion luona.” (art.). *NV* 18/1921.

yhdenvertaisuuden, tasa-arvoisuuden ja veljeyden periaatteita. Sodan jälkeen koettiinkin tarpeelliseksi, että nuorisoseuroissa painotettaisiin aikaisempaa enemmän yhteiskunnallista kasvatusta, jotta nuorisosta kasvaisi yhteiskuntakelpoisia ja isänmaallisia kansalaisia.¹⁸²

Suomessa 1920-luku oli nuorisojärjestöjen kulta-aikaa, sillä vuosikymmenen aikana maassa perustettiin runsaasti uusia järjestöjä ja ne saivat paljon suosiota nuorten keskuudessa.¹⁸³ Yksi aikakaudella perustetuista järjestöistä oli Nuoren Voiman Liitto (NVL), joka perustettiin vuonna 1921 *Nuori Voima* -lehden lukijoiden aloitteesta. NVL:n tavoitteena oli toimia yhteenliittymänä eri aloja harrastaville nuorille. Liitto koostuikin useista harrastuspiireistä, jotka kokosivat eri lajien harrastajat eri puolilta Suomea yhteen. Päättäkseen liiton jäseniksi nuorten oli lähetettävä harrastusnäyte harrastuspiirin johtajalle, joka päätti näytteen hyväksymisestä. Liittoon pyrkiminen edellytti myös sitä, että hakija oli vähintään 12-vuotias suomen kielen taitava nuori.¹⁸⁴ NVL kuvaili toimintaansa *Nuori Voima* -lehdessä vuonna 1922 seuraavasti:

*Liiton tarkoituksena on toveruudella tukea ja kehittää versovia harrastuksia. Se tahtoo koota yhteen samaa harrastavat, jotta he voisivat auttaa, arvostella, innostaa toisiaan ja yhteisvoimin saavuttaa tuloksia, joihin ei ehkä muuten päästäisi.*¹⁸⁵

Luonnollisesti *Nuoressa Voimassa* nuorisojärjestöistä oli esillä eniten juuri NVL. Lehdessä julkaistiin säännöllisesti lehtijuttuja ja tiedonantoja liiton tapahtumista, jäsenistä ja toimintamuodoista.¹⁸⁶ Maurialan mukaan liiton toiminnan ympärille rakentuikin 1920-luvulla oma nuorisokulttuurinsa kerhoineen ja yhteistapahtumineen.¹⁸⁷

NVL:n lisäksi *Nuoressa Voimassa* kirjoitettiin paljon esimerkiksi partioliikkeen toiminnasta, mihin vaikutti varmasti osaltaan se, että lehden päätoimittaja Ilmari Jäämaa vaikutti urallaan myös partioliikkeessä.¹⁸⁸ Lehdessä ilmestyi useita kirjoituksia, joissa aikuiset

¹⁸² Numminen 2011, 174–178.

¹⁸³ Nevala 2003, 345; Numminen 2011, 179.

¹⁸⁴ Numminen 2011, 216. Ks. myös ”Nuoren Voiman Liitto – Työn ja toveruuden liitto” (art.). *NV* 22/1922.

¹⁸⁵ ”Nuoren Voiman Liitto – Työn ja toveruuden liitto” (art.). *NV* 22/1922.

¹⁸⁶ Ks. esim. ”Nuorisorientoja.” (art.). *NV* 2/1928; ”Nuoren Voiman Liitto – Työn ja toveruuden liitto” (art.). *NV* 20/1924.

¹⁸⁷ Mauriala 2005, 59.

¹⁸⁸ Mieskonen 2020, 69.

kirjoittajat ylistivät partiotoimintaa hyvänä ja kehittävänä harrastuksena.¹⁸⁹ Kirjoituksessa ”Nuorisorientoja” partioliikkeen kasvatuksellisia ansioita kuvattiin seuraavasti:

*Partioliike tahtoo kasvattaa nuoria luonteeltaan lujiksi, rehellisiksi, suoriksi, niin että he joutuessaan elämään tulevat kunnan kansalaisiksi. Mutta se tahtoo myöskin kehittää heitä käytännöllisissä taidoissa elämää ja sen moninaisia tarpeita varten, jotta he kykenisivät auttamaan lähimmäisiään ja itseään. Kaiken toiminnan perustana on partiolaki ja kiinteä kuri, viehättävimpinä puolina luonnontuntemus ja luonnonrakkaus ja ulkoilmaelämä kesäleireineen.*¹⁹⁰

Partiotoiminnassa yhdistyivät ne keskeiset kasvatusihanteet, joita nuorisolle haluttiin yleisesti 1920-luvulla välittää. Näitä arvoja olivat muun muassa työ ja ahkeruus, luonnon ja isänmaan arvostaminen sekä vanhempien kunnioittaminen ja nöyryys.¹⁹¹ Toisaalta partiotoiminta tarjosi nuorille myös mahdollisuuksia kansainväliseen verkostoitumiseen, sillä partioliikkeellä oli 1920-luvulla paljon kannattajia eri puolilla maailmaa.¹⁹² *Nuoressa Voimassa* ilmestyi artikkeleita, joissa esiteltiin partiotoimintaa muun muassa Australiassa ja Iso-Britanniassa ja tarjottiin nuorille mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen partiotoimintaan.¹⁹³ Partio oli suosittu harrastus etenkin oppikoulunuorison keskuudessa sotien välisenä aikana.¹⁹⁴

Myös oppikoulujen toverikunnat saivat paljon näkyvyyttä *Nuoressa Voimassa*. Toverikunnat olivat Kaarnisen mukaan lähinnä lukiolaisista koostuvia oppikoulujen omia organisaatioita, joiden tavoitteena oli liittää nuoret ”reippaaseen itsenäiseen henkiseen työhön koulutyön ulkopuolella”.¹⁹⁵ Käytännössä toverikuntatoiminta sisälsi yhteistoimintaa oppikoululaisille niin koulun sisällä kuin eri koulujen välilläkin erilaisten kokousten, konventtien ja iltamien muodossa.¹⁹⁶ *Nuoressa Voimassa* ilmestyi toistuvasti nuorten kirjoittamia tekstejä omien koulujensa toverikuntatoiminnasta. Esimerkiksi kirjoituksessa ”Toverikuntain ja koulun piiristä.” Oulun Suomalaisen Lyseon toverikuntaan kuulunut nuori

¹⁸⁹ Ks. esim. K., ”Tulevaisuuden miehuus.” (art.). *NV* 11/1923.

¹⁹⁰ ”Nuorisorientoja.” (art.). *NV* 2/1928.

¹⁹¹ Leino & Viitanen 2003, 191.

¹⁹² Harvey 2011, 69.

¹⁹³ Ks. esim. J. Pohjanpalo, ”Nuorisoliikkeitä eri puolilla maailmaa.” (art.). *NV* 11–12/1929; Kai, ”Erään nuorisoliikkeen sydän.” (art.). *NV* 15–16/1927.

¹⁹⁴ Kaarninen 1995, 173.

¹⁹⁵ Kaarninen 1995, 174.

¹⁹⁶ Jouhki 2020, 107.

kertoi toverikuntansa 30-vuotisjuhlallisuuksista, joiden hän kuvaili antaneen nuorille uutta intoa toverikunta-aatteen jatkamiselle myös tulevaisuudessa:

*Juhla jätti mieliin virkistävän, valoisan, muiston. Antakoot toverikuntamme entiset sisällyksikkaat vaiheet nykyisille toverikuntalaisille intoa työskentelemään aatteiden puolesta. Muistettakoon aina: Joka ei nuorena aatteista innostu, se ei vanhana niiden puolesta taistele!*¹⁹⁷

Toverikunta-aatteen elinvoimaisuutta ei pidetty *Nuori Voima* -lehden perusteella 1920-luvulla itsestäänselvytenä. Lehdestä välittyi kuva siitä, että sekä aikuisten että nuorten toverikuntalaisten huolena oli, miten saada lisää jäseniä mukaan toimintaan. Lehdessä ilmestyi useita kirjoituksia, joissa pohdittiin, olivatko esimerkiksi harrastusmahdollisuuksien lisääntyminen tai nuorison halu käyttää vapaa-aikaansa ”huvitteluun ja maleksimiseen” vienyt nuorisolta innon osallistua toverikuntatoimintaan.¹⁹⁸ Lehdessä käytiinkin vilkasta keskustelua siitä, mihin suuntaan toverikuntatoimintaa tulisi tulevaisuudessa kehittää jotta se säilyttäisi suosionsa nuorison keskuudessa, ja jotta sen korostamat aatteet, kuten isänmaallisuus säilyttäisi elinvoimansa nuorten ihanteissa.¹⁹⁹

Toverikuntien ja partioliikkeen lisäksi nuoriso oli 1920-luvulla mukana myös monissa muissa järjestöissä, kuten raittius- ja urheiluseurojen toiminnassa sekä erilaisissa poliittisissa ja uskonnollisissa järjestöissä.²⁰⁰ Nuorten näkökulmasta harrastus- ja järjestötoiminnassa olennaista oli ennen kaikkea yhteisöllisyys, sillä ne tarjosivat nuorille mahdollisuuksia viettää vapaa-aikaa ikätoveriensa kanssa. Salasuon ja Suurpään mukaan sotien välisenä aikana nuoret solmivatkin usein ystävyysuhteita juuri yhteistoiminnan kautta, kun lähialueen nuoret kerääntyivät vapaa-ajalla saman harrasteen pariin. Usein nuorten ystäväpiirit koostuivat naapuruston samanikäisistä nuorista.²⁰¹

Harrastus- ja järjestötoiminnan tarjoama yhteisöllisyys ja hauskanpito tulivat esille *Nuoressa Voimassa* kertomuksissa erilaisten järjestöjen ja nuorisoseurojen järjestämistä retkistä, juhlista ja iltamista. Nuoret kuvailivat tapahtumia onnistuneiksi ja nostivat esille, kuinka nuorten välinen yhteistoiminta tuotti iloa ja nautintoa tapahtumiin

¹⁹⁷ V. L. ”Toverikuntain ja koulun piiristä.” (art.). *NV* 8/1920.

¹⁹⁸ R. C., ”Vastapainoa nykyaikaiselle harrastuksen puutteelle.” (art.). *NV* 7/1927: U. Seppänen, ”Onko toverikunta-aate aikansa elänyt?” (pak.). *NV* 3/1925.

¹⁹⁹ Ks. esim. U. Tuominen, ”Toverikunta-aatteesta.” (art.). *NV* 6/1925.

²⁰⁰ Kaarninen 1995, 173.

²⁰¹ Salasuo & Suurpää 2014, 118–119. Ks. myös Harwey 2011, 74–75.

osallistuneille.²⁰² Solandin mukaan monet nuoret osallistuivatkin 1920-luvulla harrastus- ja järjestötoimintaan erityisesti niiden järjestämien yhteisten vapaa-ajan rientojen vuoksi.²⁰³ Seuraava lainaus nuoren Katri Valan Tyttöjen osastolle kirjoittamasta tekstistä kuvaa, millaista nuorten yhteinen vapaa-ajanvietto parhaimmillaan oli. Tekstissä Vala kuvailee ystäviensä kanssa perustamansa seuran toimintaa seuraavasti:

*Henki seurassamme on virkeä, totisesti. Elämme hymyillen, lisäämme ikäämme nauramalla. Jokainen, joka on toiminut tällaisessa seurassa, tietää, mitä kaikkea voidaan keksiä, kun elävät tytöt lyövät iloiset päänsä yhteen, kun maailma on täynnä ilonaiheita, kun paleltunut nauris on jäätelöä ja jäätynyt lampi keskellä metsää talvipalatsin hieno tanssisali.*²⁰⁴

Ystävien lisäksi nuoruuden merkityksellisiin ihmissuhteisiin ovat kautta aikojen kuuluneet myös ensimmäiset ihastukset ja rakkaudet. 1900-luvun alussa nuorten seurusteluelämä oli kuitenkin tiukkaan säädeltyä. Vanhemmat valvoivat etenkin tyttäriensä menemisiä tarkasti, sillä aikakauden kristillis-siveellisen kasvatushanteen mukaisesti tyttöjen kunnollisuutta haluttiin varjella. Rippikoulu oli eräänlainen rajapyykki nuorten elämässä, sillä vasta sen jälkeen nuoret saivat usein kulkea vapaammin tansseissa ja muissa illanvietoissa, joissa he tapasivat ikätovereitaan.²⁰⁵

Nuori Voima -lehdessä aikuiset eivät kirjoittaneet juurikaan nuorten romanttisista seurustelusuhteista. Kenties lehden tekijät eivät pitäneet sitä ajankohtaisena tai sopivana aiheena nuorisolehdessä käsiteltäväksi. Julkusen mukaan esimerkiksi Yrjö Karilas käsitteli kasvatuksellisissa teksteissään seksuaalisuutta ja sukupuolimoraalia vain vähän. Romanttisena idealistina Karilas mahdollisesti kainosteli aihetta tai arveli sen olevan nuorten mielestä luotaantyöntävä aihe.²⁰⁶ *Nuoressa Voimassa* nuorten omissa teksteissä tuli kuitenkin esille, miten merkityksellistä oli, jos oma ihastuksen kohde pyysi iltamissa tanssimaan, tai jos pääsi saattamaan kauniin tytön kotiinsa.²⁰⁷ Solandin mukaan 1920-luvun nuorille poikien ja tyttöjen yhteiset seurusteluhetket toivatkin kutkuttavaa jännitystä elämään.²⁰⁸

²⁰² Ks. esim. Expressi, ”Muistelmia NVL:n kiertueen matkalta.” (art.) *NV* 20/1922; O. Harmaja, ”Helsingin Toverikuntaliiton edustajana Finlands Svenska Skolungdomsförbundin liittopäivillä.” (art.) *NV* 17–18/1929; V. T-mi, ”Muutamia piirteitä Uuden yhteiskoulun Toverikunnasta.” (art.) *NV* 1/1929.

²⁰³ Soland 2000, 94.

²⁰⁴ K. Wala, ”Kurki-seura.” (art.) *NV* 2/1921.

²⁰⁵ Tuomaala 2003, 362–364.

²⁰⁶ Julkunen 2021, 138.

²⁰⁷ Ks. esim. E. Vala, ”Punapään rakkaus.” (art.) *NV* 13–14/1923; T. Reijonen, ”Jatsityttö.” (art.) *NV* 13–14/1929.

²⁰⁸ Soland 2000, 91.

Tämä tuli esille myös *Nuoressa Voimassa*, sillä esimerkiksi Tyttöjen osastolle kirjoittaneet tytöt kaipasivat elämäänsä sitä ”virkistystä ja hauskuutta, jota poikien ja tyttöjen välinen seurustelu epäilemättä antaa”.²⁰⁹

Kaiken kaikkiaan *Nuori Voima* -lehti osoittaa keskiluokkaisen oppikoulunuorison elämän koostuneen 1920-luvulla suurelta osin koulunkäynnistä, harrastuksista, järjestötoiminnasta ja vapaa-ajan riennoista. Näiden teemojen lisäksi nuorten elämään liittyi varmasti paljon tapahtumia, huolia ja ilonaiheita, jotka eivät näkyneet *Nuoren Voiman* sivuilla. Onkin huomattava, että lehdessä painottuneet teemat olivat sen mukaisia, millaisena lehden tekijät halusivat nuoruuden esittää. Esimerkiksi harrastusten näkyvä rooli lehdessä johtui varmasti osaltaan siitä, että lehti halusi innostaa nuoria liittymään harrastusliitto NVL:n jäseniksi. Myös harrastusten eriyttäminen sukupuolen mukaan oli lehden tekijöiden tietoinen valinta, joka osoittaa, että tyttöjen ja poikien harrastamiseen liittyi 1920-luvulla sukupuolittuneita asenteita ja käytäntöjä.

Nuoret pystyivät vaikuttamaan *Nuori Voima* -lehden sisältöihin jossain määrin omien tekstiensä kautta. Esimerkiksi osa lehden lukijakuntaan kuuluneista tytöistä kritisoi kirjoituksissaan lehden tapaa jaotella harrastukset sukupuolten välillä. Nuorten teksteissä nousi myös esille aikuisten tekstejä vahvemmin ystävien ja romanttisten ihmissuhteiden merkitys nuoruudessa. Yhteisöllisyys ja vapaa-ajan hauskanpito olivat selkeästi nuorille tärkeä osa arkea koulunkäynnin ja harrastusten lisäksi. Nuoret kuitenkin haastoivat yleisesti hyvin vähän lehden yleisestä linjaa. Päinvastoin vaikutti siltä, että suurin osa nuorista halusi teksteissään korostaa niitä arkielämän osa-alueita ja teemoja, joita lehdessä yleisesti pidettiin arvossa. Tähän oli varmasti useampiakin syitä, mutta esimerkiksi harrastus- ja järjestötoiminta oli varmasti suurimmalle osalle oppikoulunuorista aidostikin mielekästä ja innostavaa. Suomessa 1920-luku oli nuorison vapaa-ajan harrastusten monipuolistumisen ja organisoimisen kulta-aikaa, ja oppikoulunuoret olivat uuden harrastus- ja vapaa-ajankulttuurin omaksumisessa edelläkävijöitä.

²⁰⁹ Liisa ja Inkeri, ”Poikien miellyttäminen ja ihmisenä oleminen” (mielip.). *NV* 19/1928.

2. *Nuori Voima* ihannenuorta kasvattamassa

2.1. Ihanteena isänmaallinen, terve ja toimelias nuori

Nuoressa Voimassa julkaistiin 1920-luvulla paljon kirjoituksia, jotka sisälsivät nuorisoon kohdistuvia odotuksia ja ihanteita. Havaintojeni perusteella ihanteelliseen keskiluokkaiseen nuoreen liitettiin lehdessä erityisesti kolme piirrettä, joita olivat isänmaallisuus, toimeliaisuus ja hyvä terveys. Nämä piirteet nähtiin sekä ihanteellisen pojan että tytön ominaisuuksina, mutta ne tarkoittivat käytännössä hieman eri asioita eri sukupuolten kohdalla. Seuraavaksi käsittelen tarkemmin, miten nämä kolme teemaa tulivat esille *Nuori Voima* -lehdessä ja analysoin, mitä ne kertovat aikakauden nuorisoihanteista. Analyysisäni vertailen, erosivatko aikuisten ja nuorten kirjoittajien käsitykset ihannenuoresta toisistaan. Lisäksi otan myös huomioon eroavaisuudet ihannetytön ja -pojan ominaispiirteiden välillä, vaikka tarkastelen tarkemmin tyttöihin kohdistuneita odotuksia ja ihanteita seuraavassa alaluvussa.

Isänmaallisuus oli yksi näkyvimmistä nuorisoa koskevista ihanteista, joita *Nuori Voima* -lehdessä painotettiin 1920-luvulla. Erityisesti lehden päätoimittajan Ilmari Jäämaan ajattelussa isänmaallisuus oli kaiken keskiössä ja näin ollen se myös näkyi vahvasti *Nuoren Voiman* pedagogiikassa koko 1920-luvun ajan. Jäämaan patriotismi oli Mieskosen mukaan ennen kaikkea uskoa työn ja toveruuden autuaaksi tekevään voimaan.²¹⁰ Tätä ajatusta hän toi esille paljon *Nuoressa Voimassa*, ja esimerkiksi seuraavassa lainauksessa NVL:n perustamista käsittelevästä artikkelista tiivistyy Jäämaan kasvatuksellinen arvo maailma:

*Kaikkien eteenpäin pyrkivien ja ihanteitten tavottajain täytyy ehdottomasti yhtyä ajatukseen, että nuorten tulee liittyä toisia auttavaan ja kannustavaan työhön isänmaan hyväksi.*²¹¹

Ihanteellinen nuoriso esitettiin *Nuori Voima* -lehdessä usein oheisen lainauksen tavoin aktiivisena ja toimeliaana isänmaan hyväksi uhrautuvasti työtä tekevänä joukkona. Monissa artikkeleissa nuoria puhuteltiin yksilöiden sijaan sukupolvena, joka yhdessä tulisi

²¹⁰ Mieskonen 2020, 69–70. Ks. myös Mauriala 2005, 49–50.

²¹¹ E. Hiitonen, ”Nuorisoliitto.” (art.). *NV* 2/1920.

edistämään isänmaansa asiaa tulevaisuudessa. Esimerkiksi artikkelin ”Ille faciet.” kirjoittaja uskoi nuorison edistävän tulevaisuudessa myönteisesti Suomi-tietoutta maailmalla todeten, että asiassa täytyi ”panna suuri toivomme siihen nuorisoon, joka nyt kasvaa voimakkaan suomalaisen hengen läpätunkemana ja joka pian on hallitseva maatamme”.²¹²

Nuori Voima -lehden perusteella ihanteellinen isänmaallisuus oli siis ennen kaikkea uhrautuvaa, pyyteetöntä ja epäitsekästä työtä isänmaan hyväksi.²¹³ Esimerkkinä ihanteellisesta isänmaanrakkaudesta, lehdessä julkaistiin usein sankaritarinoita suurmiesten epäitsekästä työstä ja uskollisuudesta kotimaataan kohtaan. Nuorten toivottiin ottavan esikuvikseen muun muassa J. V. Snellmanin ja Elias Lönnrotin kaltaisia henkilöitä, jotka olivat työllään edistäneet merkittävästi Suomen ja suomalaisuuden asiaa.²¹⁴ Kosken mukaan 1900-luvun alkupuolen isänmaallisessa kasvatuksessa opettavaisia esimerkkejä haettiin usein topeliaanisesta kansallisromantiikasta ja itsenäistymisen ajan poliittisiin tilanteisiin vaikuttaneiden henkilöiden elämäntarinoista.²¹⁵ *Nuoressa Voimassa* isänmaallisia esikuvia haettiin toisinaan myös ulkomailta. Esimerkiksi tekstissä ”Vapaussankari ja vapauden laulaja.” korostettiin nuorille isänmaanrakkauden ihanteellisuutta saksalaisen runoilijan Theodor Körnerin elämäntarinaa esimerkkinä käyttäen:

*Körnerin elämänvaiheet ovat kauniina osoituksena epäitsekästä, uhrautuvasta isänmaanrakkaudesta. Ne ovat nuorisolle todistuksena siitä, miten nuorikin ihminen voi saada suuria aikaan ja miten aikana, jolloin kunnia ja vapaus vaativat, ei mikään este ole liian suuri eikä kukaan ole liian hyvä tarjotakseen henkensä isänmaan puolesta.*²¹⁶

Kosken mukaan tällainen isänmaallinen kasvatusihanne, jossa nuorille opetettiin velvoite rakastaa isänmaata yli omien henkilökohtaisten pyrkimysten, vaikutti Suomessa 1800-luvun lopulta 1950-luvulle ja osin pidempäänkin. Velvoitteen keskiössä oli ajatus siitä, että yhteiskunnassa kollektiivinen hyvä meni aina yksilöiden pyrkimysten edelle.²¹⁷

Isänmaallisten kasvatusihanteiden taustalla vaikutti 1920-luvulla monia yhteiskunnallisia syitä. Vasta itsenäistyneessä maassa suomalaisuusaate oli edelleen pinnalla, olihan se

²¹² K. A., ”Ille faciet.” (art.). *NV* 6/1927.

²¹³ Ks. esim. P. Mustapää, ”Partia Cara.” (art.). *NV* 9–10/1929.

²¹⁴ Ks. esim. S. Donner, ”Karjalan sankari.” (art.). *NV* 5/1921; S. S. T –ja, ”Mitä tietäjä puhuu nuorisolle.” (art.). *NV* 9–10/1929; Y. Karilas, ”Kun tiedonhalu voittaa puutteen.” (art.). *NV* 18/1920.

²¹⁵ Koski 2003, 285.

²¹⁶ I. Havu, ”Vapaussankari ja vapauden laulaja.” (art.). *NV* 20/1920.

²¹⁷ Koski 2003, 285. Ks. myös Mauriala 2005, 50.

osaltaan mahdollistanut itsenäistymisen vain muutamia vuosia aikaisemmin.²¹⁸ Toisaalta myös sisällissodasta oli kulunut vain hetki aikaa, ja sodan voittaneen valkoisen osapuolen arvot ja ihanteet vaikuttivat vahvasti siihen, millaisia asioita lasten ja nuorten kasvatuksessa painotettiin. Tuomaalan mukaan valkoisen Suomen kasvatuksellisten arvojen ytimen muodostivat koti, uskonto ja isänmaa. Näiden arvojen nähtiin toteutuvan erityisesti agraarisessa elämäntavassa, josta tulikin kansallisten pedagogisten ihanteiden lähtökohta 1920-luvulla. Maalaiselämän ja talonpoikaisten arvojen uskottiin kasvattavan lapsista ja nuorista ihanteellisia kansalaisia, joten niiden merkitystä korostettiin kansakoulun pedagogiikassa 1920- ja 1930-luvuilla.²¹⁹

Tuomaalan mukaan lapsista ja nuorista haluttiin kasvattaa 1920-luvulla ennen kaikkea kunnan kansalaisia, jotka aikuistuuksaan olisivat kansakunnan jäsenyyteen juurtuneita moraalisia ja työteliitä toimijoita. Nuorten haluttiin ymmärtävän, että heillä jokaisella oli velvollisuus Suomen kansalaisina tehdä osansa yhteiskunnan hyväksi, sillä heistä jokainen oli yhtä tärkeä osa yhteiskunnallista kokonaisuutta.²²⁰ Nuorten kasvu hyväksi kansalaisiksi pyrittiin varmistamaan yhteiskunnallisen kasvatuksen avulla, jota toteutettiin ensisijaisesti kouluopetuksessa, mutta myös monien järjestöjen toiminnassa.²²¹ Myös vanhempien ja kodin merkitystä nuorten kasvattamisessa kunnan kansalaisiksi painotettiin aikaisempaa vahvemmin.²²² Kansalaisvelvollisuus tarkoitti kuitenkin eri yhteiskuntaluokista tuleville nuorille eri asioita. Valtaosa Suomen lapsista ja nuorista kävi 1920-luvulla ainoastaan kansakoulun, ja heidän odotettiin omaksuvan ennen kaikkea ihanteellisen käsityksen maanviljelystä ja maaseutuelämästä, joiden parissa moni heistä tulisi tekemään elämäntyönsä.²²³ Pääosin ylemmistä sekä keskiluokkaisista taustoista tulevalle oppikoulunuorisolle puolestaan annettiin yhteiskunnan rakentamisessa suuri tehtävä valmistautua opintojensa avulla tuleviin rooleihinsa Suomen kehityksen johtohenkilöinä.²²⁴

Nuori Voima -lehden isänmaallisuutta painottavissa teksteissä aikuiset kirjoittajat puhutelivat lehden lukijoita usein joukkona, joka opintojensa jälkeen tulisi olemaan merkittävässä asemassa yhteiskunnan kehittämisessä. Lehden kirjoitukset suunnattiin pääosin

²¹⁸ Nationalismi sai 1800-luvun kuluessa huomattavan roolin eurooppalaisessa kulttuurissa. Suomessa kehitys kulki samaan suuntaan muun Euroopan kanssa, ja kansallisuusaate vaikutti vahvasti kulttuurillisiin ja poliittisiin suuntauksiin Suomessa 1800-luvun jälkipuoliskolta lähtien. Mauriala 2005, 197–201.

²¹⁹ Tuomaala 2004, 92–93.

²²⁰ Tuomaala 2004, 176–177.

²²¹ Numminen 2011, 174–178; Kaarninen 1995, 34–35; Julkunen 2021, 107.

²²² Kaarninen 1995, 50–51; Tuomaala 2004, 176.

²²³ Kaarninen 1995, 34–35.

²²⁴ Koski 2003, 286; Kaarninen 1995, 149.

oppikoulunuorisolle ja nuoria kehoitettiin lukuisissa kirjoituksissa valmistautumaan tuleviin rooleihinsa yhteiskunnan rakentajina. Esimerkiksi artikkelin ”Uuden vuoden antimia.” kirjoittaja kehotti nuoria muistamaan isänmaanrakkauden merkityksellisyyden jo kouluopintojensa aikana, sillä ”vuodet vierivät nopeaan, ja vuosikymmenen kuluttua voit jo ohjata valtakuntien kohtaloa”.²²⁵ Artikkelin ”Patria Cara.” kirjoittaja puolestaan kehotti abiturientteja liittymään isänmaalliseen työhön, ”siihen joukkoon, joka katse palaen, käsisvarret jäntevinä haluaa taistella isänmaansa puolesta”, sillä kirjoittajan mukaan abiturientit olivat koulutuksensa ansiosta vaikutusvaltainen joukko isänmaallisten ihanteiden levittämisessä Suomen kansalle.²²⁶ Kunnan kansalaiseksi kasvaminen tarkoitti siis oppikoulunuorten kohdalla sitä, että heidän odotettiin jo opintojensa aikana suhtautuvan kunnianhimoisesti heitä tulevaisuudessa odottaviin suuriin yhteiskunnallisiin tehtäviin.

Yhteiskunnallisen aseman lisäksi myös sukupuolella oli vaikutusta siihen, millaista kansalaisuutta ja yhteiskunnallista panostusta nuorilta odotettiin. Poikien kohdalla kansalaisvelvollisuus toteutui ensisijaisesti tulevan ammattiuran kautta. Oppikoulupoikien odotettiin sijoittuvan työelämässä keskiluokkaisiin ammatteihin sekä yhteiskunnan johtaviin virkoihin, joissa toimiessaan he täyttäsivät ”velvollisuutensa niin yksityisenä henkilönä kuin kansan jäsenenä”.²²⁷ Työnsä kautta he myös vastasivat perheensä elannosta, ja tämän roolin merkitystä korostettiin Tuomaalan mukaan 1920-luvulla poikien kansalaiskasvatuksessa.²²⁸ *Nuori Voima* -lehdessä ammattiuran yhteiskunnallista merkityksellisyyttä painotettiin pojille erityisesti eri ammatteja esittelevässä juttusarjassa.²²⁹

Työpanoksen lisäksi pojilta edellytettiin myös vahvaa maanpuolustushenkeä ja -taitoja. 1920-luvulla ensimmäisen maailmansodan päättymisestä oli vain hetki aikaa, ja sota oli osoittanut, että itsenäisten maiden suveriniteetti saattoi joutua uhatuksi myös modernina aikana.²³⁰ Ihanteellinen keskiluokkainen poika olikin paitsi opillisesti sivistynyt myös sotilaallinen nuorukainen, joka oli valmis rohkeasti uhraamaan henkensä, jos kotimaan puolustus sitä vaati.²³¹ Esimerkkinä tällaisista sotilaista *Nuoressa Voimassa* mainittiin sisällyssotaan osallistuneet jääkärit, joiden urhoollisuutta muisteltiin lehdessä arvostavaan sävyyn:

²²⁵ K., ”Uuden vuoden antimia.” (pk.). *NV* 1/1927.

²²⁶ P. Mustapää, ”Patria Cara.” (art.). *NV* 9–10/1929.

²²⁷ J. R. Danielson-Kalmari, ”Nuorisolle.” (art.). *NV* 11/1923.

²²⁸ Tuomaala 2004, 97.

²²⁹ Ks. esim. L. Pesonen, ”Jos tahtoisin ruveta palotoimen alalle.” (art.). *NV* 20/1921.

²³⁰ Harvey 2011, 71.

²³¹ Nevala 2003, 346–347; Julkunen 2021, 108.

*Isänmaansa puolesta he uskalsivat kaikkensa: kulkivat tiensä kuin urhot, kaatuivat kuin sankarit, sydänverin ostaen maansa vapauden.*²³²

Maanpuolustushenkeä ja -taitoja opetettiin pojille nuoresta asti erilaisten järjestöjen, kuten Suojeluskuntapoikien ja partioliikkeen toiminnassa. Ihanteellinen poika olikin 1920-luvulla aatteellisesti sitoutunut isänmaallisiin arvoihin järjestötoiminnan kautta.²³³ Luonnollisesti sotilastaitoja opetettiin myös armeijassa, ja Julkusen mukaan asevelvollisuus kiedottiinkin 1920-luvun kuluessa osaksi suomalaista mieskansalaisuutta.²³⁴

Tyttöjen kohdalla puolestaan kansalaisvelvollisuus liitettiin ennen kaikkea äitiyteen ja kodinhoidollisiin tehtäviin. Tuomaalan mukaan tyttöjen kasvatuksen lähtökohtana oli 1920-luvulla kasvattaa heistä äitiyden ja perheenemännyyden ammattilaisia ja nostaa samalla naisten ”luontainen” toiminta-alue eli kotitalous arvostetuksi osaksi julkista elämänpiiriä. Tytöille haluttiin opettaa, että äitiys oli yhteiskunnallisesti arvostettava tehtävä ja että kasvattaessaan lapsiaan kunnan kansalaisiksi, äidit tekivät isänmaalleen suuren palveluksen.²³⁵ *Nuoressa Voimassa* äitiyden ja kodinhoidon keskeisyys naisten elämässä tuli esille esimerkiksi taidemaalari Helmi Biesen haastattelussa, jossa häneltä tiedusteltiin hänen koulutyttöaikaisista unelmistaan. Biesenin vastaus osoittaa, kuinka tytöille ajateltiin olevan luontaista haaveilla kodista ja perheestä:

*Voinhan kertoa eräästä unelmastani, ja se on, mikäli minä olen voinut haavaa, melkein kaikille tytöille yhteinen kaikkein varhaisimpana tyttöaikana – nimittäin: saada hyvä, oma koti, hyvin paljon lapsia ja lisäksi hyvä mies.*²³⁶

Vaikka äitiys nähtiin naisten elämän keskeisimmäksi tehtäväksi yhteiskuntaluokista riippumatta, etenkin keskiluokkaisista taustoista tulevilta tytöiltä odotettiin enenevässä määrin yhteiskunnallista panosta myös työuran kautta. Naisten ammatilliseksi toimintakentäksi oli kuitenkin määritelty ensisijaisesti terveydenhoito, opetus-, kasvatusta- ja huoltokysymykset, jotka nähtiin naisille luontaisiksi työelämän osa-alueiksi.²³⁷ Äitiyden ja

²³² P. Kalervo, ”Jääkäri runoissaan.” (art.). *NV* 10/1920.

²³³ Itkonen 2003, 332–333; Nevala 2003, 346–347.

²³⁴ Julkunen 2021, 143.

²³⁵ Tuomaala 2004, 96–97.

²³⁶ ”Minkälainen oli teidän koulutyttöaikainen unelmanne?” (art.). *NV* 1/1928.

²³⁷ Tuomaala 2004, 97.

ammattiuran sovittaminen yhteen ei ollut useinkaan yksinkertaista, ja aiheesta käytiinkin Kaarnisen mukaan paljon julkista keskustelua 1920-luvulla.²³⁸

Nuori Voima -lehden perusteella nuoret näyttivät omaksuneen vahvasti patrioottisen ajattelumallin, jota heille oli painotettu kasvatuksessa lapsesta asti. Tämä näkyi siinä, että aikuisten kirjoittajien lisäksi myös monet *Nuoren Voiman* lukijoista pitivät isänmaallisuutta ihannunuoren ominaispiirteenä. Kuten edellisessä luvussa toin esille, erityisesti nuorten vastauksissa kyselyyn, mitä tahtoisin saada aikaan maailmassa, oli havaittavissa voimakasta patriotismia. Vastausten perusteella monet nuoret kokivat isänmaan hyvinvoinnin edistämisen sydämen asiakseen.²³⁹ Aikakauden isänmaalliset kasvatusihanteet olivat omaksuneet myös muun muassa tytöt, jotka kirjoittivat Tyttöjen osastolle perustamansa tyttöseuran toiminnan tavoitteista seuraavasti:

*On meidän tyttöjen päämäärä suuri ja vaativa, sillä jokaisen seuramme jäsenen on oltava todella hyvä tyttö, josta kerran tulee yhteiskunnalle ja isänmaalle hyödyllinen suomalainen.*²⁴⁰

Kuten oheinen lainaus osoittaa, tytöt olivat omaksuneet yhteiskunnallisen kasvatuksen keskeisimmät oppisisällöt, joiden mukaisesti he kokivat Suomen kansalaisina velvollisuudekseen olla hyödyksi kotimaalleen. Vaikka suurin osa *Nuoren Voiman* lukijoista vaikutti omaksuneen isänmaalliset kasvatusihanteet, nuorten keskuudessa ilmeni myös jonkun verran kritiikkiä lehden patriotismia kohtaan, mikä ei kuitenkaan tullut näkyvästi esille itse lehdessä. Erityisesti tulenkantajat kritisoivat vuodesta 1922 lähtien lehden päätoimittajan Ilmari Jäämaan ajattelua vanhanaikaiseksi ja konservatiiviseksi. Mieskosen mukaan tulenkantajat kannattivat individualismia sekä modernia ja nuorekasta elämäntapaa, mikä ei aina sopinut yhteen Jäämaan nöyryyttä, vaatimattomuutta ja uhrihenkeä korostavan isänmaallisen pedagogiikan kanssa.²⁴¹

Isänmaallisuuden lisäksi *Nuori Voima* -lehdessä tuli näkyvästi esille myös työn ja ahkeruuden ihanne. Ihanteellinen nuori oli lehden kirjoituksissa yleisesti reipas, kunnianhimoinen ja ahkera tyttö tai poika, joka halusi jatkuvasti kehittää itseään erilaisissa tiedoissa ja taidoissa. Kuten Tuomaala on todennut, sotien välisenä aikana lasten ja nuorten kasvatuksessa painotettiin itsekasvatuksen merkitystä, ja tavoitteena oli, että jokainen kasvava

²³⁸ Kaarninen 1995, 238.

²³⁹ Ks. esim. ”Mitä tahtoisin saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 13–14/1922.

²⁴⁰ Tuiskujen tyttö, ”Pakinaa meidän tyttöseurasta.” (pak.). *NV* 11/1920.

²⁴¹ Mieskonen 2020, 77–78. Ks. myös Saarenheimo 1984, 52.

lapsi ja nuori sisäistäisi sen osaksi henkilökohtaista elämäänsä.²⁴² Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että nuorten odotettiin kouluopintojensa lisäksi opiskelevan ja kehittävän itseään oma-aloitteisesti elämän eri osa-alueilla. Ihanteena oli, että nuoret tekisivät jatkuvasti jotakin hyödyllistä. *Nuoressa Voimassa* ilmestyi useita itsekasvatusta käsitteleviä artikkeleita, joissa aikuiset pyrkivät ohjaamaan nuoria jatkuvaan opiskeluun ja itsensä kehittämiseen vedoten sen hyötyihin.²⁴³

Itsekasvatusta käsittelevien kirjoitusten lisäksi ahkeruuden ihannetta toistettiin *Nuoressa Voimassa* jatkuvasti myös muissa yhteyksissä. Työ ja ahkeruus olivat 1920-luvulla keskeisiä kasvatuksellisia arvoja, joita nuorille haluttiin opettaa, ja ne olivat myös näkyvä osa *Nuoren Voiman* pedagogiikkaa.²⁴⁴ Esimerkiksi artikkelissa ”Pientä pakinaa suurista asioista.” nuoria muistutettiin siitä, kuinka ihanteellinen koululainen oli reipas, iloinen ja elämänhaluinen, eikä missään nimessä laiska, sillä ”laiskuus ei ole terveyttä, tehtäviensä hutiloiminen ja laiminlyöminen ei ole elämänhalua, vallattomuus ei ole iloa ja reippautta”.²⁴⁵ Tekstin ”Kesäisistä harrastuksista.” kirjoittaja puolestaan kehotti nuoria olemaan ahkeria ja käyttämään aikansa johonkin hyödylliseen myös kesälomalla:

*Pojat ja tytöt! Suven hetkiä ei ole tyhjään tuhlattava vetelehtien ja laiskotellen – silloin on syksyn tullessa jäljellä vain apea mielipaha ja katumus huonosti käytetystä ajasta.*²⁴⁶

Samaan kehotti myös artikkelin ”Jos tahtoisin ruveta puutarha-alalle.” kirjoittaja, joka kritisoi pitkän kesäloman menevän monella oppikoulunuorella hukkaan, kun ”ollaan joko toimettomina ja vetelehditään päivästä toiseen ja viikosta viikkoon ilman mitään työtä, tahi kuljetaan turhanpäiväisissä huvitteluissa ja hetkellisissä nautinnoissa, joista ei saa tosi elämälle mitään hyötyä”.²⁴⁷ Kirjoittaja kehottikin nuoria olemaan kesäisin vanhempiensa apuna puutarhatöissä, sillä sen lisäksi, että he auttaisivat työllään perhettään, he samalla ”omalta osaltaan kantaisivat kortensa köyhän isänmaamme hyväksi”.²⁴⁸

Kuten oheiset lainaukset osoittavat, aikuiset kirjoittajat korostivat usein teksteissään toimettomuuden olevan ei-toivottu ominaisuus nuorison toiminnassa. Keskustelu nuorison

²⁴² Tuomaala 2004, 251.

²⁴³ Ks. esim. A. Vipunen, ”Itsekasvatustieteitä – Kunnianhimo.” (art.). *NV* 10/1920; E. Laid, ”Viron koulunuorison nykyisistä harrastuksista.” (art.). *NV* 4/1923.

²⁴⁴ Kemppainen & Salmi-Nikander & Tuomaala 2011, 12.

²⁴⁵ Kasperi, ”Pientä pakinaa suurista asioista.” (pak.). *NV* 17/1926.

²⁴⁶ Kai, ”Kesäisistä harrastuksista.” (art.). *NV* 12/1920.

²⁴⁷ G. Ignatius, ”Jos tahtoisin ruveta puutarha-alalle.” (art.). *NV* 11/1920.

²⁴⁸ G. Ignatius, ”Jos tahtoisin ruveta puutarha-alalle.” (art.). *NV* 11/1920.

toimettomuudesta olikin 1920-luvulla pinnalla, sillä viranomaisia huoletti etenkin kaupungeissa asuvien työläisnuorten joutilaisuus ja katuelämä, johon he saattoivat ajautua säännöllisen koulunkäynnin päätyttyä, kun kokopäiväiseen ansiotyöhön ei ollut mahdollisuutta.²⁴⁹ *Nuoressa Voimassa* ilmestyi useita tekstejä, joissa aikuiset ilmaisivat huolensa nuorison toimettomuudesta. Sen pelättiin johtavan nuoriso-ongelmiin, kuten varkauksiin, tappeluihin sekä päihteiden käyttöön. Esimerkiksi kirjoituksessa ”Tulevaisuuden miehuus” todettiin, että ”nuoret jäsenet ja eloisa mieli vaativat alinomaan jotakin askarrelltavaa, ja jos tuon pyrkimyksen luonnollinen purkautumistie tukkeutuu, niin ylipursuava toimekkuus suuntautuu todennäköisesti ilkitöihin ja vielä pahempaan”.²⁵⁰ Kirjoittajan mukaan nuorille ominainen energisyys tuli ohjata johonkin järkevään toimintaan, jottei se purkautuisi ulos väärällä tavalla.

Kaarnisen mukaan toimettomuus ei ollut samanlainen ongelma oppikoulunuorison keskuudessa kuin työläisnuorison parissa, koska oppikoululaisilla kouluvuodet kestivät pidempään ja heille oli myös tarjolla paljon omia kerhoja ja harrastuksia, jotka pitivät jäsenensä aktiivisena.²⁵¹ *Nuoressa Voimassa* keskustelu nuorison nykytilasta ja toimettomuudesta suunnattiin kuitenkin myös oppikoulunuorisolle. Esimerkiksi kirjoituksessa ”Onko se totta?” kerrottiin *Kotilieden* artikkelista, jossa nykyajan nuorisoa oli syytetty selkärangattomuudesta ja laiskuudesta. Tekstin kirjoittaja oli huolestunut *Kotilieden* artikkelissa esitetyistä väitteistä ja halusi haastaa *Nuoren Voiman* lukijoita kysymällä, oliko syytöksille heidän mielestään perusteita:

*Tällaistaako olisi maan nuorison parhaimmisto kaiken sen jälkeen, mitä on tapahtunut? Nielivätkö maailmansota, vapaussotamme, Viron ja Aunuksen taistelut tyystin kaiken miehekkyyden, kunnon ja voiman, ettei seuraavalla koululaispolvella ole esitettävänä muuta kuin blaseerattua ylimielisyyttä, selkärangattomuutta, haluttomuutta, veltoa kurittomuutta ja vilpillistä kieroilua?*²⁵²

Kirjoituksessa *Nuoren Voiman* lukijoita puhuteltiin maan nuorison parhaimmistona ja haluttiin herätellä heitä pohtimaan, ylsikö heidän sukupolvensa aikaisempien nuorisosukupolvien sankarillisuuteen. Tekstissä ilmeneekin *Nuoressa Voimassa* toistuvasti esille

²⁴⁹ Julkunen 2021, 110–111; Kaarninen 2003, 217–218

²⁵⁰ K., ”Tulevaisuuden miehuus.” (art.). *NV* 11/1923.

²⁵¹ Kaarninen 2003, 217–218.

²⁵² K., ”Onko se totta?” (art.). *NV* 19/1924.

tullut odotus siitä, että oppikoulunuorison tuli edustaa ikäluokkiensa parhaimmista ole-
malla reippaita, ahkeria ja kunnianhimoisia kaikissa toimissaan. *Nuori Voima* -lehden pe-
rusteella nuoret itse eivät kokeneet samanlaista huolta nuorison nykytilasta kuin aikuiset,
sillä lehdessä ei ilmestynyt juurikaan nuorten kannanottoja aiheeseen.

Aikuisten tavoin myös *Nuoreen Voimaan* kirjoittaneet nuoret pitivät ihanteellista nuorta
reippaana ja toimeliaana. Tämä tuli esille esimerkiksi Kysymyksiä ja vastauksia -pals-
talla, kun nuoret kyselivät vuoron perään toisiltaan mielipidettä ihanteellisen pojan ja ty-
tön ominaisuuksista. Tytöt kuvailivat vastauksissaan ihanteellisen pojan olevan päättä-
väinen, lujatahtoinen ja tarmokas.²⁵³ Nimimerkin ”Sammaltyttö” mielestä kunnan nuoru-
kaisen tuli olla ”partiolainen sanan parhaimmassa merkityksessä, sillä silloin liittyvät hä-
neen itsestään nuo pojan kauneimmat ja ihailtavimmat ominaisuudet”, joiksi hän mainitsi
muun muassa reippauden.²⁵⁴ Myös pojat arvostivat vastaustensa perusteella tyttöjä, jotka
olivat luonteeltaan reippaita, päättäväisiä ja lujatahtoisia.²⁵⁵ Sekä poikien että tyttöjen
vastauksissa tuli esille muitakin ihanteellisia ominaisuuksia, mutta selkeästi toistuvina nä-
kökulma oli, että nuoret ihailivat henkilöitä, jotka pyrkivät päättäväisesti saavuttamaan
elämässään päämääriään.

Nuori Voima -lehdessä nousi muutoinkin esille nuorten arvostus reipasta elämänasennetta
kohtaan. Tämä tuli esille esimerkiksi nuorten kertoessa harrastuksistaan, sillä monille
nuorille näytti olevan tärkeää korostaa aktiivisuuttaan harrastustoiminnassa. Esimerkiksi
Tyttöjen osastolla käydyn tyttöjen harrastuneisuutta koskevan keskustelun yhteydessä
julkaistiin lukuisia kirjoituksia, joissa tytöt luettelivat harrastuksiaan, opintojaan ja muita
askareitaan, jotka täyttivät heidän päivänsä.²⁵⁶ Toimeliasuuden korostaminen nousi hyvin
esille myös artikkelissa ”Pakinaa meidän tyttöseurasta.”, jossa tyttöseuraan kuulunut tyttö
kuvaili seuran toimintaa *Nuoren Voiman* lukijoille. Seuran keskeisimpänä pyrkimyksenä
oli kirjoittajan mukaan toimia ”tukena jäsentensä itsekasvatuksessa”.²⁵⁷ Käytännössä
tämä tarkoitti omien taitojen kehittämistä yhteisten harrastusten parissa, joita kirjoittaja
luutteli seuraavasti:

²⁵³ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1926.

²⁵⁴ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 7/1920.

²⁵⁵ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1920.

²⁵⁶ Ks. esim. A-i L., ”Tyttöjen harrastuksista.” (mielip.). *NV* 12/1927.

²⁵⁷ Tuiskujen tyttö, ”Pakinaa meidän tyttöseurasta.”. (pak.) *NV* 11/1920.

*Kokouksissa esitämme esitelmiä, puheita, kuvaelmia, leikkejä, laulua, lue-
taan seuran lehti y. m. Leikimme hauskoja, reippaita ja kehittäviä leik-
kejä.*²⁵⁸

Tuomaala onkin todennut, että 1920- ja 1930-lukujen nuorisosukupolvet identifioivat itsensä vahvasti työnteon ja työteliäisyyden kautta, koska he olivat oppineet jo lapsena suomalaiselle yhteiskunnalle ominaisen ahkeruuden ja sisukkuuden eetoksen.²⁵⁹

Isänmaallisuuden ja ahkeruuden lisäksi myös hyvä terveys ja liitettiin *Nuoressa Voimassa* ihanteellisen nuoren ominaispiirteeksi. Lehdessä ilmestyi kasvatuksellisia tekstejä, joissa aikuiset kehottivat nuoria pitämään terveydestään huolta erityisesti liikunnan avulla.²⁶⁰ Terveyskasvatuksen painottuminen *Nuori Voima* -lehdessä oli linjassa aikakauden yleisten kasvatuserityksien kanssa, jotka korostivat nuorison terveyden merkityksellisyyttä vahvan ja elinvoimaisen yhteiskunnan rakentamisessa. Tuomaalan mukaan nuorten terveyteen kiinnitettiin 1920-luvulla uudella tavalla huomiota, koska oppi- ja asevelvollisuuden säätämisen myötä lasten ja nuorten terveydentila nousi julkiseksi kysymykseksi ja johti vaatimuksiin sen kohentamiseksi. Viranomaiset pitivät tärkeänä, että lasten ja nuorten terveyttä edistettäisiin panostamalla ennaltaehkäisevään terveydenhoitoon sairaanhoidon rinnalla. Esimerkiksi kansakoululla olikin merkittävä rooli lasten ja nuorten terveyden edistämässä ja seurannassa, sillä terveys oli sisällytetty vahvasti kansakoulun opetukseen, ihmisihanteisiin ja retoriikkaan.²⁶¹

Terveyden korostuminen 1920-luvun kasvatuserityksissä johtui osaltaan myös biologisen ihmiskuvan noususta. Kyseessä oli 1900-luvun alkupuolella eri puolilla Eurooppaa yleistynyt ajattelutapa, jonka mukaan kaikki ihmisten ominaisuudet olivat johdettavissa heidän perimästään.²⁶² Tämä rotuhygieeninen ajattelu sai alkunsa, kun teollistuneissa yhteiskunnissa levisi pelko yhteiskunnan rappeutumisesta eli degeneraatiosta, jonka keskeiseksi syyksi nähtiin heikon geeniperimän leviäminen. Huolta aiheuttivat etenkin rikollisuuden, alkoholisuuden ja mielisairauksien määrän kasvu alempien yhteiskuntaluokkien keskuudessa kaupungistumisen edetessä. Rotuhygienian eli eugeniikan kannattajat uskoivat, että kansojen ”rotuominaisuuksia” voitaisiin kehittää vahvistamalla geneettisesti paremman väestöaineksen lisääntymistä ja vastaavasti estämällä heikon perimän

²⁵⁸ Tuiskujen tyttö, ”Pakinaa meidän tyttöseurasta.”. (pak.) *NV* 11/1920.

²⁵⁹ Tuomaala 2004, 156–157.

²⁶⁰ Ks. esim. T. I., ”Miten minusta tulee voimakas.” (art.) *NV* 19/1923.

²⁶¹ Tuomaala 2004, 251–254.

²⁶² Tuomaala 2004, 252.

vaikutukset ja lisääntyminen. Näin kansakunnan väestö olisi myös tulevaisuudessa terve ja elinvoimainen.²⁶³ Suomessa eugeniikka heijastui voimakkaasti sosiaalilääketieteeseen ja terveysajatteluun 1920-luvulta lähtien, ja lasten ja nuorten terveydenhoidossa se tuli esille esimerkiksi terveystarkastusten, -valvonnan ja -valistuksen muodoissa.²⁶⁴

Vallalla olleen terveysajattelun mukaisesti ihanteellinen nuori oli siis 1920-luvulla permältään terve ja vahva yksilö, joka oli myös itse halukas edistämään terveyttään liikunnan, levon ja säännöllisten elämäntapojen avulla. Tuomaalan mukaan erityisesti liikunta esitettiin terveysvalistuksessa 1920-luvulla terveyden ja onnellisuuden edellytykseksi. Terveysthanteiden mukaisen liikunnan tuli olla vahvistavaa, monipuolista ja tapahtua mieluiten raittiissa ulkoilmassa. Myös liikuntaharjoitusten säännöllisyyttä korostettiin, sillä terveen ruumiin nähtiin tarvitsevan jatkuvaa jokaiseen ruumiinosaan kohdistuvaa harjoittelua.²⁶⁵ Kuten todettua, *Nuoressa Voimassa* nämä liikuntaan liittyvät ihanteet tulivat esille näkyvästi, ja aikuiset kannustivat nuoria säännölliseen urheiluun. Ihanteellisina urheilulajeina lehdessä esitettiin esimerkiksi hiihto, retkeily ja uinti, sillä ne tarjosivat mahdollisuuden nauttia raittiista ulkoilmasta reippaan harrasteen parissa. Hiihdon terveysvaikutuksista kirjoitettiin lehdessä muun muassa seuraavasti:

*Ja sadat ja tuhannetkin kerrat on sen ohella teroitettu mieliin ja vakuutettu hiihdon suurta merkitystä terveyden tuojana, reippauden ja voiman antajana, keuhkojen karaisijana ja laajentajana, jäntereiden vahvistajana, sydämen raikastuttajana.*²⁶⁶

Liikunnan terveysvaikutusten lisäksi *Nuoren Voiman* kasvatuksellisissa teksteissä painotettiin usein myös liikunnan ihanteellista vaikutusta ulkonäköön. Kirjoituksissa todettiin, että terve, sopusuhtainen ja urheilullinen ulkonäkö kiinnitti positiivisella tavalla huomiota muissa ihmisissä. Esimerkiksi artikkelissa ”Hyvä ryhti.” tuotiin esille, kuinka voimistelu paitsi edisti terveyttä ja ryhdikkyyttä, sai myös nuoren näyttämään ihanteelliselta vastakaisen sukupuolen silmissä:

Mutta oikea, hyvä ryhti on myös kaunis, ja sitä juuri tahdomme teroittaa erikoisesti jokaiselle. Kuinka suurella ihailulla tytöt katsovatkaan nuorta upseeria, jolla on hyvä ryhti ja voimakas käynti. Ja kuinka suuresti

²⁶³ Hietala 2009, 14; Harvey 2011, 67.

²⁶⁴ Tuomaala 2004, 252.

²⁶⁵ Tuomaala 2004, 256–257.

²⁶⁶ K., ”Hyvä on hiihtäjän hiihdellä...” (art.). *NV* 5/1924.

*kunnioittavatkaan pojat neitosta, joka käy pää pystyssä, melkein hieman taakseviskattuna ja arvokas ilme kasvoillaan.*²⁶⁷

Ryhdykkyyden korostaminen oli yleistä sotien välisen ajan terveyskasvatuksessa, koska sen nähtiin olevan terveyden ulkoinen osoittaja. Samalla se myös vahvisti kantajansa sukupuoli-identiteettiä, aivan kuten oheisessa lainauksessakin annetaan ymmärtää.²⁶⁸

Vaikka sekä poikiin että tyttöihin kohdistetuissa terveysihanteissa korostettiin 1920-luvulla liikunnan merkityksellisyyttä, oli sukupuolten välillä myös eroavaisuuksia sen suhteen, millaista ruumiillista kuntoa ja harjoittelua heille pidettiin ihanteellisena. Poikien kohdalla arvostettiin monipuolista urheiluharrastusta, joka kehitti ennen kaikkea voimaa ja nopeutta. Poikien liikuntakasvatukseen liittyikin Tuomaalan mukaan 1920-luvulla vahva kilpailullisuus, ja heidän esikuvikseen nostettiin Paavo Nurmen ja Hannes Kolehmainen kaltaisia urheilusankareita.²⁶⁹ Tämä näkyi vahvasti myös *Nuoressa Voimassa*, sillä lehdessä kirjoitettiin paljon aikakauden urheilusankareista:

Ne poikamme, jotka Amsterdamin stadionilla Suomen nimeä ja jaloa kunniaa puolustivat, saakoot syvän kunnioituksemme, vilpittömän kiitoksemme. He olkoot esikuvina ja ihanteina Suomen nousevalle nuorisolle.

Kuten oheinen lainaus osoittaa, poikien urheiluun liittyi myös vahva isänmaallisuus, sillä kansainvälisillä kilpakentillä menestyessään pojat toivat kunniaa kotimaalleen. Isänmaallisuus tuli esille poikien urheilussa myös siten, että urheilun ajateltiin edistävän poikien maanpuolustuskuntoa ja -taitoja. Julkusen mukaan urheilu toimikin 1920-luvulla nationalismin kanavana ja keskeisenä rakennusaineena.²⁷⁰ Poikien liikuntakasvatusta toteutettiin 1920-luvulla koululiikunnan lisäksi erilaisissa järjestöissä ja urheiluseuroissa, joissa pojista pyrittiin kasvattamaan fyysisesti voimakkaita, urheilullisia ja sotilaallisia nuorukaisia.²⁷¹

Tyttöjen kohdalla urheiluun liittyi 1920-luvulla sukupuolittuneita asenteita, jotka rajoittivat heidän urheiluaan. Solandin mukaan 1920-luvulla ajateltiin yleisesti, että naisten kehot olisivat miehiä heikompia ja herkempiä, minkä vuoksi raskaiden ja fyysisten urheilulajien ei katsottu soveltuvan naisille. Naisten kiinnostus voimaa, vauhtia ja

²⁶⁷ A. C-s., ”Hyvä ryhti.” (art.). *NV* 9/1925.

²⁶⁸ Tuomaala 2004, 257.

²⁶⁹ Tuomaala 2004, 246.

²⁷⁰ Julkunen 2021, 105.

²⁷¹ Nevala 2003, 346; Julkunen 2021, 106.

ennätystenrikkomista kohtaan aiheutti yleistä epämukavuutta, ja näin ollen esimerkiksi kilpaurheilu oli 1920-luvulla pitkälti miesten aluetta. Naisille sopivana urheilulajina pidettiin ensisijaisesti voimistelua, koska se säilytti naisten kauneuden ja feminiinisuuden edistään kuitenkin samalla heidän terveyttään.²⁷²

Nuori Voima -lehdessä nuorisourheilua koskeneet sukupuolittuneet asenteet tulivat esille näkyvästi. Esimerkiksi kilpaurheilua tai urheiluseuroja käsittelevät artikkelit olivat suunnattu lehdessä selkeästi pojille. Tyttöjen urheilu sai lehdessä huomattavasti vähemmän palstatilaa, ja urheilulajeista tytöille suositeltiin eniten voimistelua. Oheinen lainaus Tyttöjen osastolla ilmestyneestä kirjoituksesta osoittaa hyvin, kuinka ihanteellinen naisurheilu oli *Nuoren Voiman* perusteella 1920-luvulla voimistelua tai kevyttä pelailua:

*Vapautukaa hetkeksi korkeakorkoisista kengistä ja epämukavista vaatteista, pukekaa päällenne voimistelupuku ja menkää ulkoilmaan leikkimään, kehittämään ruumiinne kauniiksi ja sopusuhtaisiksi, mielenne reippaiksi ja rohkeiksi.*²⁷³

Kuten lainaus osoittaa, tyttöjen urheilua rajoittivat 1920-luvulla myös käytännön syyt, kuten pukeutuminen. Tuomaalan mukaan sukupuolittain eriytynyt vaatetus vahvistikin osaltaan käytännön liikunnassa käsitystä poikien liikunnallisesta paremmuudesta. Terveystalon ammattilaiset alkoivat kuitenkin tavoitella tyttöjen vaatetuksen muuttamista käytännöllisemmäksi ja liikkumista helpottavaksi 1920-luvulla, ja erilliset voimistelupuvut ja urheiluasut alkoivat yleistyä etenkin varakkaiden perheiden nuorilla.²⁷⁴

Aikuisten tavoin myös nuoret itse pitivät *Nuori Voima* -lehden perusteella hyvää terveyttä ihanteellisena. Tämä tuli esille esimerkiksi ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa” -kyselyssä, sillä vastausten perusteella useampikin nuori halusi edistää toiminnallaan kansanterveyttä. Esimerkiksi nimimerkki ”Onier” näki hyvän terveyden kansakunnan eheän tulevaisuuden kannalta merkitykselliseksi asiaksi. Hänen mukaansa oli tärkeää, että ”jokainen itsekohdastaan haluaa ja koettaa tehdä voitavansa yleisen terveydellisen tilamme kohottamiseksi”.²⁷⁵ Omaa toimintaansa asiassa kirjoittaja kuvaili seuraavasti:

Kun itsepuolestani koetan toimia ja elää siten, että jok'ainoa päivä saan vaikkapa hetkisenkin tehdä jotakin terveyteni hyväksi, niin kenties voin

²⁷² Soland 2000, 51–57.

²⁷³ E. Nurmi, ”Nuoren Voiman tytöt!” (art.). *NV* 15–16/1920.

²⁷⁴ Tuomaala 2004, 244.

²⁷⁵ ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 10/1922.

*täten vaikuttaa välillisesti koko kansani hyvinvointiin, niin pieneksi kuin voimani tässä kohden arvioinkin.*²⁷⁶

Nuoret näyttivät omaksuneen hyvin aikakauden liikunta- ja terveystieteiden periaatteet, sillä monet *Nuoren Voiman* lukijoista kannustivat toisiaan liikkumaan. Esimerkiksi tekstin ”Mylleröimään!” kirjoittaja kehotti tovereitaan aloittamaan kotivoimistelun sen terveyshyötyjen vuoksi. ”Kotivoimistelu tekee vartalon kauniiksi ja sopusuhtaiseksi, lihaksen tulevat koviksi ja voimakkaiksi j. n. e. Ruoansulatus toimii mainiosti, ja koko elämä muuttuu toisenlaiseksi. Sairaudet, pahoinvoinnit ja pyörätykset häviävät kuin tuhka tuuleen. Silloin on ihminen terve!”, hän julisti.²⁷⁷

Liikunnallisuuden lisäksi sotien välisen ajan terveysihanteeseen kuului olennaisesti myös raittius. Suomessa käytiin 1900-luvun alkupuolella voimakasta julkista keskustelua alkoholista ja sen lieveilmiöistä. Raittiusliikkeen aikaansaamana maassa säädettiin vuonna 1919 kieltolaki, joka kielsi alkoholin nauttimisen, myynnin ja valmistamisen kokonaan vuoteen 1932 asti. Vaikka kieltolaki jakoi alusta asti ihmisten mielipiteitä ja monet vastustivat alkoholin täyskieltoa, yleinen mielipide oli, että alkoholin liiallisesta käytöstä negatiivisine lieveilmiöineen haluttiin päästä eroon.²⁷⁸ Alkoholikeskustelu heijastui 1920-luvulla voimakkaasti myös kasvatustieteisiin, ja Tuomaalan mukaan raittiuskasvatus otettiin osaksi kansakoulun kansalaiskasvatuksen tavoitteita heti oppivelvollisuuslain tultua voimaan. Kansakoulun moraaliosassa retoriikassa alkoholia pidettiin kansakuntaa rappeuttavana ongelmana, jonka katsottiin aiheuttavan muun muassa köyhyyttä ja sukupuolista holtittomuutta.²⁷⁹

Nuoressa Voimassa ilmestyi useita kirjoituksia, joissa aikuiset kehottivat nuoria pysymään erossa päihdyttävistä aineista. Esimerkiksi artikkelissa ”Nuoret voimistelijat ja urheilijat.” painotettiin nuorisolle raittiuden ihannetta, joskin viesti oli suunnattu pojille. Kirjoituksessa todettiin: ”Ja sitten pojat, tärkeä asia. Koululaisurheilijajimme tunnuslause olkoon: Raitis sielu raittiissa ruumiissa. Älkää alentako urheilijanarvoanne joutumalla nautintoaineiden orjiksi.”²⁸⁰ Kirjoituksessa ”Kaksi potilasta.” kerrottiin puolestaan tunteisiin vetoavien esimerkkitarinoiden kautta, miten vakavat seuraukset alkoholin liiallisella käytöllä saattoivat pahimmillaan olla. Tekstin kirjoittaja vetosi *Nuoren Voiman*

²⁷⁶ ”Mitä tahdon saada aikaan maailmassa.” (mielip.). *NV* 10/1922.

²⁷⁷ U. Ulven, ”Mylleröimään!” (art.). *NV* 17/1922.

²⁷⁸ Seppälä 2016, 38–49; Julkunen 2021, 306.

²⁷⁹ Tuomaala 2004, 252.

²⁸⁰ Raimo, ”Nuoret voimistelijat ja urheilijat.” (art.). *NV* 7/1926.

lukijoiden kunnollisuuteen ikään kuin olettamalla, että he ilman muistuttamistakin haluaisivat valita elämän ilman alkoholia:

*Minä uskon, että Sinä kuulut siihen nuorisoon, joka on oppinut, että elämä jalojen ihanteiden tavoittelussa antaa monin verroin enemmän iloa ja tyydytystä kuin nautintojen tiellä löydettyt ilot – jos niitä iloiksi voi sanoa. Sinulla ja väkevilla juomilla ei ole mitään tekemistä toistenne kanssa. Sinä et myöskään kuulu niihin, jotka pilkanhymy huulilla ilvehtivät kieltolaille. Sinä ennen kaikkea toteutat kieltolain oman itsesi suhteen. Ja sitä menettelyä ei Sinun koskaan tarvitse katua!*²⁸¹

Seppälän mukaan kieltolakia vastustettiin myös ylioppilasnuorison keskuudessa, joten nuorison myönteinen suhtautuminen lakia kohtaan ei ollut niin itsestään selvää, kuin oheisen tekstin kirjoittaja halusi nuorisolle vakuutella.²⁸² *Nuoressa Voimassa* oli kuitenkin nähtävillä, että myös monet nuoret arvostivat raitista elämäntapaa. Esimerkiksi tytöt totesivat Kysymyksiä ja vastauksia -palstalla ihannepojan ominaisuuksista, että ”tulee hänen ehdottomasti olla raitis”.²⁸³

Kaiken kaikkiaan ihanteellinen keskiluokkainen nuori oli 1920-luvulla *Nuoren Voiman* perusteella isänmaataan rakastava, ahkera ja toimelias nuori, jolla oli terveet ja raittiit elämäntavat. Sekä aikuiset että nuoret painottivat teksteissään näiden piirteiden ihanteellisuutta, mutta nuorten ja aikuisten tavoissa tuoda näkemyksiään esille oli sävyeroja. Aikuisten tekstit olivat yleisesti hyvin kasvattavia ja kehottavia. Niissä annettiin ymmärtää, että oppikoulunuorisolta odotettiin tulevaisuudessa suuria yhteiskunnallisia tekoja. Ihanteellisen nuoren tuli kehittää itseään kunnianhimoisesti erilaisissa tiedoissa ja taidoissa, sillä Suomen tulevaisuus haluttiin rakentaa vahvoihin ja osaaviin käsiin. Nuorille korostettiin paljon vastuuta isänmaasta, ja pojat ja tytöt oppivat jo nuoruudessaan, millaista yhteiskunnallista panostusta heiltä odotettiin. Nuorten teksteistä välittyi, että monet heistä pyrkivät saavuttamaan tarmokkaasti aikakauden kasvatusihanteet ja toisaalta he odottivat samaa myös ikätovereiltaan. Ihanteellinen keskiluokkainen nuori olikin 1920-luvulla eräänlainen oman aikansa uomo universale – monilahjakkuus, joka loisti älykkyydellään, osaamisellaan ja hyvällä fyysisellä kunnollaan ikäistensä joukossa.

²⁸¹ ”Kaksi potilasta.” (art.). *NV* 17/1926.

²⁸² Seppälä 2000, 38–39.

²⁸³ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1926.

2.2. Ihannetytön kuva murroksessa

Yhteiskunnan sukupuolittuneet rakenteet ja käytännöt vaikuttivat 1920-luvulla olennaisella tavalla käsityksiin ihanteellisesta nuorisosta.²⁸⁴ Yhteiskunnan sukupuolijaottelut olivat nuorisolle arkipäivää, ja tytöt ja pojat omaksuivat tietyt sukupuoliroolit ja -ihanteet jo varhain elämässään. *Nuoressa Voimassa* tuli kuitenkin esille, että 1920-luvulla erityisesti kaupunkilaistytöt alkoivat hiljalleen kyseenalaistaa vanhanaikaisiksi kokemiaan käsityksiä naiseudesta. Näkyvimmin perinteisiä sukupuolinormeja haastoivat niin sanotut jazztytöt, jotka edustivat pukeutumisensa, käyttäytymisensä ja ajatustensa kautta modernia elämäntapaa.²⁸⁵ Tyttöjen moderni elämäntyyli ei miellyttänyt kaikkia, ja *Nuoressa Voimassa* käytiin 1920-luvulla kiivasta keskustelua siitä, oliko nykyajan tytöistä enää mihinkään. Seuraavaksi analysoin tätä *Nuoressa Voimassa* käytyä keskustelua ja pohdin, millainen ihanteellinen keskiluokkainen tyttö lopulta oli nuorten itsensä ja aikuisten mielestä 1920-luvulla.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen eri puolilla Eurooppaa havahduttiin huomaamaan, että naisten asemassa oli tapahtunut peruuttamattomia muutoksia. Naisten aseman kehitys oli lähtenyt liikkeelle jo huomattavasti aikaisemmin, ja monet naisen asemaa koskevat muutokset, kuten äänioikeuden ja korkeakoulututkinnon saavuttaminen sekä naisten oikeudellisen aseman parantuminen oli saavutettu jo ennen maailmansotaa feminististen ja äänioikeusliikkeiden työn ansiosta.²⁸⁶ Sota-aika kuitenkin vauhditti naisten aseman kehitystä esimerkiksi työelämässä, kun naiset osoittivat olevansa päteviä työskentelemään myös perinteisesti miehille osoitetuilla aloilla. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen useissa Euroopan maissa käytiinkin keskustelua naisen aseman muutoksista, ja monet aikalaiset uskoivat, että pitkäaikainen sukupuolijärjestelmä oli horjumassa.²⁸⁷ Keskustelua naiskuvan muutoksista lisäsi myös se, että nuoret naiset alkoivat haastaa 1920-luvulla aikaisempaa näkyvämmiin perinteisiin sukupuolirooleja. Nuoret naiset halusivat erottautua aikaisempien sukupolvien ylläpitämistä ihanteista ja elää modernia ja vapaampaa elämää, johon kuuluivat työnteon lisäksi huvittelu ja elämästä nauttiminen. Moderni elämäntyyli haluttiin tuoda esille myös ulkoisesti lyhyiden hiusten ja hameen helmojen kautta.²⁸⁸

²⁸⁴ Julkunen 2021, 129.

²⁸⁵ Seppälä 2016, 9–10.

²⁸⁶ Yleinen äänioikeus tosin saavutettiin ennen 1. maailmansotaa Euroopassa vain muutamassa maassa. Suomessa naiset saivat äänioikeuden vuonna 1906. Sulkunen 1997, 11–12.

²⁸⁷ Soland 2002, 3–13.

²⁸⁸ Soland 2002, 13–17; Harvey 2011, 74; Seppälä 2016, 9–10.

Tämä nuorten naisten keskuudessa vaikuttanut ilmiö näkyi myös Suomessa 1920-luvulla, kun etenkin oppikoulua käyvien kaupunkilaistyttöjen keskuudessa alettiin omaksua hiljalleen uusia tapoja elää nuoren naisen elämää. Kaarnisen mukaan julkisessa keskustelussa syntyikin 1920-luvulla käsite ”nykyajan tytöistä”, jolla viitattiin yleisesti itsenäisiin, tupakoiviin, jazzia tanssiviin, lyhythameisiin, shinglattuihin ja huvitteleviin kaupunkilaistyttöihin.²⁸⁹ Nykyajan tyttöjen synty oli seurausta yhteiskunnallisesta murrosvaiheesta sekä uusien musiikki- ja muotivirtausten rantautumisesta Suomeen. Suomessa kansainväliset virtaukset näkyivät 1900-luvun alkupuolella lähinnä suurissa kaupungeissa, ja niinpä jazz-tyttöjä oli pääosin kaupungeissa. Moderni kaupunkilaistyttö ei siis ollut aikakauden tyypillisin tyttö. Hahmo oli kuitenkin Kaarnisen mukaan osoitus siitä, että naisen tehtävä ja asema yhteiskunnassa oli muuttumassa.²⁹⁰

Naiskuvassa tapahtuneet muutokset aiheuttivat kriittistä keskustelua useissa Euroopan maissa 1920-luvulla, ja yleisesti ilmiöön suhtauduttiin kielteisesti. Tyttöjen perinteistä poikkeava käytös ja pukeutuminen tulkittiin aikuisväestön keskuudessa kapinaksi yhteiskuntajärjestykseen vastaan. Monet arvostelijat pelkäsivät yhteiskunnan vakauden järkkyvän, kun tytöt rikkoivat perinteisiä sukupuolinormeja ja luokkahierarkiaa modernin elämäntapansa kautta.²⁹¹ Myös Suomessa nykyajan tytöt saivat osakseen julkista arvostelua 1920-luvulla. Nykyajan tyttöjen kritisoitiin olevan muun muassa moraalittomia, tyhjapäisiä, turhamaisia ja huvittelunhaluisia.²⁹² *Nuori Voima* -lehdessä keskustelu nykyajan tytöistä oli erityisen vilkasta, ja aiheeseen ottivat kantaa lehdessä niin nuoret kuin aikuisetkin. Useimmiten aihetta käsittelevät kirjoitukset keskittyivät arvostelemaan tyttöjen elämäntapaa pinnalliseksi ja turhamaiseksi. Kriittisimpien näkökulmien esittäjät olivat nuoria miehiä, ja heidän kirjoituksissaan tuli vahvasti esille kielteinen suhtautuminen naiskuvassa tapahtuneisiin muutoksiin.

Kentien kärkkäimmin aiheeseen otti kantaa *Nuoressa Voimassa* nimimerkillä ”Mikko” esiintynyt nuori mies, joka kirjoitti syyskuussa 1928 Tyttöjen osastolle tekstin ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.”. Tekstissään mies luetteli lukuisia syitä sille, miksi nykyajan tytöt olivat hänen mielestään pilalla. Mikon mukaan he käyttivät kaiken aikansa hyödyttömällä tavalla, kuten laiskotellen, lukien sopimattomia ”roskaromaaneja” tai käymällä tansseissa ja huvituksissa. Mikko suhtautui oikeastaan kaikkiin tyttöjen harrastuksiin

²⁸⁹ Kaarninen 1995, 12.

²⁹⁰ Kaarninen 1995, 12; Seppälä 2016, 9–13.

²⁹¹ Soland 2002, 24–31; 40–45.

²⁹² Kaarninen 1995, 12.

kielteisesti ja näki ne turhamaisena pyrkimyksenä olla ”jotakin erikoista” tai epätoivoisena yrityksenä kiinnittää huomiota vastakkaisessa sukupuolella.²⁹³ Mikon mukaan nykyajan tytöt olivat ”aivan käsittämättömän saamattomia” kaikissa toimissaan, eikä hän nähnyt poikkeustapauksia:

*Nykyajan tytöt voidaan jakaa kahteen osaan: Niihin, jotka ovat jazzityttöjä, ja niihin, jotka toivoisivat sellaisia olevansa. Nämä jälkimmäiset ovat oikeastaan vielä kauheampia: he eroavat edellisistä vain siinä, että heillä on huonompi ”flaksi”. Sen vuoksi he halveksivat ja pilkkaavat jazzityttöjä ja luulevat olevansa jossakin suhteessa parempia. [...] Heidän sisällään ei liiku yhtään enempiä kuin noiden toistenkaan.*²⁹⁴

Kuten oheinen lainaus osoittaa, Mikon suhtautuminen nykyajan tyttöihin oli hyvin kielteinen ja paikoin jopa vihamielinen. Hän oli vahvasti sitä mieltä, että nykyajan tytöiltä puuttuivat kaikki ihailtavat ominaisuudet, kuten halu kehittää omaa ajatteluaan ja muodostaa ”mielipiteitä ja jonkinlaista omaperäistä elämänkatsomusta” tai harrastaa hyödyllisiä ja kehittäviä harrastuksia hankkien samalla itselleen ”terveyttä ja voimaa”.²⁹⁵

Nykyajan tyttöjen saamattomuuden lisäksi Mikko suhtautui erityisen kielteisesti tyttöjen seurusteluelämään. Hän väitti, että tyttöjen elämässä mikään ei ollut tärkeämpää kuin ”herättää maskuliinien huomiota” ja käydä ulkona ”jokaisen pojan kanssa, joka vain suvaitsee pyytää”.²⁹⁶ Nykyajan tytöiltä myös unohtuivat seurusteluelämässä täysin ylpeys, itsekunnioitus ja kodinrakkaus. Mikko ei ollut ajatustensa kanssa yksin, sillä 1920-luvulla ajateltiin yleisesti, ettei tyttöjen ei ollut sopivaa tapailla vapaasti poikia. Tanssi ja seurustelu poikien kanssa nähtiin uhaksi tyttöjen siveydelle ja turvallisuudelle.²⁹⁷ Kuten Soland on todennut, tytöt saivat 1920-luvulla helposti maineen kevytkenkäisinä ja moraalittomina, mikäli he näyttivät avoimesti seksuaalista kiinnostustaan poikiin.²⁹⁸

Mikon kirjoituksen perusteena oli hänen omien sanojensa mukaan halu herättää keskustelua siitä, ”miten saataisiin nykyajan tytöistä ihmisiä”.²⁹⁹ Hän kertoi keskustelleensa aiheesta ystäviensä kanssa ja totesi heidän tulleen yhdessä siihen tulokseen, että nykyajan

²⁹³ Mikko, ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.” (mielip.). *NV* 17/1928.

²⁹⁴ *Ibidem*.

²⁹⁵ Mikko, ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.” (mielip.). *NV* 17/1928.

²⁹⁶ *Ibidem*.

²⁹⁷ Tuomaala 2003, 362–364; Seppälä 2016, 13.

²⁹⁸ Soland 2002, 86.

²⁹⁹ Mikko, ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.” (mielip.). *NV* 17/1928.

tyttöjen harrastuksissa, käytöksessä tai ajatuksissa ei ollut juurikaan ominaisuuksia, jotka voisivat herättää ihastusta miehissä. Mikko ystävineen halusikin nousta taistelemaan kielteiseksi kokemaansa tyttöyttä vastaan:

Meidän tarkoituksemme on nousta taisteluun sitä keinotekoista, epätervettä, halutonta, liikatuunteellista ajanhengen orjaa vastaan, jonka ajatuksetkin juoksevat ennestään valettujen kaavojen mukaan ja jota sanotaan nykyaikaiseksi tytöksi. Sen tilalle haluaisimme luoda uuden ihannetytön, sellaisen, johon voisi edes kuvitella joskus vakavasti rakastuvansa.³⁰⁰

Mikon ja kumppaneiden tarkoitusperät nykyajan tyttöjen kritisoinnille olivat melko itsekkeiset, sillä he halusivat tyttöjen muuttavan käytöstään ollakseen jälleen viehättävämpiä miesten silmissä. Mikon kirjoitus osoittaa hyvin, kuinka nuorten naisten moderni elämäntapa ja hiljalleen etenevä vapautuminen perinteisistä sukupuolinormeista aiheuttivat etenkin miehissä voimakkaitakin vastareaktioita. Solandin mukaan miesten vihaiset reaktiot moderneja tyttöjä kohtaan johtuivat siitä, että naiskuvassa tapahtuneet muutokset herättivät heissä pelkoa perinteisen sukupuolijärjestelmän murenemisesta ja valta-aseman menettämisestä.³⁰¹ Myös Kaarninen on todennut, että poikien kielteinen suhtautuminen selittyi sillä, että tyttöjen astuminen yhä näkyvämmiin perinteisesti miehille kuuluneille elämän osa-alueille aiheutti heissä pelkoa ja hämmennystä.³⁰²

Millainen sitten oli ”uusi ihannetyttö”, jonka Mikko ystävineen halusi luoda? Vaikka Mikko ei tuonut suoraan esille, millaisia piirteitä hän arvosti tytöissä, hänen tekstistään oli kuitenkin luettavissa rivien välistä hänen ajatuksiaan. Mies vaikutti arvostavan vastakkaisessa sukupuolella erityisesti ahkeruutta ja reippautta, sillä olihan nykyajan tytön yksi kielteisimmistä piirteistä hänen mukaansa juuri saamattomuus. Muita ihanteellisia piirteitä, joita Mikko tuntui arvostavan, olivat muun muassa nöyryys, vaatimattomuus, päättäväisyys sekä kodinrakkaus.³⁰³ Mikon kirjoituksesta välittyneet näkökulmat ihannetytön ominaispiirteistä toistuivat *Nuori Voima* -lehdessä myös muissa yhteyksissä. Pojat kertoivat lehdessä näkemyksiään ihannetytön ominaisuuksista esimerkiksi Kysymyksiä ja vastauksia -palstalla, kun nimimerkki ”Hillervo” tiedusteli, ”minkälaisen tulee hyvän ja oikean tytön olla ja mikä on hänen kaunein ominaisuutensa Nuoren Voiman poikien

³⁰⁰ Mikko, ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.” (mielip.). *NV* 17/1928.

³⁰¹ Soland 2002, 27.

³⁰² Kaarninen 1995, 177–179.

³⁰³ Mikko, ”Nykyajan tytöistä ei ole mihinkään.” (mielip.). *NV* 17/1928.

mielestä”.³⁰⁴ Kuten edellisessä luvussa toin esille, suurin osa kysymykseen vastanneista pojista pitivät reippautta, toimeliaisuutta ja päättäväisyyttä ihannetytön ominaispiirteinä. Sen lisäksi pojat pitivät tyttöjen kauneimpina ominaisuuksina muun muassa iloisuutta, rehellisyyttä, kohteliaisuutta, kainoutta, hienotunteisuutta ja hellyyttä.³⁰⁵

Huomion arvoista poikien vastauksissa oli se, että monet heidän luettelemistaan ihanteellista tyttöä kuvaavista ominaisuuksista olivat sellaisia piirteitä, jotka on perinteisesti nähty ominaisina naisille. Julkusen mukaan esimerkiksi hellyyttä ja lämpöä pidettiin 1900-luvun alkupuolella feminiinisinä ominaisuuksina, joiden ajateltiin toteutuvan naisilla luontaisesti äidinrakkauden ja hoivavietin kautta.³⁰⁶ Tämä ajatus tuli esille *Nuoressa Voimassa* esimerkiksi nimimerkki ”Karan” kuvailussa ihannetytön ominaispiirteistä:

*Hyvän ja oikean tytön tulee olla lujatahtoinen, mutta samalla myöskin hellä ja säälivä. Kaunein ominaisuus on äidillinen hellyys.*³⁰⁷

Nuori Voima -lehden perusteella poikien mielestä ihanteellinen tyttö edusti käytökseltään, ajatuksiltaan ja ulkomuodoltaan perinteisen naiskuvan mukaista naiseutta. Nimimerkki ”Myrskylintu” tiivisti tämän ajatuksen toteamalla, että hyvän ja oikean tytön ”kaunein ominaisuus on se, että hän tuntee itsensä tytöksi”.³⁰⁸ Myös nimimerkki ”Jer” korosti naisellisuuden olevan erityisen viehättävä ominaisuus tytöissä, sillä hänen mukaansa ihanteellisen tytön tuli ”olla kuin kunnan poikakin, silti vieromatta naisellisia ominaisuuksia: viehkeyttä ja niitä selittämättömiä suloja, joille tuhannet runoilijat aikojen alusta asti ovat lyyransä ihmeellisimmät sävelet virittäneet”.³⁰⁹

Nuoren Voiman lukijoihin kuuluneet tytöt eivät olleet Mikon ja kumppaneiden kanssa samaa mieltä siitä, että nykyajan tytöt olisivat pilalla. Päinvastoin Mikon kirjoitus sai aikaan Tyttöjen osastolla suuren debatin, kun monet tytöt Mikon kirjoituksesta suivaantuneina pyrkivät puolustamaan sukupuolensa kunniaa. Mikon teksti aiheutti selvästi monissa tytöissä ärtyneisyyttä sen yleistävän ja kärkkään luonteen vuoksi. Tämä tuli esille esimerkiksi nimimerkin ”Puolustaja” vastauksessa:

³⁰⁴ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 10/1920.

³⁰⁵ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1920.

³⁰⁶ Julkunen 2021, 66–67, 139. Ks. myös Tuomaala 2004, 357.

³⁰⁷ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1920.

³⁰⁸ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1920.

³⁰⁹ ”Kysymyksiä ja vastauksia”. *NV* 12/1920.

Sappeni kiehumapiste ylittää kohta normaaliasteen, ja vimmaiset ajatukset kohoavat korkeimpaan mahdolliseen potenssiin! Herra Mikon mielikuvitus on kohonnut yli horisontin, eikä hän muista ottaa lukuun poikkeuksia, vaan esittää kaikki tytöt samassa valossa. Totta on, että tytöissä on vikoja, mutta eivät ne ole niin räikeitä kuin miksi herra Mikko ja hänen arvoisat ystävänsä ovat suvainneet ne huomata. Täällä on tyttö, joka sanoin ja hampain haluaa puolustaa sukupuoltansa.³¹⁰

Suurin osa tytöistä pyrki vastauksissaan todistamaan vääräksi Mikon väitteen siitä, että nykyajan tytöt olisivat saamattomia kaikissa toimissaan. Tytöt luettelivat päivän aikana suorittamiaan askareita ja pyrkivät osoittamaan olevansa ahkeria ja aikaansaavia sekä harrastuksissaan monipuolisia. Esimerkiksi nimimerkki ”Yksi niistä nykyaikaisista” kuvaili tyttöjen harrastuksia seuraavasti: ”Mitä puhuvat naisvoimisteluseurat, Lotta Svärd -yhdistys ym.? Nykyajan tyttö urheilee, urheilee itsensä vuoksi, hän harrastaa kotitöitä, hän lukee ja tietysti jazzaakin.”³¹¹ Nuoren Voiman tytöt olivat vastaustensa perusteella yhtä mieltä siitä, että Mikon esittämät väitteet tyttöjen saamattomuudesta eivät pitäneet paikkaansa monienkaan kohdalla. Esimerkiksi nimimerkki ”Eva Kirsi” totesikin, että mikäli ”Mikon tyttöseura valitettavasti on hänen kuvaamallaan tasolla, niin etsiköön mitä pikimmin uutta ja parempaa seuraa: sellaista on saatavissa”.³¹²

Tytöt vastasivat suorasanaisesti myös Mikon esittämään kritiikkiin tyttöjen harrastusten hyödyttömyydestä ja turhamaisuudesta. Esimerkiksi nimimerkki ”Eva Kirsi” perusteli vastauksessaan, miksi ompelu, lukeminen, leipominen tai tanssi olivat hänen mielestään oikeita ja hyödyllisiä harrastuksia. Kirjoittajan mukaan ompelu ja leipominen olivat tarpeellinen apu ja hyöty tyttöjen perheille, ja lukeminen puolestaan oli sivistävää, kunhan luettava kirjallisuus oli tasokasta. Kirjoittaja myös painotti muiden tyttöjen tapaan, ettei tyttöjen motiivina esimerkiksi uusien pukujen ompelulle tai tanssimiselle ollut halu herättää huomiota pojissa, vaan se, että tytöt saivat niistä itselleen iloa ja nautintoa:

En olisi uskonut ketään niin päähkähulluksi, että luulee tyttöjen pukeutuvan hyvin vain miellyttääkseen poikia. Mikko ei tietysti voi käsittää, mikä nautinto on tietää olevansa hyvin hoidettu ja sievästi pukeutunut. No entäs

³¹⁰ ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928.

³¹¹ ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928.

³¹² ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928.

*tanssi sitten. Suurin nautinto siinä on juuri liikkuminen musiikin mukaan. Mikko ei nähtävästi ymmärrä, mitä tanssi merkitsee!*³¹³

Vaikka tytöt olivat yhtä mieltä siitä, että Mikon syytökset nykyajan tyttöjä kohtaan olivat liioiteltuja, tyttöjen vastauksissa oli eroja sen suhteen, miten niissä suhtauduttiin jazz-tyttöihin. Osa tytöistä halusi tehdä selväksi, että Mikon kuvailu nykyajan tyttöjen elämästä sopi parhaiten jazz-tyttöihin, joita kuitenkin oli tyttöjen joukossa hyvin vähän. Nämä tytöt painottivat, että Mikolta oli jäänyt huomaamatta, että edelleen oli olemassa paljon tavallisia ja kunnollisia tyttöjä, jotka pitivät tupakointia, tanssia ja muita jazz-tyttöjen vapaa-ajanviettotapoja Mikon tavoin ajanhukkana. Esimerkiksi nimimerkki ”Liisa” totesi: ”Mikko, kuten muutkaan pojat, eivät halua huomata, että on olemassa kolmas laji tyttöjä, joka ei ole eikä tahdo olla jazz-tyttö. Tuo kolmas tyttöryhmä kumoaa jotakuinkin täydelleen Mikon kuvauksen.”³¹⁴ Kirjoittaja kehottikin Mikkoa ja kumppaneita kiinnittämään huomionsa jazz-tyttöjen sijaan tavallisiin tyttöihin, sillä heissä oli kirjoittajan mielestä paljon niitä ominaisuuksia, mitä Mikko oli tytöiltä toivonut.

Osa vastaustekstejä kirjoittaneista tytöistä halusi puolestaan identifioida itsensä nimenomaan jazz-tytöksi tai nykyaikaiseksi tytöksi ja puolustaa heidän kunniaansa. Esimerkiksi tekstin ”Naistenvihaajat ja nykyaikainen tyttö.” kirjoittaja identifioi itsensä nykyajan tytöksi ja toi sen esille hyvin suorasanaisesti. ”Olen n. s. nykyaikainen tyttö, jazz-tyttö toiselta nimeltä. Tyttö, joka piippaa ja puuteroi”, hän totesi heti kirjoituksensa alkuun.³¹⁵ Tekstissään tyttö otti kärkkäästi kantaa Mikon aloittamaan keskusteluun. Kirjoittaja oli vahvasti sitä mieltä, että poikien kritiikki nykyajan tyttöjä kohtaan johtui heidän vihamielisyydestään naisia kohtaan eikä siitä, että tyttöjen toiminta oikeasti olisi niin turhamaista ja saamatonta kuin Mikko oli väittänyt. Kirjoittajan mukaan poikien vihamielinen asenne tyttöjä kohtaan esti heitä näkemästä jazz-tyttöjen ansioita esimerkiksi harrastustoiminnassa. Myös nimimerkki ”Aila” halusi puolustaa jazz-tyttöjä Mikon syytöksiltä. Vaikka kirjoittaja ei itse kokenut olevansa jazz-tyttö, hän suhtautui heihin myönteisesti:

Jazz-tytötkään eivät ole niin kurjia, kuin miksi Te olette heidät kuvanneet. Voin lyödä vetoa, ettette Te tiedä, millainen jazz-tytön sisin on. En

³¹³ ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928.

³¹⁴ ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928.

³¹⁵ M. Metsä, ”Naistenvihaajat ja nykyaikainen tyttö.” (mielip.). *NV* 15–16/1928.

*minäkään sitä tiedä, mutta varmaa on, että hänellä on paljon hyviä ajatuksia ja mielipiteitä.*³¹⁶

Tyttöjen reaktiot Mikon kirjoitukseen osoittavat, että *Nuoren Voiman* tytöt kokivat sen yleisesti perusteettomaksi hyökkäykseksi vastakkaista sukupuolta kohtaan. Monet tytöistä olivat sitä mieltä, ettei pojilla ollut varaa arvostella tyttöjä, sillä yleistämällä myös pojista olisi löydettävissä monia heikkouksia.³¹⁷ Suurin osa tytöistä vaikutti olevan sitä mieltä, että monet naisen asemassa tapahtuneet muutokset, kuten harrastus- ja työmahdollisuuksien laajeneminen olivat positiivisia osoituksia tyttöjen omatoimisuudesta ja pärjäämisestä perinteisesti miehille osoitetuilla elämän osa-alueilla. Jazz-tyttöihin tytöt eivät kuitenkaan suhtautuneet yksimielisen myönteisesti. Monet tytöt vaikuttivat kannattavan perinteisiä sukupuolirooleja, ja he halusivat edustaa niiden mukaista naiseutta. Soland onkin todennut, että nykyaikaisuudesta huolimatta suurin osa 1920-luvun tytöistä ei pyrkinyt hävittämään sukupuolen mukaan eriytyneitä käyttäytymismuotoja.³¹⁸

Nuori Voima -lehdessä ilmestyi myös aikuisten kannanottoja jazz-tyttö-ilmioon. Aikuisien tekstit olivat yleisesti sävyiltään maltillisempia ja kasvatuksellisempia kuin nuorten tekstit. Niissä pyrittiin opettamaan tytöille, mikä oli yleisesti hyväksytty ja ihanteellinen tapa elää nuoren tytön elämää. Kuten Kaarninen on todennut, nykyajan tytöt eivät vastanneet ihmisten käsityksiä oikeasta ja ihanteellisesta työstä, ja niinpä tyttöjä pyrittiin ohjaamaan kasvatuksen avulla kohti ihanteellista naiseutta.³¹⁹ Tähän pyrittiin *Nuori Voima* -lehdessä esimerkiksi artikkelissa ”Jatsityttö.”, jossa tuotiin opettavaisen tarinan kautta esille, kuinka aikaisemmin meikkaamiseen ja tansseissa käymiseen aikansa käyttänyt tyttö muuttui voimistelun aloittamisen jälkeen ihanteelliseksi terveeksi ja reippaaksi nuoreksi naiseksi. Artikkelissa annettiin ymmärtää, että jazz-tytön elämäntyyli oli paheelinen ja huonoksi terveydelle, kun taas voimisteleva tyttö kiinnitti myönteisellä tavalla huomiota poikien keskuudessa. Tekstin tavoitteena oli saada tytöt voimistelemaan ja unohtamaan jatkuva ”jazzaaminen”.³²⁰ Artikkelissa jazz-tyttöjen arvostelu oli sijoitettu osaltaan poikien suuhun, ja se oli Kaarnisen mukaan 1920-luvun tyttökirjallisuudessa

³¹⁶ ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928.

³¹⁷ Ks. esim. ”Tyttöjen osasto” (mielip.). *NV* 19/1928; ”Tyttöjen osasto.” (mielip.). *NV* 20/1928.

³¹⁸ Soland 2002, 101.

³¹⁹ Kaarninen 1995, 12. Ks. myös Julkunen 2021, 139.

³²⁰ T. Reijonen, ”Jatsityttö.” (art.). *NV* 13–14/1929.

yleinen tapa kasvattaa tyttöjä oikeanlaiseen naiseuteen.³²¹ Kenties ajatuksena oli, että poikien esittämät mielipiteet ihanteellisesta naiseudesta vetosivat tyttöihin parhaiten.

Artikkelissa ”Jazzia – kristillisyyttä.” arvostelun kohteina olivat puolestaan nuorten keskuudessa suosittu nautintoon pyrkivät vapaa-ajanviettotavat, kuten huvittelu ja tanssiminen. Artikkelin kirjoittajan mukaan nuorison huvittelulla saattoi olla vakavat seuraukset, sillä ne johtivat pahimmillaan rikolliseen toimintaan:

Se alkaa jazzilla ravintoloissa ja yökahviloissa, mikä johtaa yltyvään huihin himoon ja hienosteluun, vakavan työn kammoon. Rahaa tarvitaan aina suurempia määriä, ja kun sitä ei voida hankkia rehellisellä työllä, aletaan käyttää keinoja, jotka johtavat suuremmin päämäärään [...].³²²

Kirjoittaja mainitsi varoittavana esimerkkinä Amerikan tilanteen, jossa nuorisorikollisuus oli hänen mukaansa suuri ongelma. Kirjoittaja halusikin muistuttaa nuoria siitä, että nautintoon pyrkivä elämäntyyli ei johtanut elämässä pitkälle ja että sen sijaan nuorison kannatti panostaa rehelliseen työntekoon. Seppälän mukaan aikuisväestö suhtautuikin 1920-luvulla yleisesti nuorten huvitteluun kielteisesti ja esimerkiksi tanssiravintolat nähtiin oheisen lainauksen tavoin moraalittomina ja paheellisina paikkoina.³²³

Artikkelissa ”Ajatusten kaksinkamppailu.” pohdittiin puolestaan kysymystä, ”onko nykyajan tyttö entisajan tyttöä huonompi?”³²⁴ Kysymykseen esitettiin näkökulmia puolesta ja vastaan ja ideana oli opettaa samalla väittelytaitoa *Nuoren Voiman* lukijoille. Artikkelissa esitetyt väitteet, jotka pyrkivät osoittamaan nykyajan tyttöjen heikkoudet entisajan tyttöihin verrattuna, sisälsivät paljon samoja ajatuksia, kuin mitä nimimerkki ”Mikko” oli aikaisemmin esittänyt Tyttöjen osastolla. Nykyajan tyttöjä syytettiin muun muassa vanhempien kunnioituksen puutteesta ja haluttomuudesta osallistua kotitöihin tai mihinkään muuhunkaan sellaiseen, ”jota voidaan nimittää velvollisuudeksi”.³²⁵ Arvostelun kohteena oli myös nykyajan tyttöjen kriittisyys aviomiehen valinnassa. Kirjoittajan mukaan tytöt kuluttivat ”itsensä loppuun etsimällä sopivaa miestä”, kun tavoitteena oli löytää varakas kumppani, joka vapauttaisi naisen ”kaikista talous- ja perhehuolista”.³²⁶

³²¹ Kaarninen 1995, 190.

³²² K., ”Jazzia -kristillisyyttä.” (art.). *NV* 15–16/1926.

³²³ Seppälä 2016, 13. Ks. myös Julkunen 2021, 137–138.

³²⁴ K., ”Ajatusten kaksinkamppailu.” (art.). *NV* 1/1929.

³²⁵ K., ”Ajatusten kaksinkamppailu.” (art.). *NV* 1/1929.

³²⁶ *Ibidem*.

Toisaalta artikkelissa suhtauduttiin kielteisesti myös nykyajan tyttöjen työllistymiseen. Tyttöjen nähtiin vievän työpaikat miehiltä tehden siten ”miehille vaikeammaksi elatusensa ansaitsemisen ja kodin perustamisen”.³²⁷ Tyttöjen motiivina rahan ansaitsemiselle arveltiin olevan tarve saada rahaa hyödyttömiin huvitteluihin, joihin suhtauduttiin tekevissä muutoinkin hyvin kielteisesti. Kenties kovasanaisimmin artikkelissa tuomittiin kuitenkin nykyajan tyttöjen ulkoinen olemus, jonka tulkittiin olevan pyrkimys muuttaa ”itsensä niin miehen kaltaiseksi kuin mahdollista”.³²⁸ Tyttöjen muuttuneen tyylin pelättiin johtavan naisellisuuden menettämiseen:

*Shihglatut ja bobbatut hiukset, lyhyet hameet, savukkeet ja portinavaimet ovat huonoja korvikkeita sille sirolle ja hienostuneelle naiselliselle pidättyväisyydelle ja vaatimattomuudelle, joka oli niin luonteenomaista menneiden sukupolvien tytöille.*³²⁹

Aikuisten teksteistä ilmeni hyvin rivien välistä, millaisena kasvattajat näkivät oikean ja ihanteellisen keskiluokkaisen tytön 1920-luvulla. Keskeisiä ominaisuuksia, joita tytöiltä odotettiin, olivat muun muassa ahkeruus, vastuuntuntoisuus, vaatimattomuus ja rehellisyys. Toisaalta ihannetyttö oli myös feminiininen nainen, joka koki kodin- ja perheenhoitolliset tehtävät sydämen asiakseen. *Nuori Voima* -lehdessä esille nousseet näkökulmat ihannetytöstä olivat yhteneväisiä aikakauden yleisten kasvatusihanteiden kanssa. Kaarnisen mukaan esimerkiksi koulutyöille suunnatuissa tyttökirjoissa oli yleistä kuvata ihannetytöt reippaiksi, rehellisiksi, oma-aloitteisiksi ja velvollisuudentuntoisiksi. Vastaavasti kirjat pyrkivät kitkemään tytöistä ylpeyttä, pöyhkeyttä, turhamaisuutta ja epärehellisyttä, aivan kuten *Nuoren Voiman* teksteissäkin usein pyrittiin.³³⁰

Vaikka aikuisten suhtautuminen jazz-tyttöihin oli *Nuoressa Voimassa* pääosin kielteistä, ilmestyi lehdessä muutamia kirjoituksia, joissa osoitettiin myötätuntoa heitä kohtaan. Esimerkiksi edellä mainitussa ”Ajatusten kaksinkamppailu.”-tekstissä esitettiin argumentteja, joilla pyrittiin kumoamaan väitteet nykyajan tyttöjen heikkouksista. Argumenttien mukaan tyttöjen pyrkimys vapautua heitä rajoittavasta toimintakulttuurista oli ymmärrettävää ja rohkeaa toimintaa, joka oli myös osoitus yhteiskunnallisen kehityksen etenemisestä. Esimerkiksi naisten taloudellinen itsenäistyminen oli hyvä asia, sillä sen myötä

³²⁷ K., ”Ajatusten kaksinkamppailu.” (art.). *NV* 1/1929.

³²⁸ Ibidem.

³²⁹ K., ”Ajatusten kaksinkamppailu.” (art.). *NV* 1/1929.

³³⁰ Kaarninen 1995, 187.

naisten ei ollut enää pakko avioitua toimeentulonsa varmistamiseksi. Tämä puolestaan edisti sitä, että kevytmielisten avioliittojen ja huonoihin olosuhteisiin syntyneiden lapsien määrä yhteiskunnassa vähenisi. Argumenteilla puolustettiin myös tyttöjen modernia puheutumistyyliä todeten sen ottavan aikaisempaa muotia paremmin huomioon ”käytännöllisyyden, terveydelliset asiat sekä aistikkuuden”.³³¹ Naisurheilun hyödyiksi mainittiin muun muassa, että se kehitti tyttöjen terveyttä ja voimaa.

Myös kirjoitus ”Naismaailma reipastuu!” erottui myönteisellä asenteellaan aihetta käsittelevien tekstien joukossa, sillä se oli eräänlainen maailmaa nähneen miehen puolustuspuheenvuoro nykyajan tytöille. Miespuolinen kirjoittaja kertoi seuranneensa *Nuoressa Voimassa* käytyä keskustelua nykyajan työstä ja kokeneensa tarvetta nostaa esille näkökulmia, jotka osoittivat, etteivät nykyajan tytöt olleet niin kelvottomia, kuin monissa kirjoituksissa oli julistettu. Kirjoittajan mielestä naismaailmassa tapahtuneet muutokset olivat luonnollinen osa jatkuvaa yhteiskunnallista kehitystä. Hän kertoi havainneensa, että maailmalla naisten aseman kehitys oli monin paikoin Suomea pidemmällä:

Nähtyäni jonkin verran maailmankantta sekä pohjoisella että eteläisellä pallonpuoliskolla näyttää minusta, että tytöt – ja miksei naismaailma kokonaisuudessaankin – haluavat vapautua entisajan puristavista siteistä ja tarkoin määritellyistä kaavoista. Naismaailma haluaa reipastua, käyttäkseni tätä mielestäni sopivaa sanaa. Se haluaa enemmän vapautta esiintymisessä ja tavoissa, pyrkien siis siinäkin suhteessa tasa-arvoisuuteen korkean herransa, Miehen rinnalle.³³²

Kirjoittajan mielestä naisten vapautuminen vanhoista tavoista ja perinteistä ei ollut huono asia, sillä hän uskoi miestenkin arvostavan lopulta enemmän omilla jaloillaan seisovaa, itsenäistä ja omatoimista naista, kuin entisaikojen tyttöä, joka oli ”helposti johdettavissa” ja täysin miehestään riippuvainen.³³³

Kirjoittajan mukaan arvostelu nykyajan tyttöjä kohtaan johtui pitkälti siitä, että monien miesten oli vaikeaa hyväksyä, etteivät tytöt olleet enää samalla tavoin miesten hallittavissa kuin aikaisemmin. Lisäksi kirjoittaja oli sitä mieltä, että ihmiset olivat kautta historian olleet herkempiä arvostelemaan tyttöjä kuin poikia:

³³¹ K., ”Ajatusten kaksinkamppailu.” (art.). *NV* 1/1929.

³³² J. Pohjanpalo, ”Naismaailma reipastuu!” (art.). *NV* 11–12/1929.

³³³ *Ibidem*.

*Tyttöjen viat ja heikkoudet vain yleensä havaitaan helpommin ja tuomitaan ankarammin. Pojat sensijaan saavat helpommin anteeksiannon, jopa vanhoja, kärtyisiä tätejä myöden. Heidän syntinsä, poikien nimittäin, lasketaan hurjan luonnon, nuoruuden hulluuden tai ylitsekuohuvan elämänhalun lieventävään tiliin.*³³⁴

Kirjoittaja uskoi, ettei nykyajan poikakaan olisi ”kovinkaan ihainnoimisen arvoinen”, mikäli hänet otettaisiin arvostelun kohteeksi yhtä yleistävällä tavalla, kuin nykyajan tytöt oli *Nuoressa Voimassa* arvosteltu.³³⁵ Hän toivoikin suvaitsevaisuutta ja vähemmän liioittelevaa sävyä keskusteluihin nykyajan tytöistä. Kirjoittajan havainto tyttöihin ja poikiin kohdistuneen arvostelun eroista oli osuva, sillä Tuomaalan mukaan kapinointi ja tottelemattomuus olivat sotien välisenä aikana yleisesti hyväksyttävämpiä poikien kuin tyttöjen kohdalla, koska niiden nähtiin olevan osa mieheksi kasvamista.³³⁶

Edellä mainituissa artikkeleissa esitetyt nykyajan tyttöjä puolustavat näkökulmat osoittavat, että tyttöjen toiminnalle löytyi myös myötätuntoa ja ymmärrystä aikuisväestön keskuudessa siitäkin huolimatta, että negatiiviset argumentit aiheesta saivat enemmän tilaa julkisessa keskustelussa. *Nuori Voima* -lehden perusteella myös Tyttöjen osastolla käydyt debatin aloittaneet Mikko ja kumppanit joutuivat lopulta myöntymään, että heidän kritiikkinsä tyttöjä kohtaan oli ollut monelta osin aiheetonta. Kirjoituksessa ”Kunniaa sinimekkoisille!” *Nuoren Voiman* lukijoihin kuulunut nuori nainen kertoi Helsingissä järjestetystä kansainvälisestä naisvoimistelutapahtumasta, jossa hän oli vierailut Mikon ja tämän ystävien kanssa. Kirjoittaja totesi tapahtuman tehneen suuren vaikutuksen koko seurueeseen. Naisvoimistelua katsoessaan kaikki pojista olivat myöntäneet, että nykyajan tyttöjen harrastukset olivat hyviä ja kehittäviä. Kirjoituksessa todettiin: ”Lopuksi Mikko oli aivan voitettu. Menimme Alppilaan teetä juomaan, ja siellä Mikko antoi täyden tunnustuksensa nykyaikaisten tyttöjen harrastuksille.”³³⁷

Kaiken kaikkiaan *Nuoressa Voimassa* käyty keskustelu nykyajan tytöistä osoittaa, että naiskuvassa tapahtuneet muutokset olivat 1920-luvulla merkittävä keskustelun aihe oppikoulunuorison keskuudessa. Nuoret reagoivat ympärillään havaitsemiinsa muutoksiin tyttöjen toiminnassa. Oppikoulutyttö oli 1920-luvulla aikaisempia sukupolvia vapaampi

³³⁴ J. Pohjanpalo, ”Naismaailma reipastuu!” (art.). *NV* 11–12/1929.

³³⁵ Ibidem.

³³⁶ Tuomaala 2003, 364.

³³⁷ Thisbe, ”Kunniaa sinimekkoisille!” (art.). *NV* 13–14/1929.

ja itsenäisempi – hän opiskeli, urheili, harrasti ja huvitteli rikkoen samalla perinteisiä sukupuolinormeja. Tämä herätti etenkin pojissa voimakkaita tunteita ja sai monet pojat tarraamaan kiinni perinteisten sukupuoliroolien mukaiseen naiseuteen. Tytöt vastasivat poikien kärkkääseen arvosteluun usein samalla mitalla.

Nuoren Voiman perusteella tyttöjen ja poikien välillä oli siis olemassa 1920-luvulla vastakkainasetteluita ja ristiriitoja. Solandin mukaan ilmiö oli kansainvälinen. Hänen mukaansa eurooppalaisesta aikakauslehdistöstä löytyy 1920-luvulta runsaasti nuorten kirjoittamia raivokkaita tekstejä, joissa luetellaan asioita, joita pojat eivät ymmärtäneet tyttöissä ja toisinpäin. Sukupuolten väliset vastakkainasettelut johtuivat Solandin mukaan siitä, että nuoret joutuivat opettelemaan 1920-luvulla, miten tyttöjen ja poikien välinen vuorovaikutus toimi kaverisuhteissa. Tyttöjen vapaampi toimintakulttuuri esimerkiksi harrastuksissa ja muissa vapaa-ajan riennoissa lisäsi sukupuolten välisen vapaamuotoisen seurustelun määrää, ja sen myötä nuorten oli määriteltävä uudelleen sukupuolten välisen vuorovaikutuksen säännöt. Ristiriitoja ja epätietoisuutta nuorten välille aiheutti esimerkiksi se, että tytöt odottivat pojilta herrasmiesmäistä ja ritarillista käytöstä myös kaverisuhteissa, kun taas pojat pitivät sitä esteenä tasa-arvoisen ystävyuden muodostamiselle. Tytöt ja pojat kamppailivat siis asemastaan muuttuvassa kulttuuriympäristössä, ja se näkyi aikakauden lehdistössä nuorten kiivaana arvosteluna toisiaan kohtaan.³³⁸ Erityisesti poikien kirjoittelussa oli Solandin mukaan havaittavissa yleisesti jopa avointa naisvihaa, ja tämä tuli esille paikoin myös *Nuoressa Voimassa*.³³⁹

Aikuisten kannanotoissa aiheeseen ei ollut *Nuori Voima* -lehdessä yhtä kiivas sävy kuin nuorten teksteissä. Vaikka aikuiset suhtautuivat lehdessä nykyajan tyttöihin yleisesti kriittisesti, osa aikuisista osoitti myös ymmärrystä naiskuvassa tapahtuneita muutoksia kohtaan. Aikuisten teksteissä pääpaino oli kuitenkin kasvatuksellisessa sanomassa. Tytöille opetettiin, että oikeat ja kunnolliset tytöt eivät eläneet jazz-tyttöjen tavoin. Näin siitäkin huolimatta, että suurin osa *Nuoren Voiman* tytöistä olivat tavallisia koulutyttöjä, joille jazz-tyttöjen elämäntyylillä oli vierasta. Vaikka tytöt valtasivat alaa perinteisesti miehille osoitetuilla elämän osa-alueilla, suurin osa 1920-luvun keskiluokkaisista tytöistä pyrki elämään, kuten aikakauden ihannetytöltä odotettiin – olemalla reippaita, rehellisiä ja vastuuntuntoisia.

³³⁸ Soland 2002, 97–101.

³³⁹ Soland 2002, 98.

Loppulause

Tutkielmassani olen tarkastellut *Nuori Voima* -lehden pohjalta nuoruutta 1920-luvun Suomessa. Itsenäisen Suomen ensimmäinen täysi vuosikymmen oli monellakin tapaa nuorison vuosikymmen, koska tuolloin nuoruus nousi yhteiskunnallisesti aikaisempaa näkyvämpään asemaan. Suomalaisen yhteiskunnan rakentamisessa nuorisoon kiinnitettiin erityisellä tavalla huomiota, sillä nuorissa nähtiin kansakunnan tulevaisuus. Oppivelvollisuuskoulun organisoiminen oli merkittävä osoitus siitä, että Suomessa haluttiin panostaa kasvavien sukupolvien koulutukseen ja luoda sitä kautta kansakunnalle eheä ja hyvinvoiva tulevaisuus. Uudistuneen koulujärjestelmän myötä yhä useampi suomalaisnuori vietti nuoruusvuotensa koulunpenkillä ja se mahdollisti erityisen koulunuorisokulttuurin synnyn etenkin kaupungeissa. *Nuori Voima* -lehden voi nähdä ilmentävän tätä koulunuorisokulttuurin nousua Suomessa, sillä lehdestä välittyi kokonaisvaltaisella tavalla 1920-luvun keskiluokkaisen oppikoulunuorison arki, ihanteet, ajatukset ja toiveet.

Tutkielmani yksi keskeisistä tavoitteista oli selvittää, miten nuoruus esitettiin *Nuori Voima* -lehdessä 1920-luvulla. Havaintojeni perusteella lehden nuoruuskuvauksissa painotettiin nuoruuden ainutlaatuisuutta, mikä osoittaa, että sata vuotta sitten käsitys nuoruudesta erityisenä elämänvaiheena oli vakiintunut. *Nuoressa Voimassa* nuoruus nähtiin yleisesti unelmien ja mahdollisuuksien aikakaudeksi. Sekä nuoret että aikuiset uskoivat ahkerien ja kunnianhimoisten nuorten saavuttavan elämässään suuria. Lehdessä korostunut nuoruuden optimismi on kiinnostavaa tämän päivän näkökulmasta, sillä nykyisin nuorten kohdalla puhutaan usein ahdistuksesta, pahoinvoinnista ja mielenterveysongelmista, mikä ei tullut *Nuoressa Voimassa* esille lainkaan. Päinvastoin nuoruutta kuvailtiin yleisesti intohimoiseksi, voimakkaaksi, rohkeaksi ja reippaaksi elämänvaiheeksi, johon kuului vahva tulevaisuus- ja edistysusko.

Toinen vahvasti nuoruuteen liitetty teema oli *Nuori Voima* -lehdessä itsenäistyminen. Itsenäistyminen tarkoitti sekä taloudellista että henkistä irtaantumista lapsuudenperheestä. Se oli vastuun ottamista omasta elämästä ja konkretisoitui esimerkiksi ammatinvalintakysymyksen kohdalla. *Nuoressa Voimassa* kirjoitettiin paljon ammatinvalinnan ajankohataisuudesta ja merkityksellisyydestä nuoruudessa, ja toisin kuin suurimmalla osalla 1920-luvun suomalaisnuorista, oppikoulunuorisolla ovet olivat avoinna moneen suuntaan. Keskiluokkaiseen ammattiin pääseminen edellytti kuitenkin ahkeraa opiskelua, ja lehdessä painotettiin opiskelun tärkeyttä nuorten tulevaisuuden kannalta. *Nuori Voima* -lehdestä

välittynyt vahva sivistysihanne ja odotus siitä, että oppikoulunuoriso tulisi viemään tulevaisuudessa yhteiskunnallista kehitystä eteenpäin, kuvastaa hyvin lehden roolia keski-luokkaisen sivistyneistön lehtenä.

Itsenäistyminen ei kuitenkaan tarkoittanut *Nuoressa Voimassa* ainoastaan vastuun ottamista omasta elämästä, vaan sen nähtiin olevan myös henkistä kasvua. Lehdessä korostettiin paljon sitä, kuinka nuorten itsenäinen ajattelu ja maailmankatsomus kehittyivät nuoruusvuosien aikana. Itsekasvatus oli *Nuori Voima* -lehden perusteella suosittua 1920-luvulla oppikoulunuorten keskuudessa, ja siinä tiivistyi hyvin tuon ajan nuorisolle ominainen jatkuva kunnianhimoinen pyrkimys kehittää itseään erilaisissa tiedoissa ja taidoissa. Esimerkiksi lehdessä ilmestyneet nuorten kirjoittamat runot ja novellit olivat nuorille näkyvä tapa osoittaa omaa syvällistä ajattelutaitoaan ja luovuuttaan, ja tulenkantajat ansioituivat siinä aivan erityisellä tavalla.

Nuoren Voiman perusteella koulunkäynti oli 1920-luvun oppikoulunuorison arjen keskeisin toiminto. Sen lisäksi lehdessä painotettiin paljon harrastusten ja järjestötoiminnan merkitystä nuorten arkielämässä. Nuorison harrastukset ja vapaa-ajanviettotavat yleistyivät ja monipuolistuivat Suomessa 1920-luvulla, ja se välittyi *Nuori Voima* -lehdestä näkyvästi. Lehdessä käsiteltiin paljon harrastusten ja järjestötoiminnan kehittävää ja kasvatavaa puolta, mutta sen lisäksi esille nousi niiden merkitys nuorten ystävyys-suhteiden kannalta. Järjestöjen organisoimat urheilukilpailut, retket, juhlat ja iltamat tarjosivat nuorille hyvät puitteet hauskanpidolle ja seurusteluelämälle. Järjestötoiminta ei kuitenkaan ollut nuorisolle ainoastaan viihdettä, vaan monet 1920-luvun oppikoulunuoret kokivat *Nuoren Voiman* perusteella aatteellisen työn tärkeäksi. Järjestötoiminta oli myös osalle nuorista väylä kansainväliseen verkostoitumiseen, sillä monilla järjestöillä oli yhteyksiä Suomen ulkopuolelle.

Selvitin tutkielmassani myös, millaisia odotuksia ja ihanteita nuorisoon kohdistui 1920-luvulla *Nuori Voima* -lehden perusteella. Lehdessä painottuivat 1920-luvun ajan tietyt pedagogiset teemat, jotka olivat yhteneväisiä aikakauden yleisten kasvatusihanteiden kanssa. Näkyvimpiä kasvatuksellisia teemoja olivat isänmaallisuus, ahkeruus, terveys ja raittius. Kaikkien näiden ominaisuuksien yhteydessä tuli lehdessä esille sama ajatus – itsenäisen Suomen ensimmäisen nuorisosukupolven tuli olla niin henkisiltä kuin fyysisiltä ominaisuuksiltaan täydessä terässä, sillä se takasi Suomelle hyvän tulevaisuuden.

Yhteiskunnan sukupuolittuneet asenteet ja käytännöt näkyivät vahvasti *Nuoren Voiman* pedagogiikassa. Vaikka ihannetytön ja -pojan ominaisuuksissa oli lehden perusteella joi-takin yhteneväisyyksiä, oli niissä myös paljon eroja. Perinteiset sukupuoliroolit esitettiin lehdessä ihanteellisina, ja näin ollen ihannepojissa tulivat esille maskuliiniset ja -tyttöissä feminiiniset piirteet. *Nuori Voima* -lehden perusteella suurin osa lehden lukijoista olivat omaksuneet hyvin aikakauden kasvatushanteet, ja he myös kokivat ne itse tavoittelemi-sen arvoiseksi asioiksi. Tosin on huomattava, että lehdessä oletettavasti painottuivat ne teemat, joita toimittajat pitivät ihanteellisina tai sopivina lehdessä käsiteltäviksi. On siis mahdollista, että lehdessä jätettiin julkaisematta nuorten kirjoituksia, jotka erosivat vah-vasti lehden yleisestä linjasta.

Näkyvimmin lehden kasvatuksellista linjaa haastoivat nuoret naiset, jotka kokivat lehden harrastuksia koskevat sukupuolittuneet asenteet vanhanaikaisiksi. *Nuori Voima* -lehden perusteella perinteinen naiskuva oli 1920-luvulla murroksessa, sillä kaupunkien oppikou-lunuorison keskuudessa oli tyttöjä, jotka olivat omaksuneet kansainvälisen esimerkin kautta modernin elämäntavan. Tytöt astuivat enenevässä määrin poikien reviiirille esimer-kiksi harrastuspiireissä ja rikkoivat perinteisiä sukupuolinormeja käytöksellään. Naisku-vassa tapahtuneet muutokset aiheuttivat *Nuoressa Voimassa* kiivasta keskustelua puo-lesta ja vastaan. Niin sanotuista nykyajan tytöistä käyty keskustelu osoittaa, että naisten asemassa tapahtuneet muutokset herättivät ihmisissä paljon tunteita ja ajatuksia. Usein taustalla oli miesten epätietoisuus ja hämmennys siitä, miten suhtautua naisten itsenäi-syyteen ja lisääntyneisiin vapauksiin.

Tutkielmani välittää kuvan 1920-luvun nuoruudesta yhden lehden kautta ja edustaa siten rajattua näkymää tuon ajan nuorten elämästä. Aikakauden nuoruuden tutkimusta voisi laajentaa ottamalla tarkasteluun mukaan useampia 1920-luvulla ilmestyneitä nuortenleh-tiä. Esimerkiksi Työväenliiton nuorisolehtiä tai maaseudulla ilmestyneitä nuortenlehtiä tarkastelemalla olisi mahdollista vertailla, miten eri yhteiskuntaluokista tulevien nuorten nuoruus erosi 1920-luvulla toisistaan. Toisaalta jatkotutkimusta olisi myös mielenkiin-toista tehdä *Nuori Voima* -lehden pohjalta tarkastelemalla lehden kehitystä 1920-luvun jälkeisinä vuosikymmeninä. Erityisesti olisi kiinnostavaa tutkia, miten erilaiset nuorisoil-miöt näkyivät *Nuoressa Voimassa* myöhempinä aikoina.

Tutkielmani tarkastelee suomalaisen nuoruuden historiaa hyvin mielenkiintoisella histo-riallisella hetkellä. Sata vuotta sitten Suomi oli vasta itsenäistynyt ja toipumassa

sisällissodan aiheuttamista kipeistä muistoista. Suomalainen kansakunta suuntasi vahvasti eteenpäin, ja vastuu yhteiskunnallisesta kehityksestä asetettiin pitkälti nuorten harteille. *Nuori Voima* -lehti osoittaa, että oppikoulunuorisoa kasvatettiin 1920-luvulla ennen kaikkea yhteiskunnan rakentajiksi. Nuoret tiedostivat roolinsa yhteiskunnan tulevaisuuden voimana ja se sai heidät tekemään kunnianhimoisesti töitä oman ja kotimaansa hyvinvoinnin eteen. *Nuori Voima* -lehden välittämässä kuvassa 1920-luvun oppikoulunuoruudesta korostuivatkin erityisellä tavalla vastuuntuntoisuus ja reippaus - nuoret pyrkivät jatkuvaan itsensä kehittämiseen täyttääkseen sukupolvelleen asetetut yhteiskunnalliset odotukset.

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

I Painetut lähteet

Nuori Voima 1920–1929

II Tutkimuskirjallisuus

Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi 2003: ”Näkökulmia suomalaisen nuoruuden ja nuorison historiaan”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 9–31. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.

Haapala, Pertti 2003: ”Nuoriso numeroina”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 67–84. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.

Harvey, Elizabeth 2011: ”The Cult of Youth”. *A Companion to Europe 1900–1945*, s. 66–81. Toim. Martel, Gordon. Blackwell Publishing Ltd.

Hietala, Marjatta 2009: ”Eugeniikan ja rotuhygienian tausta ja seuraukset”. *Tieteessä tapahtuu* -lehti 8 (27) 2009, s. 14–19.

Itkonen, Hannu 2003: ”Nuorisourheilun muuttuvat käytännöt, tavoitteet ja merkitykset”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 327–343. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.

Jouhki, Essi 2020: *Teinikuntatoiminnan sukupolvet. Muistitietohistoria oppikoulujen koululaisliikkeestä 1950–1960-luvuilla*. Oulun yliopisto. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526225173.pdf> (Luettu 21.4.2023).

Julkunen, Lauri 2021: *Kynällä ja Sanalla. Yrjö Karilas poikien kasvattajana 1910–1960-luvuilla*. Jyväskylän yliopisto. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/78577/978-951-39-8926-2_vaitos26112021.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (Luettu 21.4.2023).

- Jussila, Osmo & Hentilä, Seppo & Nevakivi, Jukka 2009: *Suomen poliittinen historia 1809–2009*. WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Kaarninen, Mervi 1995: *Nykyajan tytöt. Koulutus, luokka ja sukupuoli 1920- ja 1930-luvun Suomessa*. Suomen Historiallinen Seura.
- Kaarninen, Mervi 2003: ”Nuoren tasavallan nuorison ongelmat”. *Nuoruuden vuosisata - Suomalaisen nuorison historia*, s. 217–237. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kannisto, Maiju 2012: ”Ajalliset merkitykset medialähteissä”. *Media historiassa*, s. 102–126. Toim. Railo, Erkki & Oinonen, Paavo. Turun historiallinen yhdistys ry.
- Kekkonen, Jukka 2008: ”Vertailevan tutkimuksen haasteita”. *Tieteessä tapahtuu* -lehti 3–4 (26) 2008, s. 32–37.
- Kempainen, Ilona & Salmi-Nikander, Kirsti & Tuomaala, Saara 2011: *Kirjoitettu nuoruus. Aikalaistulkintoja 1900-luvun alkupuolen nuoruudesta*. Nuorisotutkimusseura julkaisuja 117.
- Kortti, Jukka 2016: *Mediahistoria: Viestinnän merkityksiä ja muodonmuutoksia puheesta bitteihin*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Koski, Leena 2003: ”Oppikoulunuoruus 1940–1950-luvuilla”. *Nuoruuden vuosisata - Suomalaisen nuorison historia*, s. 283–313. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kylkilahti, Eliisa 2014: ”Työ ja työttömyys nuorten kertomana: `Kaikki ne onnelliset ihmiset olivat töissä`”. *Nuoruuden sukupolvet – Monitieteisiä näkökulmia nuoruuteen eilen ja tänään*, s. 202–225. Toim. Vehkalahti, Kaisa & Suurpää, Leena. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 152.
- Leino, Mia & Viitanen, Kirsi 2003: ”Aikuiseksi kasvaminen suomalaisessa maalaisperheessä 1940–1950-luvuilla”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 187–197. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.

- Leino-Kaukiainen, Pirkko 1992: ”Monipuolistuva aikakauslehdistö 1880–1917”. *Suomen lehdistön historia 10 – Aikakauslehdistön kehityslinjat*, s. 107–177. Toim. Tommila, Päiviö. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Leino-Kaukiainen, Pirkko 1992: ”Aikakauslehdistön itsenäistymisvuodet 1918–1955”. *Suomen lehdistön historia 10 – Aikakauslehdistön kehityslinjat*, s. 181–279. Toim. Tommila, Päiviö. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Markkola, Pirkko 2003: ”Moninainen maalaisnuoriso”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 129–159. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Mauriala, Vesa 2005: *Uutta aikaa etsimässä. Individualismi, moderni ja kulttuurikriittikki tulenkantajien elämässä 1920- ja 1930-luvuilla*. Gaudeamus.
- Mieskonen, Matti 2020: *Kirjallisuuteen kietoutunut käsite. Tulenkantajien historiakuvan rakentuminen 1924–1987*. Turun yliopiston julkaisuja.
<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/149282/AnnalesC493Mieskonen.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Luettu 21.4.2023)
- Nevala, Seija-Leena 2003: ”Pikkulotat ja suojeluskuntapojat kansakuntaa rakentamassa”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 345–351. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Numminen, Jaakko 2011: *Yhteisön voima: Nuorisoseuraliikkeen historia. 2, Järjestö 1906–1944*. Edita Prima.
- Rahikainen, Marjatta 2003: ”Nuorena työhön – Lasten ja nuorten työnteko 1900–1970”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 161–185. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Ranta, Mette & Raijas, Anu 2020: ”Perhe- ja yksilötekijöiden yhteys itsenäisesti asuvien nuorten taloudelliseen eriarvoisuuteen”. *Nuorisotutkimus-lehti* 4 (38) 2020, s. 36–50.
- Rantala, Heli & Ollitervo, Sakari (toim.) 2010: *Kulttuurihistoriallinen katse*. Turku: k&h, Turun yliopisto. Kulttuurihistoria.
- Saarenheimo, Kerttu 1984: *Katri Vala – aikansa kapinallinen*. WSOY.

- Salasuo, Mikko & Suurpää, Leena 2014: ”Ystävyys ja ryhmä kahden sukupolven kerro-
tussa elämässä”. *Nuoruuden sukupolvet – Monitieteisiä näkökulmia nuoruuteen eilen ja tänään*, s. 112–149. Toim. Vehkalahti, Kaisa & Suurpää, Leena. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 152.
- Seppälä, Mikko-Olavi 2016: *Suruton kaupunki – 1920-luvun iloinen Helsinki*. WSOY.
- Soland, Birgitte 2000: *Becoming modern: young women and the reconstruction of womanhood in the 1920s*. Princeton University Press.
- Sulkunen, Irma 1997: ”Naisten äänioikeus meillä ja muualla”. *Yksi kamari – kaksi sukupuolta: Suomen eduskunnan ensimmäiset naiset/ Eeva Ahtisaari, Eduskunnan kirjaston tutkimuksia ja selvityksiä 4*, s. 11–25. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10224/3599/aanioikeus.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Luettu 24.4.2023)
- ”Suomen vanhin kulttuurilehti”. Nuori Voima nettisivut. <https://nuorivoima.fi/suomen-vanhin-kulttuurilehti> (Luettu 24.4.2023).
- Tommila, Päiviö & Salokangas, Raimo 1998: *Sanomia kaikille – Suomen lehdistön historia*. Oy Edita Ab.
- Tuomaala, Saara 2003: ”Polkupyörällä pääsee”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 355–371. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Tuomaala, Saara 2004: *Työtätekevästä käsistä puhtaiksi ja kirjottaviksi. Suomalaisen oppivelvollisuuskoulun ja maalaislasten kohtaaminen 1921–1939*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vehkalahti, Kaisa 2014: ”Muisteltu ja kerrottu nuoruus 1920–1930-luvulla syntyneiden omaelämäkerrallisissa teksteissä”. *Nuoruuden sukupolvet – Monitieteisiä näkökulmia nuoruuteen eilen ja tänään*, s. 58–87. Toim. Vehkalahti, Kaisa & Suurpää, Leena. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 152.
- Vehkalahti, Kaisa & Suurpää, Leena 2014: ”Johdanto: Nuoruus, sukupolvet ja oman elämän kirjoittaminen”. *Nuoruuden sukupolvet – Monitieteisiä*

näkökulmia nuoruuteen eilen ja tänään, s. 5–29. Toim. Vehkalahti, Kaisa & Suurpää, Leena. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 152.

Virtanen, Matti 2003: ”Nuoren Suomen traditio sukupolvien ketjuna”. *Nuoruuden vuosisata -Suomalaisen nuorison historia*, s. 35–65. Toim. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi. Gummerus Kirjapaino Oy.

Ylivuori, Soile 2022: ”Historiallinen analyysi ja sukupuoli”. *Avaimia menneisyyteen – Opas historiantutkimuksen menetelmiin*, s. 20–38. Toim. Danielsbacka, Mirrka & Hannikainen, Matti O. & Tepora, Tuomas. Gaudeamus Oy.